

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2017

RAISIO OYJ

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	3
Konsernitiilinpäätös (IFRS)	14
Konsernin tuloslaskelma	14
Konsernin laaja tuloslaskelma	14
Konsernitase	15
Konsernin rahavirtalaskelma	16
Laskelma konsernin oma pääoman muutoksista	17
Konsernitiilinpäätöksen liitetiedot	18
1. Konsernitiilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet	18
1.1 Konsernin perustiedot	18
1.2 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	18
1.3 Konsolidointiperiaatteet	20
1.4 Johdon harkintaa edellyttävät laadintaperiaatteet ja arvoihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät	20
1.5 Ulkomaan rahan määräisten erien muuttaminen	21
1.6 Päättyneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit	22
1.7 Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinat	22
2 Tuotot ja segmentti-informaatio	24
2.1 Tiedot segmenteittäin	24
2.2 Tuotot	29
2.2.1 Liikevaihto	29
3 Konsernirakenne	30
3.1 Liiketoimintojen hankinnat ja luovutukset	30
3.2 Tytäryritykset ja määräysvallattomien omistajien osuudet	32
3.3 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	32
4 Sijoitettu pääoma	33
4.1 Aineettomat hyödykkeet	33
4.1.1 Aineettomat hyödykkeet	34
4.1.2 Tutkimus- ja kehittämismenot	35
4.1.3 Aineettomat oikeudet	35
4.1.4 Liikearvio	35
4.1.5 Liikearvion ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus ...	36
4.2 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	36
4.3 Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	38
4.3.1 Poistot ja arvonalentumiset	39
4.4 Vaihto-omaisuus	40
5 Rahoitus	40
5.1 Rahoitustuotot ja rahoituskulut	40
5.2 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	40
5.2.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu 2017	41
5.2.2 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu 2016	42
5.2.3 Käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja velkojen hierarkia 2017	42
5.2.4 Käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja velkojen hierarkia 2016	42
5.2.5 Täsmäytyslaskelma tason 3 rahoitusvaroista ja -veloista	43
5.3 Rahoitusvarojen arvostaminen	43
5.3.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot	43
5.3.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset	44
5.3.3 Myyntisaamisten ikäjakaut	44
5.3.4 Käypään arvoon tulosaikuteisesti kirjattavat rahoitusvarat	44
5.3.5 Rahavarat	44
5.3.6 Rahoitusvelat	44
5.3.7 Korolliset rahoitusvelat	45
5.3.8 Ostovelat ja muut velat	45

5.3.9 Vastuusitoumukset ja muut vastuut	45
5.4 Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta	46
5.4.1 Johdannaisten nimellisarvot	47
5.4.2 Valuuttajohdannaisten nimellisarvot riskivaluutoittain 2017	47
5.4.3 Valuuttajohdannaisten nimellisarvot riskivaluutoittain 2016	47
5.4.4 Valuuttajohdannaisten erääntymisjakaut 2017	47
5.4.5 Valuuttajohdannaisten erääntymisjakaut 2016	48
5.5 Rahoitusriskien hallinta	48
5.5.1 Markkinariskit	48
5.5.2 Merkittävimmät valuuttariskit	49
5.5.3 Valuutariskin tase ja transaktioriski 31.12.2017	49
5.5.4 Valuuttakurssit	50
5.5.5 IFRS 7 mukainen valuutaherkkyysanalyysi 2017	50
5.5.6 Liiketoiminnan transaktioriski ja rahoitukselliset riskit 2017 (IFRS 7)	50
5.5.7 IFRS 7 mukainen valuutaherkkyysanalyysi vertailuvuosi 2016	51
5.5.8 Liiketoiminnan transaktioriski ja rahoitukselliset riskit 2016 (IFRS 7)	51
5.5.9 Konsernin maksuvalmius	52
5.5.10 Rahoitusvelkojen erääntymisjakaut 2017	52
5.5.11 Rahoitusvelkojen erääntymisjakaut 2016	52
5.5.12 Annettujen takaussopimusten erääntymisjakaut	52
5.5.13 Lyhyen aikavälin likviditeetti	53
5.5.14 Kassavirran korkoherkkyysanalyysi	53
5.5.15 Luottotappiot	54

6 Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot

ja laskennalliset verot	55
6.1 Tuloverot	55
6.2 Laskennalliset verot	56
6.3 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	57
7 Pääoma	57
7.1 Omapääoma ja oman pääoman rahastot	57
7.2 Osingot	58
7.3 Osakekohtainen tulos	58
8 Osakkeet ja omistajat	59
8.1 Osakkeet ja omistajat	59
8.2 Hallintomalli	60
8.2.1 Yhtiökokous ja yhtiön johto	60
8.3 Tietoja Raisio Oyj:n osakkeista ja osakkeenomistajista	62
8.4 Osakekohtaiset tunnusluvut	64

9 Henkilöstö ja lähipiiri

9.1 Työsuhde-etuudet	66
9.2 Osakekohtaiset maksut	66
9.3 Lähipiiri	67
9.3.1 Liiketoimet lähipiirin kanssa	67
9.3.2 Johdon työsuhde-etuudet	67
9.3.3 Eläke- ja muut etuudet	68

10 Muut liiketiedot

10.1 Muut liiketiedot	68
10.1.1 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	68
10.1.2 Varaukset	68
10.2 Taloudelliset tunnusluvut	70
10.3 Täsmäytyslaskelmat	73
10.3.1 Rahavirtalaskelmaan liittyvät täsmäytyslaskelmat	73
10.3.2 Liiketulokseen liittyvät täsmäytyslaskelmat	74

11 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Voitonjakoehdotus	85
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset sekä tilinpäätösmerkintä	85

Hallituksen toimintakertomus 2017

Taloudellinen katsaus

Raision raportoitavat yksiköt ovat Brändit ja Raisioagro. Sulkeissa olevat luvut viittaavat vastaavaan ajankohtaan tai -jaksoon vuotta aiemmin, ellei toisin ole mainittu.

Tilikaudella 2017 Brändit-yksikköön kuuluivat Benecol, Terveelliset elintarvikkeet sekä omana yhtiönään Benemilk-liiketoiminta. (1.2.2018 alkaen Terveelliset elintarvikkeet -yksiön muodostavat Benecol ja elintarvikkeet). Ison-Britannian myyty välipalapatukkaliiketoiminta sisältyy Brändit-yksikön vertailuvuoden lukuihin 12.7.2016 asti. Raisioagro-yksikön liiketoiminnot ovat naudan- ja kalanrehut sekä viljakauppa. Raisio raportoi jatkuvina toimintoina Benecolin, Terveelliset elintarvikkeet, Raisioagron ja Benemilk Oy:n.

Raisio-konsernin makeisliiketoiminta siirtyi uudelle omistajalle 29.12.2017. Aiemmin Brändit-segmenttiin kuulunut makeisliiketoiminta raportoidaan lopetettuna toimintona vuoden 2017 tilinpäätöksessä IFRS 5:n mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteessa, tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa aikaisempien kausien tuloslaskelman vertailuluvut ja niihin liittyvät erät on muutettu vastaavasti.

Liikevaihto, jatkuvat toiminnot

Tammi-joulukuu 2017

Konsernin liikevaihto oli 306,8 (336,6) miljoonaa euroa. Benecol- ja Elovena-tuotteiden myynti Suomessa sekä kalanrehujen vienti kasvoivat selvästi vertailuvuodesta. Vertailuvuoden liikevaihto sisältää 26,4 miljoonaa euroa Isossa-Britanniassa kolmannelle osapuolelle lisensoidun Honey Monster -brändin muromyyntiä 30.6.2016 asti ja välipalapatukoiden myyntin 12.7.2016 toteutuneeseen liiketoiminnan myyntiin asti.

Brändit-yksikön liikevaihto oli 195,1 (220,3) miljoonaa euroa. Raisioagron liikevaihto oli 126,3 (126,6) miljoonaa euroa. Muiden toimintojen liikevaihto oli 0,9 (0,8) miljoonaa euroa.

Heikentyneen Ison-Britannian punnan konversiovaikutus jatkuvien toimintojen liikevaihtoon oli -4,8 miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy, kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Suomen ulkopuolisen liikevaihdon osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 51,2 (53,5) prosenttia, mikä on 157,2 (180,2) miljoonaa euroa. Raision suurimman Suomen ulkopuolisen markkina-alueen, Ison-Britannian, osuus konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihdosta oli 18,8 (24,1) prosenttia.

Tulos, jatkuvat toiminnot

Tammi-joulukuu 2017

Raision vertailukelpoinen liiketulos oli 37,8 (38,6) miljoonaa euroa ja liiketulos 55,9 (16,8) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liiketulos on 12,3 (11,5) prosenttia ja liiketulos 18,2 (5,0) prosenttia liikevaihdosta.

Brändit-yksikön vertailukelpoinen liiketulos oli 38,0 (38,4) miljoonaa euroa ja liiketulos 57,5 (18,0) miljoonaa euroa.

Liiketulokseen sisältyy Benemilkin 7,5 miljoonan euron käyttöomaisuuden arvonalennus. Raisioagron liiketulos oli 4,2 (3,7) miljoonaa euroa. Muiden toimintojen vertailukelpoinen liiketulos oli -4,4 (-3,5) miljoonaa euroa ja liiketulos -5,8 (-4,9) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnan ja kalanrehujen hyvä myynnin kasvu näkyi myös liiketuloksen paranemisena. Benecolin liiketulos jäi vertailukautta merkittävästi matalammaksi, sillä tuotteiden korkeampia alihankintakustannuksia ja sterolien voimakasta maailmanmarkkinahintojen nousua ei saatu täysin vietyä lopputuotteiden hintoihin erityisesti Isossa-Britanniassa.

Heikentyneen Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin ja Brändit-yksikön liiketulokseen oli -1,0 miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liiketulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Vertailukelpoiset liiketoiminnan poistot ja arvonalennukset olivat 8,1 (8,2) miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalennukset olivat 15,9 (24,3) miljoonaa euroa. Nettorahoituserät olivat -1,4 (-2,1) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen tulos ennen veroja oli 36,4 (36,5) miljoonaa euroa ja tulos ennen veroja 54,5 (14,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen tulos verojen jälkeen oli 28,7 (29,9) miljoonaa euroa ja tulos verojen jälkeen 41,8 (9,7) miljoonaa euroa.

Konsernin vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 0,18 (0,19) euroa ja osakekohtainen tulos 0,27 (0,06) euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on esitetty jäljempänä olevassa taulukossa.

Tase, rahavirta ja rahoitus

Raisio-konsernin taseen loppusumma oli 361,3 (470,0) miljoonaa euroa. Oma pääoma oli 264,0 (313,2) miljoonaa euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,68 (1,99) euroa. Erittely oman pääoman muutoksista on jäljempänä katsauksen taulukko-osassa.

Jatkuvien toimintojen käyttöpääoma oli joulukuun lopussa 19,0 (34,4) miljoonaa euroa. Käyttöpääomaa vapautui viime vuodesta 15,3 miljoonaa euroa ja tästä 9,4 miljoonaa euroa liittyi myyntiin makeisliiketoimintaan. Jatkuvien toimintojen käyttöpääomaa vapautui korottomien velkojen lisäyksen johdosta. Käyttöpääoma ei sisällä lainojen suojaamiseen liittyviä johdannais-saamisia ja -velkoja 1.1.2016 alkaen.

Liiketoiminnan rahavirta (jatkuvat ja lopetetut toiminnot yhteensä) oli 45,1 (47,6) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen ja ennen rahoitusta (jatkuvat ja lopetetut toiminnot yhteensä) oli 157,1 (33,3) miljoonaa euroa. Luku sisältää myyntituloa Southallin tehdaskiinteistöstä 39,0 miljoonaa euroa ja makeisliiketoiminnasta 89,4 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan rahavirta jatkuvista toiminnoista oli 37,5 (35,6) miljoonaa euroa ja lopetetuista toiminnoista 7,6 (12,1) miljoonaa euroa. Investointien rahavirta jatkuvista toiminnoista oli 28,0 (84,0) miljoonaa euroa ja lopetetuista -9,2 (-5,2) miljoonaa euroa.

Raisiolla on tilinpäätöshetkellä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja raha- ja

pankkisaamisia yhteensä 151,0 miljoonaa euroa sekä tämän lisäksi sitova nostamaton 50,0 miljoonan euron luottolimiittisopimus.

Konsernin korolliset rahoitusvelat joulukuun lopussa olivat 45,9 (88,6) miljoonaa euroa. Korollinen nettorahoitusvelka oli -105,1 (26,7) miljoonaa euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 73,4 (66,8) prosenttia ja nettovelkaantumisaste oli -39,8 (8,5) prosenttia. Nettovelkaantumisasteen lasku johtui korollisen nettorahoitusvelan vähentymisestä Southallin kiinteistön ja makeisliiketoiminnan myynnin jälkeen. Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto oli 10,5 (8,8) prosenttia ja sijoitetun pääoman tuotto 15,6 (3,8) prosenttia.

Raisio Oyj jakoi vuonna 2017 osinkona 26,6 (25,0) miljoonaa euroa vuodelta 2016.

Investoinnit, jatkuvat toiminnot

Tammi-joulukuu 2017

Konsernin investoinnit olivat 10,4 (13,3) miljoonaa euroa, mikä on 3,4 (4,0) prosenttia liikevaihdosta. Brändit-yksikön investoinnit olivat 3,0 (3,9) miljoonaa euroa, Raisioagron 3,3 (1,9) miljoonaa euroa ja muiden toimintojen 4,1 (7,5) miljoonaa euroa.

Konsernin suurimmat investoinnit olivat kesällä 2017 Raision tehdasalueella käyttöön otettu bioenergiailaitos, uusi kalanrehujen valmistuslinja Raisiossa sijaitsevalle tehtaalle sekä uudistettu SAP-toiminnanohjausjärjestelmä.

Divestoinnit

Makeisliiketoiminnan myynti

Raisio julkisti 22.12.2017 myyvänsä makeisliiketoimintansa Valeo Foods Limitedille. Raision makeisliiketoiminnot Isossa-Britanniassa ja Tšekissä siirtyivät osaksi Valeo Foods Groupin liiketoimintaa 29.12.2017. Yritysjärjestely toteutettiin osakekauppana ja sen velaton kauppahinta oli 100 miljoonaa euroa. Ostaja suoritti Raision myymien makeisyhtiöiden osakkeiden kauppahintana 76,8 miljoonaa euroa. Makeisliiketoiminnan myynnistä Raisiolle syntyi 38,4 miljoonan euron luovutustappio. Raision myymään makeisliiketoimintaan kuuluivat kuusi tuotantolaitosta Isossa-Britanniassa ja Tšekissä sekä brändit, joista tunnetuimpia ovat Poppets, Fox's, XXX, Just ja Pedro.

Southallin tehdaskiinteistön myynti

Lähellä Lontoota sijaitseva Southallin tehdaskiinteistö siirtyi Galliard Homes Ltd:n omistukseen 9.6.2017 yhtiön maksettua loput noin 40 miljoonan euron kauppahinnasta. Ostaja maksoi koko 34,2 miljoonan kauppahinnan Ison-Britannian puntina. Southallin alue on yksi Lontoon tärkeimmistä kaupunkikehitysalueista.

Muutos Southallin myynnin käsittelyssä: Vuoden 2017 puolivuositarkastuksessa ja tammi-syyskuun 2017 osavuositarkastuksessa kiinteistön myynnistä saatu tuotto esitettiin liikevaihdossa ja tuottoa vastaavat kustannukset myytyjä suoritteita vastaavissa kuluissa.

Johto on arvioinut uudelleen tapahtuman luonnetta ja sisältöä ja katsoo, että kiinteistön myynti käyttöomaisuuden luovutuksena antaa oikeamman kuvan järjestelystä. Kohteen myynti käsitellään ja esitetään 2017 tilinpäätöksessä ja

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, (Milj. euroa)	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Vertailukelpoinen liike-tulos	37,8	8,1	45,9	38,6	12,1	50,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät						
+ myyntivoitot	28,0		28,0	-0,3		-0,3
- luovutustappiot		-38,4	-38,4			
- arvonalentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	-7,8	-28,7*	-36,5	-16,1		-16,1
- arvonalentumiset vaihto-omaisuus	-0,7		-0,7	-2,2		-2,2
+/- rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	-1,3	-0,1	-1,5	-2,2		-2,2
+/- muut erät	-0,1		-0,1	-1,0		-1,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	18,1	-67,3	-49,1	-21,8	0,0	-21,8
Liiketulos	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9

*Lopetettuun toimintaan (makeisliiketoiminta) liittyvän liikearvon arvonalennus

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, (Milj. euroa)	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Vertailukelpoinen käyttökate	45,9	11,1	57,0	46,8	15,2	62,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät						
+ /- poistot ja arvonalentumiset	7,8	28,7	36,5	16,1		16,1
+/- liikelokseen vaikuttavat erät	18,1	-67,3	-49,1	-21,8		-21,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	25,9	-38,5	-12,5	-5,7	0,0	-5,7
Käyttökate	71,8	-27,4	44,4	41,1	15,2	56,3
+ /- arvonalentumiset	-8,0	-28,7	-36,7	-16,1		-16,1
+/- poistot	-7,9	-3,0	-10,9	-8,2	-3,0	-11,3
Liiketulos	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9

toimintakertomuksessa käyttöomaisuuden myyntinä. Luovutusvoitto esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut, netto.

Muutoksena aiempaan menettelyynsä yhtiö käsittelee tilinpäätöksessään 31.12.2017 Ison-Britannian Southallin kiinteistön myynnin käyttöomaisuuden luovutuksena. Luovutusvoitto 28,0 miljoonaa euroa esitetään tuloslaskelmassa kohdassa Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja rahavirtalaskelmassa investointien rahavirtaa kuuluvana eränä. Tilinpäätöksessä 2016 asiasta esitettävät luvut on muutettu vastaamaan tätä käsittelytapaa tässä tilinpäätöksessä.

Tutkimus ja kehitys, jatkuvat toiminnot

Konsernin tutkimuksen ja kehityksen kulut tammi-joulukuussa 2017 olivat 3,4 (3,4) miljoonaa euroa, mikä on 1,1 (1,0) prosenttia liikevaihdosta. Brändit-yksikön tutkimuksen ja kehityksen kulut olivat 2,4 (2,5) ja Raisioagron 1,0 (0,8) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet ja Benecol

Raisio on asettanut tavoitteekseen, että 2/3 elintarvikkeistamme on terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään. Terveellisyyskriteereissä kiinnitämme huomiota täysjyväviljan ja kuidun määrään, rasvan laatuun sekä sokerin ja suolan määrään. Vuonna 2017 jo 65 (63) prosenttia tuotteistamme oli tavoitteen mukaisia. Raision terveelliset elintarvikkeet ja selkeä kuluttajakommunikaatio vastaavat hyvin kuluttajien yhä kasvavaan kiinnostukseen omasta hyvinvoinnista.

Vuonna 2017 Raisio uudisti Benecolin ja Elovenan brändikommunikaation, laajensi tunnettujen brändituotteiden valikoimaa ja vähensi useiden tuotteiden sokeripitoisuutta. Raisio myös laajeni uusiin tuoteryhmiin, mistä esimerkkejä ovat Elovena-välipalajäätelö, -tuorepuromixit ja suolaiset minipalakeksit sekä Benecol soft chew pureskeltava geelipala. Markkinoille lanseerattiin myös Benecol-tehojuomat, joissa ei ole lisättyä sokeria.

Vuonna 2018 Raisio jatkaa laajentumista uusiin tuoteryhmiin. Lisäksi Benecol-, Elovena-, Provena-, Nalle-, Sunnuntai- ja Torino-tuotteiden valikoima laajenee kuluttajien tarpeiden mukaisilla uutuuksilla.

Rehut

Raisioagron voimakas panostus digitaalisten palveluiden kehittämiseen jatkui vahvana. Raisioagron tarjoamissa digitaalisissa palveluissa hyödynnetään yhtiön vahvaa ruokintaosaamista ja tuotetaan asiakkaille lisäarvoa maitotilojen ja kalankasvattajien tuottamaa dataa analyysoivilla ratkaisulla.

Tuotostutka®-lypsyrobotteja seurantaan osallistuvien maitotilojen määrän kasvu jatkui tasaisena ja vuoden lopussa lähes 230 tilaa käytti palvelua. Käytännössä noin 20 000 lehmää eli 7,5 prosenttia Suomen lypsylehmistä on seurannassa, jonka avulla lehmän tuotosta ja hyvinvointia analysoidaan sekä ruokintaa optimoidaan. Tuotostutkaan kehitetään jatkuvasti uusia, tuotannon seurantaan helpottavia ja tilojen kannattavuutta analyysoivia ominaisuuksia.

Kalankasvattajille kehitetty ja vuonna 2017 käyttöön otettu Kasvuluotain®-työkalu helpottaa kalankasvattajien arkea. Kasvuluotain mahdollistaa kalojen ruokinnan optimoinnin ja minimoi ravinteiden pääsyn vesistöihin, sillä

Raisio-konsernin keskeiset tunnusluvut, jatkuvat ja lopetetut toiminnot

	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Tuloslaskelma						
Liikevaihto, M€	306,8	96,0	402,8	336,6	99,7	436,3
Liikevaihdon muutos, %	-8,8	-3,7	-7,7	-19,2	-4,8	-16,3
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	37,8	8,1	45,9	38,6	12,1	50,7
Vertailukelpoinen liiketulos, %	12,3	8,4	11,4	11,5	12,2	11,6
Liiketulos, M€	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9
Liiketulos, %	18,2	-61,7	-0,8	5,0	12,2	6,6
Vertailukelpoinen käyttökate, M€	45,9	11,1	57,0	46,8	15,2	62,0
Käyttökate, M€	71,8	-27,4	44,4	41,1	15,2	56,3
Rahoitustuotot ja -kulut, M€	-1,4	-0,3	-1,7	-2,1	-0,1	-2,2
Vertailukelpoinen tulos/osake, €	0,18	0,04	0,22	0,19	0,06	0,25
Tulos/osake, €	0,27	-0,38	-0,11	0,06	0,06	0,12
Tase						
Omavaraisuusaste, %	73,4	-	-	66,8	-	-
Nettovelkaantumisaste, %	-39,8	-	-	8,5	-	-
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	-105,1	-	-	26,7	-	-
Oma pääoma/osake, €	1,68	-	-	1,99	-	-
Osinko/osake, €	-	-	0,17*	-	-	0,17
Investoinnit, M€	10,4	5,4	15,8	13,3	5,2	18,6

* Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

sovellus helpottaa kalojen kasvun seuranta ja rehuannosten määrittämistä. Kasvuluotain on käytössä useilla kalankasvatamoilla.

Raisioagro teki Helsingin yliopiston kanssa tutkimuksen, jossa havaittiin, että kuorittua kauraa sisältävä rehu tehosti valkuaisen hyödyntämistä lehmien ruokinnassa. Tutkimuksen pohjalta Raisioagro kehitti kaksi uutta rehua, Benemilk Green ja Maituri Green, jotka parantavat valkuaisen hyväksikäyttöä ja rehuhyötysuhdetta sekä pienentävät metaanin muodostusta. Uudet Green-rehut ovat osa Raisioagron Kestävää tuottavuutta -konseptia.

Vuonna 2018 Raisioagron tuotekehitys keskittyi tuotteisiin ja palveluihin, jotka entisestään varmistavat eläinten hyvinvointia ja tuotannon tehokkuutta sekä edistävät vastuullista maidontuotantoa ja kalankasvatusta.

Riita-asiat

Oat Solutions LLC nosti jo vuonna 2014 Suomessa välimiesoikeudessa käsitellystä riita-asiasta siviilikanteen amerikkalaisessa tuomioistuimessa.

Vastaajina USA:n riita-asiassa olivat Raisio Oyj:n lisäksi silloinen toimitusjohtaja Matti Rihko ja Benecol-liiketoiminnasta vastaava johtaja Vincent Poudjardieu. Oat Solutions vaati Raisiolta oikeusteitse Amerikassa vähintään 25 miljoonan dollarin vahingonkorvauksia, joita Raisio piti koko ajan täysin perusteettomina. Los Angelesin tuomioistuin hyväksyi Raision esityksen Oat Solutions LLC:n nostaman siviilikanteen tutkimatta jättämisestä marraskuussa 2016. Oat Solutions ilmoitti valittavansa USA:n tuomioistuimen päätöksestä Kalifornian 9th Circuit Court -oikeusasteeseen. Kyseinen oikeusaste on syyskuussa 2017 vahvistanut Raision esityksen Oat Solutionsin valituksen hylkäämisestä ja oikeusprosessi Kaliforniassa on siten lopullisesti päättynyt. Oikeusprosessi myös Suomessa on päättynyt.

Segmentti-informaatio

Brändit-yksikkö

Brändit-yksikköön kuuluvat Benecol, Terveelliset elintarvikkeet sekä omana yhtiönään Benemilk-liiketoiminta. Makeiset käsitellään lopetettuna toimintoja.

Taloudellinen katsaus, jatkuvat toiminnot

Tammi-joulukuu 2017

Brändit-yksikön liikevaihto oli 195,1 (220,3) miljoonaa euroa. Benecolin liikevaihto oli 122,5 (124,6) miljoonaa euroa, Terveelliset elintarvikkeet liiketoiminnan 72,1 (69,7) miljoonaa euroa ja Benemilkin 0,0 (0,4) miljoonaa euroa.

Heikentyneen Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Brändit-yksikön liikevaihtoon oli -4,8 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden lukuun sisältyy 26,4 miljoonaa euroa Ison-Britannian myydyin välipalapatukkaliiiketoiminnan ja lisensoidun muroliiketoiminnan liikevaihtoa.

Ison-Britannian osuus Brändit-yksikön jatkuvien toimintojen liikevaihdosta oli noin 30 prosenttia, Suomen yli 30 prosenttia ja muiden markkinoiden vajaa 40 prosenttia.

Brändit-yksikön vertailukelpoinen liiketulos oli 38,0 (38,4) miljoonaa euroa, mikä on 19,5 (17,4) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulos oli 57,5 (18,0) miljoonaa euroa, mikä on 29,5 (8,2) prosenttia liikevaihdosta. Heikentyneen Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Brändit-yksikön liikutulokseen oli -1,0 miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liiketulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Brändit-yksikön keskeiset tunnusluvut, jatkuvat ja lopetetut toiminnot

	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Liikevaihto, M€	195,1	96,0	291,1	220,3	99,7	320,1
Benecol, M€	122,5	-	122,5	124,6	-	124,6
Terveelliset elintarvikkeet, M€	72,1	-	72,1	69,7	-	69,7
Benemilk, M€	0,0	-	0,0	0,4	-	0,4
Brändien yhteiset, M€	0,5	-	0,5	26,4	-	26,4
Makeiset, M€	-	96,0	96,0	-	99,7	99,7
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	38,0	8,1	46,0	38,4	12,1	50,5
Vertailukelpoinen liiketulos, %	19,5	8,4	15,8	17,4	12,2	15,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, M€	19,6	-67,3	-47,7	-20,3	0,0	-20,3
Liiketulos, M€	57,5	-59,2	-1,7	18,0	12,1	30,2
Liiketulos, %	29,5	-61,7	-0,6	8,2	12,2	9,4
Investoinnit, M€	3,0	5,4	8,5	3,9	5,2	9,2
Nettovarallisuus, M€	-	-	123,4	-	-	303,4

Toimintaympäristö

Ruoka ja ravinto ovat kuluttajien suuren mielenkiinnon kohteita. Erilaiset, keskenään ristiriitaisetkin ja usein vaihtuvat viestit siitä, mitä kannattaa syödä, on yksi aikamme suurista ilmiöistä. Kuluttajat ovat epätietoisia ja ottavat itse entistä enemmän selvää ruokaan liittyvistä asioista. Luotettavat brändit ja luonnollisista raaka-aineista valmistetut tuotteet ovat kuluttajien suosiossa.

Raisio on selvittänyt kuluttajatutkimuksissa välipalasyömiseen, jaksamiseen, sydänterveyteen, vatsan hyvinvointiin ja kasvipohjaiseen ruokavalioon liittyviä tarpeita ja vaikuttimia. Välipalasyöminen kasvaa kiireisessä arjessa ja välipalat vastaavat tällä hetkellä jo noin 50 prosenttia päivittäisestä energiasta. Välipalojen kysyntää kasvattaa myös kuluttajien siirtyminen itse tehtävistä välipaloista valmiisiin ja mukaan otettaviin välipaloihin. Kasvavan välipalasyömisennä rinnalla kuitenkin myös ruokailun ja yhdessä syömisennä merkitys kasvaa.

Kasvipohjaisen ravinnon kysynnän kasvu jatkui voimakkaana ja yhä useammat kuluttajat haluavat keventää ruokavaliotaan. Ilmiö näkyy välipalasyömisessä ja aterioissa. Luonnolliset raaka-aineet, kuten suomalainen kaura, sopivat suomalaisten kuluttajien mielestä erittäin hyvin vastaamaan kasvipohjaiselta ruoalta odotettavia terveydellisiä ja hyvinvointiin liittyviä tarpeita.

Vuonna 2017 kiinnostus kauraa kohtaan jatkui myös muilla markkinoilla. Kauran ja kauratuotteiden tunnettuus kasvoi myös aktiivisen vientityön ansiosta.

Raisio on kartoittanut kolesterolia alentavien tuotteiden kuluttajasegmenttejä suurimmalla markkina-alueellaan Isossa-Britanniassa. Tutkimuksessa havaittiin, että kuluttajat ovat kiinnostuneita terveellisistä elintavoista ja hyvinvoinnista sekä kaipaavat helppoja ratkaisuja kolesterolin alentamiseen. Kolesterolin alentaminen on osa isompaa kokonaisuutta, johon sisältyvät ravintoon ja liikuntaan liittyvät tottumukset. Moni kuluttaja tutustuu kolesterolia alentaviin elintarvikkeisiin terveydenhuollon ammattilaisten suosituksesta. Ruokailutottumusten muutosten ymmärtäminen on avainasemassa kolesterolia alentavien tuotteiden kehittämisessä. Koska välipalasyöminen monipuolistuu, leipää syödään vähemmän ja siten levitteiden myynti on laskussa. Vastaavasti aamu- ja välipalalla nautittavien helpokäyttöisten tuotteiden, kuten tehojuomien, asema vahvistuu.

Liiketoimintakatsaukset

Benecol

Benecol-liiketoiminnan liikevaihto jäi hieman vertailuvuodesta. Liikevaihtoa kasvattivat Benecol-tuotteiden yli 10 prosentin myynnin kasvu Suomessa ja kasvaneet Benecol-tuotteiden raaka-aineen, kasvistanoliesterin, toimitukset erityisesti aasialaisille lisenssipartnereille. Benecol-tuotteiden alihankintakustannusten ja raaka-aineena käytettyjen sterolien maailmanmarkkinahintojen nousua ei kyetty kokonaan siirtämään lopputuotteiden hintoihin erityisesti Isossa-Britanniassa. Puolassa liikevaihto jäi merkittävästi vertailuvuodesta.

Benecolin liiketulos pieneni merkittävästi ja suurin syy siihen oli vain osittainen onnistuminen sterolien kohonnen

hinnan ja tuotteiden alihankintakustannusten nousun siirtämisessä lopputuotteiden hintoihin erityisesti Isossa-Britanniassa. Myös Ison-Britannian punnan konversiovaikutus liiketoiminnan kannattavuuteen oli negatiivinen.

Raisio on markkinajohtaja Isossa-Britanniassa, jossa Benecol-tehojuomien saatavuus ja markkina-asema paraniivat. Kuluttajat ottivat hyvin vastaan uudet Benecol-tehojuomat, joissa ei ole lisättyä sokeria sekä Benecol-jogurtit, joiden sokeripitoisuutta vähennettiin 30 prosentilla. Benecol toteutti Love the Taste -kampanjan, jolla kannustettiin uusia kuluttajia kokeilemaan Benecol-levitteitä.

Benecol-tuotteiden myynti kasvoi Suomessa noin 10 prosentilla. Sekä Benecol-tehojuomien että -levitteiden myynti kasvoi. Benecolin uudistettu markkinointiviestintä vahvisti brändiä arjen hyvinvointituotteena ja lisäsi selvästi kuluttajien kiinnostusta. Lisäksi Benecol-tuotteiden saatavuus parani. Pureskeltavan Benecol soft chew -geelipalan jakelu laajeni vähittäiskauppaan.

Puolassa Benecol-levitteiden ja pureskeltavan soft chew -geelipalan rinnalle lanseerattiin loppuvuonna Benecol-välipalapatukat. Loppuvuonna aloitettiin myös Benecol-jogurtin testimyynti. Marraskuussa lanseerattiin uusi Benecol oliivi -levite, jonka myynti kasvoi nopeasti.

Irlannissa Benecol-tuotteiden markkinajohtajuus vahvistui. Benecol-tehojuomien pakkaukset uudistettiin ja markkinoille lanseerattiin uutuusmakuja.

Raision lisenssipartnerit Aasiassa, Euroopassa ja USA:ssa uudistivat tuotevalikoimaansa ja lanseerasivat uusia tuotteita omilla markkina-alueillaan. Raisio uudisti ja tiivisti yhteistyötä lisenssipartnereidensa kanssa.

Raisio lanseeraa vuonna 2018 Benecol-uutuuksia olemassa oleviin ja uusiin tuotekategorioihin. Raisio tarjoaa lisenssipartnereilleen laajaa osaamistaan ja tukea Benecol-tuotteiden kehityksessä, markkinoinnissa ja myynnissä. Raisio on turvannut tuotannossaan tulevana vuosina tarvittavien sterolien saatavuuden ja hintatason.

Terveelliset elintarvikkeet

Pohjois-Eurooppa

Pohjois-Euroopan markkina-alueet ovat Suomi, Ruotsi, Baltia ja Tanska. Pohjois-Euroopan toimintojen liikevaihto ja liiketulos paraniivat vertailuvuodesta. Tähän vaikuttivat erityisesti Elovena-tuotteiden vahva myynnin kasvu ja alkuvuonna käynnistyneet jauhotoimitukset suurelle suomalaiselle leipomoasiakkaalle.

Elovena oli Suomen kuudenneksi arvostetuin brändi Taloustutkimuksen tekemässä tutkimuksessa. Vuonna 2017 Elovenan brändi-ilme uudistettiin. Elovenan uusi brändilupa on helposti ymmärrettävä: Saa syödä. Viime vuoden Elovena-uutuuksia olivat välipalajäätelöt, tuorepuurot ja ruokaisat keksit.

Elovena-tuotteiden myynti kasvoi sekä arvossa että volyymissa noin 10 prosentilla. Erityisen hyvin kasvoi Elovenapuurojen ja -välipalakeksien myynti. Suomessa Elovena on markkinajohtaja puuroissa ja välipalakeksissä. Vuonna 2018 Raisio jatkaa Elovena-uutuuksien lanseerauksia olemassa oleviin ja uusiin tuoteryhmiin.

Vuonna 2017 täysin uudistunut Nalle on lapsiperheiden aamiais- ja välipalabrändi. Kilpailun kiristyminen näkyi

Nalle-hiutaleiden myynnissä, sillä puurojen tuotevalikoima laajeni voimakkaasti ja kauppa tuki vahvasti omien edullisempien brändiensä myyntiä. Tänä vuonna Nalle-perhe laajenee terveellisillä uutuuksilla.

Itä-Eurooppa

Itä-Euroopan markkina-alueet ovat Venäjä ja Ukraina, minne Raisio vie Suomessa valmistettuja Nordic-hiutaleita ja -välipalakeksejä sekä gluteenittomia Provena-tuotteita. Itä-Euroopan toimintojen liikevaihto ja -tulos euroina paranasivat vertailuvuodesta. Venäjän ruplan kurssikehitys vuonna 2017 oli Raisiolle vahvasti positiivinen. Itä-Euroopan osuus Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnan liikevaihdosta oli lähes 20 prosenttia.

Venäjällä Nordic-tuotteiden myynti laski paikallisessa valuutassa, mutta myynnin volyymi kasvoi. Ukrainassa Nordic-hiutaleiden myynti kasvoi noin 15 prosentilla.

Benemilk

Kansainvälisellä Benemilk-liiketoiminnalla ei ollut liikevaihtoa tilikaudella 2017 eikä neuvotteluja innovaation lisensoimiseksi ole käynnissä. Raisio jatkoi yhdessä Benemilk Oy:n vähemmistöomistajien kanssa yhtiön toimintaedellytysten arviointia.

Raisio Oyj päivitti loppuvuonna 2017 laskelmat tase-eränsä käyvistä arvoista. Merkittävin uudelleenarvioitu tase-erä oli Benemilk Oy:n aineeton käyttöomaisuus. Raisio teki konsernitilinpäätökseen 7,5 miljoonan euron eli Benemilkin koko käyttöomaisuuden arvoa vastaavan arvonalennuksen, koska Benemilk-innovaation kansainväliseen kaupallistamiseen ja suojaamiseen sijoitettuihin varoihin ei voida enää katsoa liittyvän merkittäviä tulonodotuksia.

Raisioagro jatkaa Benemilk-rehujen myyntiä Suomessa, missä Benemilkillä on vakiintunut markkina-asema.

Raisioagro-yksikkö

Raisioagroon kuuluvat liiketoiminnot ovat naudan- ja kalanrehut sekä viljakauppa. Raisioagron päämarkkina-alueet ovat Suomi ja Luoteis-Venäjä. Naudanrehujen tuotanto on keskitetty Ylivieskan ja Kouvolan tehtaille. Kalanrehut valmistetaan Raisiossa sijaitsevalla tehtaalla.

Raisioagron keskeiset tunnusluvut, jatkuvat toiminnot

		2017	2016
Liikevaihto	M€	126,3	126,6
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	4,2	3,7
Vertailukelpoinen liiketulos	%	3,3	2,9
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	M€	0,0	0,0
Liiketulos	M€	4,2	3,7
Liiketulos	%	3,3	2,9
Investoinnit	M€	3,3	1,9
Nettovarallisuus	M€	25,6	25,7

Taloudellinen katsaus, jatkuvat toiminnot

Tammi-joulukuu 2017

Raisioagron liikevaihto oli 126,3 (126,6) miljoonaa euroa. Kalanrehujen vienti Venäjälle kasvoi lähes 30 prosentilla uuden kalanrehulinjan tuoman lisäkapasiteetin ja kalankasvatukselle erinomaisten sääolojen ansiosta. Viljakauppa-liiketoiminta osti noin 10 prosenttia enemmän viljoja Raision omien elintarvikkeiden valmistukseen. Vastaavasti viljaa vietiin ulkomaille merkittävästi vertailuvuotta vähemmän matalista maailmanmarkkinahinnoista johtuen. Suomessa Raisioagron naudanrehujen optimoitu tuotevalikoima vastasi maitotilojen monipuolisiin tarpeisiin, mutta jäi hieman vertailuvuodesta. Matalakatteisen tuotantopanostusmyynnin, kuten polttonesteiden ja lannoitteiden, suunnitelmallinen myynnin vähentäminen jatkui.

Raisioagron liikevaihdosta Suomen osuus oli yli 75 prosenttia, Venäjän lähes 20 prosenttia ja muiden markkinoiden noin 5 prosenttia. Venäjän osuus liikevaihdosta kasvoi viennin kasvun ansiosta lähes viidellä prosenttiyksiköllä.

Raisioagron liiketulos oli 4,2 (3,7) miljoonaa euroa, mikä on 3,3 (2,9) prosenttia liikevaihdosta. Merkittävimmin liiketulosta paransi kalanrehujen viennin voimakas kasvu Venäjälle.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä naudanrehujen myynti vilkastui ja kannattavuus parani.

Raisioagro jatkoi määrätietoista nettokäyttöpääoman hallintaa. Nettokäyttöpääoma pieneni edelleen yli 15 prosentilla ja oli 4,9 (5,8) miljoonaa euroa. Raisioagron keskimääräinen sidotun pääoman tuotto nousi 14,7 (11,3) prosenttiin nettokäyttöpääoman pienentämisen ja kannattavuuden parantamisen ansiosta.

Toimintaympäristö

Suomessa maidontuotannon rakennemuutos jatkuu. Tulevina vuosina maitotilojen määrä vähenee entisestään, tilakoot kasvavat ja tilojen toiminta on yhä ammattimaisempaa. Maidon hinnan laskupaine on tasaantumassa, mutta haasteet maitotilojen tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseksi jatkuvat. Suomessa naudanrehuliiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttavat erityisesti kyky siirtää raaka-aine- ja tuotantokustannusten muutokset tuotehintoihin ja tiukka hintakilpailu. Tilanteessa, jossa Suomeen on syntynyt tuotannonlisten investointien myötä ylikapasiteettia, pärjäävät ne yritykset, joiden omat prosessit ovat kustannustehokkaat ja joilla on kyky uusilla palveluilla tuottaa asiakkaille lisäarvoa.

Suomessa kotimaisen kalan kysyntä kasvaa edelleen, mutta uusia kalankasvatustiluksia ja lupia nykyisten kiintiöiden kasvattamiseen on toistaiseksi myönnetty niukasti. Raisio on ainoa suomalainen kalanrehujen valmistaja. Liiketoimintaympäristö Suomessa on melko vakiintunut, mutta Luoteis-Venäjällä, Baltiassa ja Ruotsissa on innovatiivisilla rehualkajilla mahdollisuuksia kasvattaa liiketoimintaansa.

Tehokkaampi eläinproteiinin tuotannon hyötysuhde parantaa koko tuotantoketjun kannattavuutta ja pienentää ympäristövaikutuksia. Maataloudessa on jo tehty innovaatioita, joilla kotieläintuotannon hyötysuhdetta kyetään parantamaan, mutta potentiaalia on vielä paljon enempäänkin. Kalankasvatuksessa rehuhyötysuhde on jo nyt huippuluokkaa, minkä ansiosta kehitystyön painopiste on ympäristövaikutuksia pienentävissä innovaatioissa.

Liiketoimintakatsaukset

Naudanrehut

Naudanrehujen osuus Raisioagron liikevaihdosta oli vuonna 2017 lähes 60 prosenttia. Suomi on Raisioagron naudanrehujen suurin markkina-alue ja yhtiön markkinaosuus Suomessa myytävistä naudanrehuista on noin 35 prosenttia.

Naudanrehujen myynnissä vuosi 2017 oli kaksijakoinen, sillä alkuvuonna myynti laski, mutta kääntyi syksyllä kasvuksi. Maidon tuottajahinnoissa ei tapahtunut oleellisia muutoksia, mikä lisäsi rehuvalmistajien kilpailutusta ja kohdisti hankintoja edullisempiin rehuihin. Vuoden viimeisellä neljänneksellä naudanrehuja myytiin vertailuvuotta enemmän Raisioagron ruokintaosaamisen ja tilojen tarpeisiin mukautetun tuotevalikoiman sekä aktiivisen uusasiakashankinnan ansiosta.

Suomen lypsylehmistä noin kuusi prosenttia ruokitaan Benemilk-rehuilla. Benemilk-rehuilla on vakiintunut asema ja niitä käyttävät tilat ovat tyytyväisiä saamaansa lisäarvoon. Proagrian tuotosseurannassa olevista isoista karjoista kahdella parhaalla tilalla kolmesta käytettiin Benemilk-rehuja.

Maituri-täysrehujen ja -tiivisteiden myynti laski, mutta lypsyrobottiruokinnassa käytettävien rehujen myynti kasvoi. Melli-kivennäisten kotimaan myynti ja vienti kasvoivat. Raisioagro oli Suomen ensimmäinen rehuyhtiö, joka luopui kokonaan soijan käytöstä naudanrehuissaan.

Vastuullista tapaa toimia edistää myös Raisioagron uusi Kestävää tuottavuutta -konsepti ja Green-rehut, joilla maitotilan kannattavuus paranee ja ympäristövaikutukset pienentyvät. Konsepti perustuu entistä tarkempaan ruokintaan ja rehuvalintoihin tuotannon eri vaiheissa. Kestävää tuottavuutta -konsepti kattaa lehmän koko elämänsäkaaren.

Venäjällä rakennettiin toimiva yhteistyömalli Raisioagron sekä paikallisen jälleenmyyjän että meijerin kesken. Toimintamalli perustuu Raisioagron vahvan ruokintaosaamisen hyödyntämiseen ja konsultoivaan myyntiin. Ruokintaosaamisen tarve Venäjällä kasvaa, koska maa kehittää omaa maidontuotantoaan ja siihen investoidaan aiempaa enemmän. Viedyimmät tuotteet olivat Melli-kivennäisiä. Vienti oli muuhun liiketoiminnan laajuuteen verrattuna pientä, mutta Raisioagron ruokintaosaaminen, viennin lisäresurssit ja Kouvolan tehtaan sijainti lähellä itärajaa mahdollistavat viennin vahvan kasvun myös tulevana vuosina.

Kalanrehut

Kalanrehujen osuus Raisioagron liikevaihdosta kasvoi noin 25 prosenttiin. Kalanrehujen tärkeimmät markkina-alueet ovat Luoteis-Venäjä ja Suomi. Kalanrehujen volyymista lähes kaksi kolmasosaa oli vientiä.

Raisioaqualle vuosi 2017 oli ennätysellinen, sillä kalankasvatuksen osalta sääolosuhteet olivat erinomaiset ja Raisio kykeni uuden kalanrehulinjan ansiosta vastaamaan kysynnän kasvuun. Vienti Venäjälle kasvoi lähes 30 prosentilla, Suomessa myynti jäi hieman vertailuvuodesta.

Tammikuussa 2017 Pohjoismaiden Ministerineuvosto nosti Raisioagron rehuinnovaation pohjalta kehitetyn Benella-kalan 25 pohjoismaisen edelläkävijän listalle. Valinnan perusteluja olivat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja liiketoimintamalli, jossa kalankasvattajilla on mahdollisuus hyödyntää Benella-brändiä. Joulukuussa 2017 Sitra nosti Benella-kalan Suomen kiinnostavimpien kiertotalousyhtiöiden ja -tuotteiden listalle.

Suomessa Benellan menestys jatkui ja Kesko lanseerasi Benella-kirjolohifileen Pirkka Parhaat -sarjassa. Syksyllä Raisioaqua toi markkinoille Benella Siian. Benella-konsepti lanseerattiin vuonna 2017 myös Venäjällä ja Ruotsissa.

Viljakauppa

Raisio on merkittävä suomalaisen viljan jalostaja, jonka käytämästä viljasta yli 95 prosenttia oli kotimaista vuonna 2017. Raisio ostaa viljaa konsernin omiin tarpeisiin, välitettäväksi kotimaassa sekä vientiin. Viime vuonna Raision viljanostot oman elintarviketeollisuuden käyttöön kasvoivat merkittävästi.

Vuonna 2017 Raisio vei viljaa vertailuvuotta vähemmän, sillä matalat maailmanmarkkinahinnat heikensivät suomalaisen viljan kannattavaa vientiä.

Hallinto ja johto

Hallitus ja hallintoneuvosto

Hallituksen jäsenmäärä oli 23.3.2017 pidettyyn yhtiökokoukseen asti viisi ja yhtiökokouksen jälkeen kuusi. Erkki Haavisto, Matti Perkonoja, Michael Ramm-Schmidt ja Ann-Christine Sundell toimivat hallituksen jäseninä koko tilikauden 2017. Antti Tiitola toimi hallituksen jäsenenä yhtiökokouksen päättymiseen asti. Ilkka Mäkelä ja Leena Niemistö toimivat hallituksen jäseninä yhtiökokouksen päättymisestä lukien.

Hallituksen puheenjohtajana toimi Matti Perkonoja ja varapuheenjohtajana Michael Ramm-Schmidt, kumpikin koko tilikauden 2017.

Kaikki vuonna 2017 hallituksen jäseninä toimineet olivat riippumattomia niin yhtiöstä kuin sen merkittävistä osakkeenomistajistakin.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi tilikauden 2017 Paavo Myllymäki ja varapuheenjohtajana Holger Falck.

Muutokset konsernin johdossa

Raisio Oyj:n hallituksen kesäkuussa 2017 yhtiön toimitusjohtajaksi nimittämä Pekka Kuusniemi aloitti tehtävässään 1.11.2017. Pekka Kuusniemi siirtyi Raisioon Oras Groupin konsernijohtajan tehtävästä.

Tammikuun 2017 alusta väliaikaisena toimitusjohtajana toiminut Jarmo Puputti päätti työnsä toimitusjohtajana loka-kuun 2017 lopussa.

Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmän jäsenet 1.2.2018 alkaen ovat toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi, talousjohtaja Antti Elevuori, lakiasiainjohtaja Sari Koivulehto-Mäkitalo, henkilöstöjohtaja Merja Lumme, operaatioista vastaava johtaja Jukka Heinänen sekä Raisioagron toimitusjohtaja Perttu Eerola.

Benecol-liiketoiminnasta vastannut johtaja Vincent Poujardieu päätti työnsä Raision palveluksessa ja konsernin johtoryhmän jäsenenä 31.1.2018.

Muut kuin taloudelliset tiedot

Raisio-konserni on kansainvälinen hyvinvointiin ja kannattavaan kasvuun keskittyvä elintarvike- ja rehuyhtiö, jonka strategian ydin on kasvipohjaisissa, terveellisissä ja vastuullisissa brändituotteissa. Yhtiöllä on toimintaa pääasiassa Euroopassa ja tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa. Vastuullinen toimintatapa sekä sosiaalisten ja ympäristövaikutusten

huomioiminen ovat tärkeä osa Raision strategiaa. Raision yleiset toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä niitä täydentävät sisäiset ohjeet ja politiikat asettavat perustan kannattavalle ja vastuulliselle liiketoiminnalle. Kaikki raisiolaiset ovat sitoutuneet näiden toimintaperiaatteiden noudattamiseen. Raisio on sitoutunut myös UN Global Compact -vastuullisuusaloitteeseen ja sen kymmenen periaatteeseen, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työsuhteita, ympäristöä ja lahjontaa.

Raisio-konserni kehittää vastuullisuuttaan tavoitteellisella vastuullisuusohjelmalla. Vuosia 2016 - 2018 koskevassa ohjelmassa asetetaan tavoitteet ja mittarit valituille, yhtiölle ja sen sidosryhmille olennaisille vastuullisuusteemoille, joita ovat kestävä ruokaketju, terveellisempi ruoka sekä työturvallisuus ja -hyvinvointi.

Raision yritysraportti julkaistaan vuosikatsauksen yhteydessä viikolla 10 osoitteessa <https://vuosikatsaus2017.raisio.com>.

Ympäristö

Raision liiketoiminnan pohjan muodostavat uusiutuvien raaka-aineiden hyödyntäminen ja ympäristövaikutukset huomioiva kestävä tuotanto. Yhtiö kehittää kestävää ruokaketjua ja huomioi ympäristövaikutukset kaikessa toiminnassaan. Raisio edellyttää tavarantoimittajien eettisissä periaatteissa ympäristövaikutusten huomioimista ja jatkaa tätä työtä myös vuonna 2018. Lisäksi alihankkijat ja tavarantoimittajat täyttävät säännöllisesti itsearviointilomakkeen.

Konsernin merkittävin ympäristöriski on ilmastonmuutos. Muuttuva ilmasto voi vaikuttaa energian hintoihin ja viljelyolosuhteisiin sekä Raision käyttämien maatalousraaka-aineiden saatavuuteen ja hintoihin. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi Raision tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä ja siirtyä käyttämään uusiutuvaa energiaa aina, kun se on taloudellisesti kannattavaa.

Raision ympäristövastuun tärkeimmät tavoitteet ovat energiatehokkuuden parantaminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Konsernitason numeerisia ympäristötavoitteita työstettiin vuonna 2017 ja ne julkaistaan vuonna 2018. Yhtiö teki merkittävän investoinnin uusiutuvaan energiaan ja rakensi Raision tehdasalueelle oman bioenergialaitoksen. Laitoksen valmistumisen myötä kesällä 2017 tehdasalueen hiilidioksidipäästöt pienenevät merkittävästi ja lämmönsiirron energiahävikki poistui. Jatkossa vuosittaiset päästöt pienenevät alle kymmenesosaan aikaisemmasta. Raision käyttämästä energiasta lähes 70 prosenttia tuotettiin hiili-neutraalisti vuonna 2017. Alla olevissa graafeissa mukana Raision jatkuvat liiketoiminnot.

Sosiaaliset asiat ja henkilöstöasiat

Raision sosiaalisten ja henkilöstöasioiden olennaisia vastuullisuusteemoja ovat työhyvinvointi ja -turvallisuus. Raision yleisten toimintaperiaatteiden mukaisesti konserni noudattaa Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) sääntöjä ja toimintamaidensa paikallisia työehtosopimuksia, työhön liittyviä sääntöjä ja lakeja.

Suurimpina riskeinä sosiaalisten ja henkilöstöasioiden osalta Raisio näkee työtapaturmat ja osaavan henkilöstön saatavuuden varmistamisen. Riskejä hallinnoidaan seuraamalla aktiivisesti työtapaturmien määrää, henkilöstön vaihtuvuutta ja henkilöstötutkimuksen tuloksia.

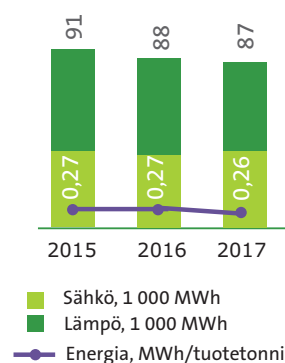
Raisio huolehtii työhyvinvoinnista panostamalla hyvään johtamiseen ja esimiestyöhön, toimivaan vuorovaikutukseen ja sisäiseen viestintään sekä edistämällä hyvää ja luottamuksellista työilmapiiriä. Henkilöstön hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä tutkitaan joka toinen vuosi. Vuoden 2017 syksyllä järjestetyn kyselyn tulokset kertoivat, että työtyytyväisyys on Raisiossa hyvällä tasolla (3,9/5).

Konsernin turvallisuustyön painopisteenä on tapaturmien ennaltaehkäisy. Vuonna 2017 Raisiossa yhdenmukaistettiin ja kehitettiin työturvallisuuskulttuuria muun muassa uuden tapaturmien raportointijärjestelmän avulla. Henkilöstöä kannustetaan raportoimaan myös positiivisia turvallisuushavaintoja ja läheltä piti -tilanteita.

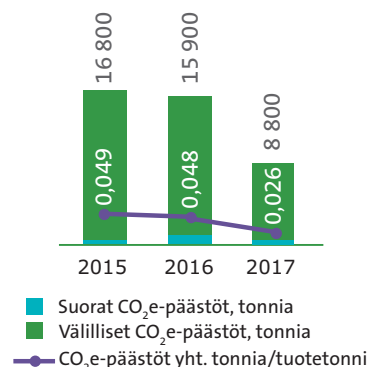
Raisio-konsernin palveluksessa työskenteli vuoden 2017 lopussa 399 (1 405) henkilöä. Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä oli 1 313 (1 582). Vuoden 2017 lopussa henkilöstöstä 19 (77) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan yksiköissä. Brändit-yksikössä työskenteli vuoden 2017 lopussa 240 (1 248) henkilöä, Raisioagrossa 98 (98) ja palvelufunktioiden 61 (59) henkilöä. Henkilöstömäärän muutokseen vaikutti pääasiassa Raision makeisliiketoiminnan myynti joulukuussa 2017. Makeisliiketoiminnan mukana noin 1 000 henkilöä siirtyi uuden omistajan palvelukseen.

Raision maksamat palkat ja palkkiot vuonna 2017 olivat 50,6 (58,0 vuonna 2016 ja 77,2 vuonna 2015) miljoonaa euroa henkilösivukuluineen. Alla olevissa graafeissa mukana Raision jatkuvat liiketoiminnot.

Energian kulutus

CO₂e-päästöt

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Raisio-konserni kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistusta, Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden perusoikeuksia ja UN Global Compact -aloitteen ihmisoikeusperiaatteita. Ihmisoikeudet ovat tärkeä osa Raision yleisiä toimintaperiaatteita ja Raision tavarantoimittajien eettisiä periaatteita.

Raision tietoon ei ole tullut yhtiön toimintaan liittyviä ihmisoikeusrikkaita. Yhtiön riskikartoituksen mukaan mahdolliset ihmisoikeusriskit liittyvät toimitusketjuun. Raisio käyttää hankintojensa ihmisoikeusriskien arviointiin BSCI:n riskimaaluokitusta, joka ohjaa tekemään hankintoja matalan riskin maista. Suurin osa Raision raaka-aineista ja palveluista hankitaan ihmisoikeuksien kannalta matalan riskin maista, kuten Suomesta ja Keski-Euroopasta. Yhtiö hankkii pienen osan raaka-aineistaan korkeamman riskin maista, ja silloin kiinnitetään erityistä huomiota toimittajan toimintatapoihin.

Yhtiö edellyttää toimittajiensa sitoutuvan Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin (Raisio Supplier Code of Conduct). Vuonna 2017 aloitettiin konsernin yhteisten päivitettyjen eettisten periaatteiden käyttöönotto. Vuonna 2017 Raision hankkimien raaka-aineiden arvosta 75 prosenttia tuli toimittajilta, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin.

Raision riskikartoituksen mukaan suurimmat raaka-aineiden ihmisoikeusriskit liittyvät soijan, palmuöllyn ja kaakaon

hankintaan. Niiden osalta Raisio on siirtynyt tai siirtymässä käyttämään vain vastuullisuussertifioituja raaka-aineita. Soija, palmuöljy ja kaakao ovat yhteensä noin kaksi prosenttia kaikista Raision käyttämistä raaka-aineista.

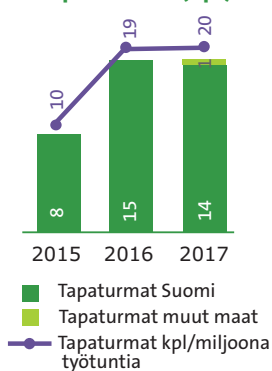
Korruptioon ja lahjonnan torjuntaan liittyvät seikat

Raision lahjonnan vastainen politiikka kieltää yksiselitteisesti korruption ja lahjonnan. Henkilöstöä koulutetaan lahjonnan vastaisesta politiikasta ja sen läpikäynti on osa jokaisen uuden raisiolaisen perehdytysuunnitelmaa. Lahjonnan ja korruption vastaiset toimenpiteet huomioidaan myös Raision solmimissa sopimuksissa.

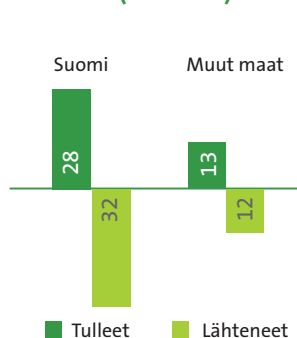
Verkkokoulutus henkilöstölle ja johdolle Raision yleisistä toimintaperiaatteista valmistui vuoden 2017 lopussa. Koulutus on pakollinen kaikille raisiolaisille ja se on saatavilla neljällä kielellä. Ensimmäisenä koulutusta pääsi suorittamaan Suomen henkilöstö.

Henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä tai niiden epäilyistä omalle esimiehelleen tai tämän esimiehelle. Henkilöstö voi raportoida epäilemistään väärinkäytöksistä myös kirjeitse tai sähköpostitse sisäisen ohjeistuksen mukaisesti. Kaikki ilmoitukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ottaen huomioon paikallisen lainsäädännön vaatimukset.

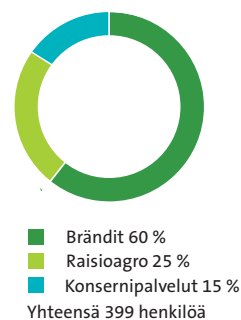
Tapaturmat (kpl)

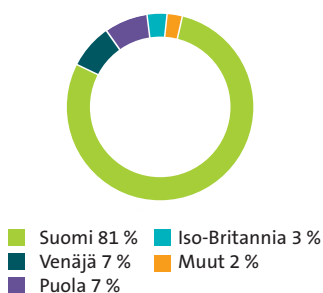
Henkilöstön vaihtuvuus 2017 (henkilöä)

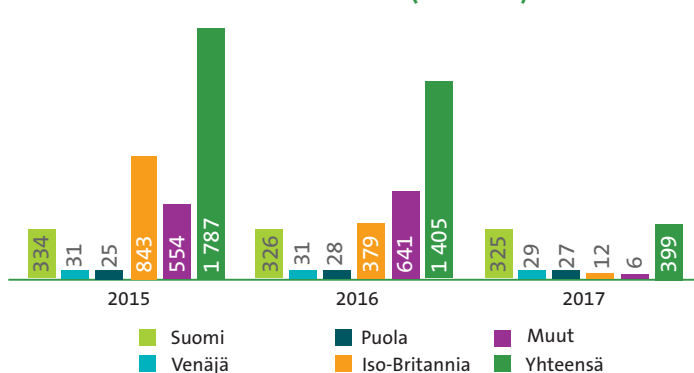
Henkilöstö liiketoiminta-alueittain (%)

Henkilöstö maittain (%)

Henkilöstö 31.12. (henkilöä)

Terveellinen ruoka

Raisio keskittyy strategiansa mukaisesti terveellisiin, hyvinvointia tukeviin elintarvikkeisiin. Terveellinen ruoka on myös yksi Raision vastuullisuustyön painopisteistä. Raision tavoitteena on, että kaksi kolmasosaa yhtiön elintarvikkeista on omissa tuoteryhmissään terveellisempiä vaihtoehtoja. Terveellisyteen vaikuttavat esimerkiksi rasvakoostumus, kuitupitoisuus sekä sokerin ja suolan määrä. Raisio on määritellyt kaikille tuoteryhmilleen terveellisyyskriteerit, jotka pohjautuvat eurooppalaisiin ravitsemussuosituksiin. Kriteeristöä käytetään muuan muassa tuotekehityksen tukena.

Vuoden 2017 lopussa 65 (63) prosenttia Raision elintarvikkeista oli terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään. Vuonna 2017 Raisio toi markkinoille useita terveellisiä tuotteita, kuten Elovena-välipalajäätelön ja -tuorepuuromixin.

Kuluttajien kohtaama erilaisten ravitsemusviestien tietotulva voi aiheuttaa epätietoisuutta terveellisistä valinnoista. Raisio noudattaa tuotekehityksessään johdonmukaisesti ravitsemustieteen vahvistamia ja yleisesti hyväksyttyjä käsitteitä terveellisestä ja hyvän makuisesta ruuasta

Muutokset konsernirakenteessa

Raision makeisliiketoiminta siirtyi 29.12.2017 uudelle omistajalle, Valeo Foods Ltd:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui tytäryhtiöistä Big Bear Confectionery Ltd, Nimbus Foods Ltd, Fox Confectionery Ltd, The Lindum Snack Company Ltd, Candy Plus a.s., The Candy Plus Sweet Factory s.r.o. ja Candy Plus Polska Sp. z o.o.

Tilikauden aikana purettiin kaksi liiketoimintansa jo lopettanutta yhtiötä: Lyme Regis Fine Foods Ltd ja Glisten Snacks Ltd.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Raisio julkisti 31.1.2018 harkitsevansa yhtenä strategisena vaihtoehtona naudanrehu- ja kalanrehuliiketoimintojensa myyntiä sekä uudisti rakennettaan ja aloitti yt-neuvottelut konsernin kasvun, kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaamiseksi.

Raisio harkitsee strategisena vaihtoehtona rehuliiketoimintojensa myyntiä

Raisio harkitsee yhtenä strategisena vaihtoehtona naudanrehu- ja kalanrehuliiketoimintojensa myyntiä. Raisio on käynnistänyt neuvottelut rehuliiketoimintojensa myynnistä useiden toimijoiden kanssa. Neuvottelujen ajan Raisioagron liiketoiminta jatkuu normaalisti. Raision Viljakauppa-liiketoiminta ei ole myynnissä.

Raisio jatkaa konsernin rakenteen uudistamista

Raisio yhdisti erillisinä organisaatioina toimineet Benecol- ja Elintarvikkeet-liiketoiminnot yhdeksi Terveelliset elintarvikkeet -yksiköksi. Lisäksi kevään 2018 aikana käynnistetään toimet konsernin juridisen yhtiörakenteen yksinkertaistamiseksi.

Raision toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi toimii oman toimensa ohella uuden Terveelliset elintarvikkeet -yksikön johtajana, kunnes liiketoiminnalle nimitetään uusi johtaja. Uusi organisaatorakenne on voimassa 1.2.2018 alkaen.

Raisio-konserni aloitti yt-neuvottelut

Raision kasvun, kilpailukyvyn ja kannattavuuden varmistamiseksi yhtiö aloitti 5.2.2018 yhteistoimintaneuvottelut, jotka koskevat 115 henkilöä. Alustava arvio henkilöstövähennysten tarpeesta on 30 henkilöä. Yt-neuvottelut koskevat konsernipalveluita sekä uuden Terveelliset elintarvikkeet -yksikön markkinointia, tuotekehitystä ja taloutta. Yt-neuvottelut pyritään saamaan päätökseen maaliskuun 2018 aikana. Raision Suomen toiminnoissa työskenteli vuoden 2017 lopussa 325 henkilöä

Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät

Euroalueen talouden arvioidaan jatkavan vahvaa kasvuaan edelleen vuonna 2018. Kasvu perustuu yksityisen kulutuksen ohella investointien elpymiseen, mitä tukevat matala korkotaso sekä poliittisen epävarmuuden väheneminen. Uhka protektionismin viriämisestä ei kuitenkaan ole poistunut.

Ison-Britannian kansanäänestyksen seurauksena maa tulee eroamaan Euroopan unionista (Brexit). Eron kaikki yksityiskohdat ovat avoimia ja päätöksestä johtuvan epävarmuuden arvioidaan heikentävän Ison-Britannian talouden kasvunäkymiä sekä aiheuttavan edelleen voimakasta vaihtelua punnan ulkoisessa arvossa.

Suomen talous kasvoi voimakkaasti vuonna 2017 ja kasvun arvioidaan jatkuvan vahvana vuonna 2018. Talouden kehitys nojaa yksityiseen kulutukseen, investointien ja vieraan kasvun, matalaan korkotasoon sekä työttömyysasteen laskuun. Talouskasvua rasittaa nouseva inflaatio.

Venäjällä talous elpyy ja kuluttajien ostovoima kasvaa. Ukrainassa liiketoimintaympäristö pysyy haastavana.

Valuuttakurssien muutokset vaikuttavat merkittävästi Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti. Punnan arvon vaihtelu Brexitin luoman epävarmuuden seurauksena heijastuu Raision liikevaihtoon ja -tulokseen, sillä makeisliiketoiminnan myynnin jälkeenkin huomattava osa niistä kertyy Isosta-Britanniasta. Venäjän ruplan ulkoisen arvon vaihtelu vaikuttaa niin rehujen kuin hiutaletuotteiden vientiin ja saattaa vaikuttaa myös tuotantolaitosten käyttöasteeseen Suomessa.

Maatalouspohjaisten raaka-aineiden saatavuus ja hinta ovat Raision liiketoiminnoille merkittävä haaste. Ilmaston lämpeneminen ja siitä seuraavat sään ääri-ilmiöt vaikuttavat nopeasti näiden hyödykkeiden sato-odotuksiin, tarjontaan, kysyntään ja hintaan. Muutokset myös muiden keskeisten raaka-aineiden, kuten sterolien, tarjonnassa, kysynnässä ja hinnassa ovat mahdollisia. Riskienhallinnan merkitys sekä arvon että volyymin suhteen on liiketoiminnan kannattavuuden näkökulmasta olennaisen tärkeää, mistä kasvukausi 2017 Suomessa on muistuttanut.

Raisio arvioi päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän edelleen varsin vakaina verrattuna muihin toimialoihin. Vähittäiskaupan muutos ja kiristynyt kilpailu ovat haaste myös elintarviketeollisuudelle niin myyntihintojen kuin -ehtojen kautta kaikilla Raision päämarkkina-alueilla.

Kotimaisen maa- ja kotieläintalouden kannattavuus- ja likviditeettiongelmien heikentävät alan ostovoimaa ja luovat painetta Raisioagron kannattavuudelle. Euroopan unionin Ukrainan ja Krimin kriisin johdosta vuonna 2014 asettamat

pakotteet ja Venäjän asettamat vastapakotteet, erityisesti meijerituotteiden tuontikielto, vaikeuttavat suoraan ja välillisesti Raisioagron liiketoimintaa. Raisioaqualle kalanrehuviennin häiriöttömyys on tärkeää. Mahdollista on myös se, että Venäjä laajentaa tuontikieltojen soveltamisalaa uusiin tuoteryhmiin paitsi rehuissa myös elintarvikkeissa.

Varautuminen ja sopeutuminen Brexitiin on Raision liiketoimintojen keskeinen haaste myös vuonna 2018 ja esimerkiksi Benecol-liiketoiminnassa tämä saattaa johtaa muutoksiin alihankintajärjestelyissä. Kansainvälinen raaka-aineketju ja kuluttajatuotteiden valmistuttaminen alihankkijoilla altistavat erityisesti Benecol-liiketoiminnan saatavuus-, hinta- ja valuuttariskeille.

Liiketoimintansa kasvun ja kannattavuuden varmistamiseksi Raisio saattaa toteuttaa yritysjärjestelyjä, jotka samoin kuin rationalisointihankkeet saattavat aiheuttaa merkittäviä kertaluontoisia kuluja.

Näkymät 2018

Raisio arvioi konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihdon kasvavan hieman vuodesta 2017. Konsernin jatkuvien toimintojen vertailukelpoisen liiketuloksen yhtiö arvioi olevan yli 10 prosenttia liikevaihdosta. Valuuttakursseilla on edelleen merkittävä vaikutus Raision liikevaihtoon ja -tulokseen.

Raision tärkein strateginen tavoite on Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnan kasvu orgaanisesti ja yritysostoin. Raision orgaanisen kasvun varmistamiseksi yhtiö siirtyy holding-tyyppisestä rakenteesta malliin, jossa kaikki resurssit suunnataan tukemaan uuden Terveelliset elintarvikkeet -yksikön strategisia tavoitteita. Raisio hakee kasvua myös ydinliiketoimintaansa sopivilla yritysostoilla. Raision vahva tase ja nettovelattomuus mahdollistavat ydinliiketoimintaa tukevat yritysostot.

Hallituksen voitonjakoehdotuksen taustaa

Huolimatta siitä, että yhtiön osakekohtainen tulos tilikaudelta 2017 oli negatiivinen, hallitus ehdottaa jaettavaksi 0,17 euron osingon osakkeelta viestiäkseen vahvasta luottamuksesta yrityksen johdon kykyyn laajentaa yhtiön liiketoimintaa ja edelleen parantaa sen kannattavuutta sekä tuottaa vapaata kassavirtaa jaettavaksi osakkeenomistajille. Tämän voitonjakoehdotuksen perusteena ei siten ole tilikauden 2017 tulos, vaan hallituksen tahto jakaa osakkeenomistajille kohtuullinen osa yhtiön vuonna 2017 toteuttamien liiketoiminnan ja tehdaskiinteistön myynnin generoimasta kassavirrasta. Yhtiön maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä eikä strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.2017 mukaan olivat 85 820 909,16 euroa.

Raision hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voittovaroista jaetaan osinkoa 0,17 euroa osaketta kohden, yhteensä 28 075 335,10 euroa ja että voittovaratilille jätetään 57 745 574,06 euroa. Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osingonjaon täsmäytyspäivänä 23.3.2018. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 5.4.2018.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Raisiossa 12. helmikuuta 2018

Raisio Oyj
Hallitus

Osakeyhtiölaissa ja valtiovarainministeriön asetuksessa arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta edellytetyt tiedot, kuten osakelajeja, osakkeenomistajia ja osakekaupankäyntiä, lähipiiriä sekä yhtiön hallussa olevia omia osakkeita ja niiden hankintaa ja luovutuksia sisältäviä tietoja samoin kuin tunnuslukuja, on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Yhtiö on antanut selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä erillisenä kertomuksena.

Toimintakertomus sisältää tulevaisuuteen suuntautuneita lausumia, jotka perustuvat tällä hetkellä Raision ylimmän johdon tiedossa oleviin oletuksiin, suunnitelmiin ja päätöksiin. Vaikka johto uskoo, että tulevaisuuteen suuntautuneet oletukset ovat perusteltuja, mitään varmuutta ei ole siitä, että kyseiset oletukset osoittautuvat oikeiksi. Tämän vuoksi toteuma voi erota merkittävästi tulevaisuuteen suuntautuneisiin lausumiin sisältyneistä oletuksista ja suunnitelmista johtuen mm. ennakoimattomista muutoksista markkinoilla, kilpailuolosuhteissa, globaalissa taloudessa sekä laeissa ja sääöksissä.

Konsernin tilinpäätös (IFRS)

Konsernin tuloslaskelma

(Milj. euroa)	1.1.-31.12.2017				1.1.-31.12.2016		
	Liite- tieto	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
JATKUVAT JA LOPETETUT TOIMINNOT:							
LIIKEVAIHTO	2.2.1	306,8	96,0	402,8	336,6	99,7	436,3
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut		-222,9	-78,3	-301,2	-259,5	-78,1	-337,6
Bruttokate		83,9	17,7	101,6	77,1	21,6	98,7
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-29,2	-5,0	-34,3	-37,4	-4,9	-42,2
Hallinnon kulut		-24,2	-4,3	-28,5	-20,2	-4,3	-24,6
Tutkimus- ja kehityskulut		-3,4	-0,2	-3,6	-3,4	-0,2	-3,6
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	10.1.1	28,9	-67,4	-38,4	0,7	0,0	0,6
LIIKETULOS	4.3,9,1	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9
Rahoitustuotot	5.1	1,3	-0,2	1,1	1,9	-0,1	1,8
Rahoituskulut	5.1	-2,7	-0,1	-2,8	-4,0	0,0	-4,0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TULOS ENNEN VEROJA		54,5	-59,5	-5,0	14,7	12,1	26,8
Tuloverot	6.1	-12,7	0,3	-12,4	-5,0	-2,8	-7,8
TILIKAUDEN TULOS		41,8	-59,2	-17,3	9,7	9,3	19,0
TILIKAUDEN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:							
Emoyrityksen omistajille		41,8	-59,2	-17,3	9,7	9,3	19,0
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		41,8	-59,2	-17,3	9,7	9,3	19,0
EMOYRITYKSEN OSAKKEENOMISTAJILLE KUULUVASTA TULOKSESTA LASKETTU OSAKEKOHTAINEN TULOS							
Osakekohtainen tulos (euroa)	7.3						
Laimentamaton osakekohtainen tulos		0,27	-0,38	-0,11	0,06	0,06	0,12
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos		0,27	-0,38	-0,11	0,06	0,06	0,12

Konsernin laaja tuloslaskelma

(Milj. euroa)	1.1.-31.12.2017				1.1.-31.12.2016		
	Liite- tieto	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
JATKUVAT JA LOPETETUT TOIMINNOT:							
TILIKAUDEN TULOS		41,8	-59,2	-17,3	9,7	9,3	19,0
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT							
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi							
Nettosijoituksen suojaus		0,0	0,0	0,0	-3,7	0,0	-3,7
Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutos		-0,2	0,0	-0,2	-0,3	0,0	-0,3
Rahavirran suojauksen arvomuutos		0,5	0,0	0,5	-1,0	0,0	-1,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos		-5,2	-0,2	-5,4	-25,5	-1,7	-27,2
Vero vaikutuksen muutos	6.3	-0,1	0,0	-0,1	1,0	0,0	1,0
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT YHTEENSÄ		-5,0	-0,2	-5,2	-29,4	-1,7	-31,2
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		36,9	-59,4	-22,5	-19,7	7,5	-12,2
LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:							
Emoyrityksen omistajille		36,9	-59,4	-22,5	-19,7	7,5	-12,2
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		36,9	-59,4	-22,5	-19,7	7,5	-12,2

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernin tase

(Milj. euroa)	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	4.1	42,9	62,0
Liikearvo	4.1.4	46,5	154,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4.2	50,1	88,5
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	3.3	0,7	0,7
Myytavissä olevat rahoitusvarat	5.3.1	2,2	2,3
Laskennalliset verosaamiset	6.2	2,7	5,4
		145,0	313,1
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	4.4	30,5	42,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5.3.2	34,6	51,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	5.3.4	2,2	37,7
Rahavarat	5.3.5	149,0	25,9
		216,3	156,9
VARAT YHTEENSÄ		361,3	470,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA	7.1,9.2		
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		27,8	27,8
Ylikurssirahasto		2,9	2,9
Vararahasto		88,6	88,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		8,9	8,9
Muut rahastot		-1,6	-1,9
Omat osakkeet		-19,8	-19,8
Muuntoerot		-18,5	-13,1
Kertyneet voittovarot		175,8	219,9
		264,0	313,2
Määräysvallattomien omistajien osuus		0,0	0,0
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		264,0	313,2
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	6.2	5,1	8,2
Varaukset	10.1.2	1,1	0,2
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	5.3.6	23,0	45,8
Muut pitkäaikaiset velat		0,0	0,0
		29,2	54,3
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	3.3.8	39,8	55,4
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	6.1	3,0	0,4
Varaukset	10.1.2	2,1	2,4
Johdannaissopimukset	5.3.4	0,2	1,6
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	5.3.6	22,9	42,8
		68,1	102,6
VELAT YHTEENSÄ		97,2	156,8
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		361,3	470,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

		1.1.-31.12.2017			1.1.-31.12.2016		
(Milj. euroa)	Liite- tieto	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA							
Tulos ennen veroja		54,5	-59,5	-5,0	14,7	12,1	26,8
Oikaisut:							
Suunnitelman mukaiset poistot		8,1	3,0	11,1	8,3	3,0	11,3
Rahoitustuotot ja -kulut		1,4	0,3	1,7	2,1	0,1	2,2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut oikaisut		-20,2	67,5	47,3	18,4	0,0	18,3
Oikaisu yhteensä	10.3.1	-10,6	70,8	60,2	28,7	3,1	31,8
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		43,9	11,3	55,2	43,4	15,2	58,6
Käyttöpääoman muutos							
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)		-1,4	-0,7	-2,2	2,6	0,9	3,6
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)		-0,2	-0,5	-0,8	15,6	-0,6	15,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)		2,7	-0,4	2,3	-20,2	0,1	-20,2
		1,1	-1,7	-0,6	-2,0	0,4	-1,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		45,0	9,6	54,6	41,4	15,6	57,0
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista		-2,0	-0,4	-2,4	-3,1	-0,2	-3,2
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta		0,8	0,0	0,9	1,8	0,1	1,9
Muut rahoituserät, netto		-0,2		-0,2	0,4	0,0	0,4
Maksetut välittömät verot		-6,4	-1,5	-7,8	-5,1	-3,4	-8,6
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		37,5	7,6	45,1	35,6	12,1	47,6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Lisähankinta osakkuusyritysosakkeista		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineellisten hyödykkeiden hankinta	10.3.1	-9,3	-5,3	-14,6	-8,9	-5,2	-14,1
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	10.3.1	-2,0	-0,1	-2,0	-3,2	0,0	-3,2
Luovutustulot konserniyhtiöiden osakkeista oikaistuna luovutushetken rahoilla	10.3.1	0,0	89,4	89,4	2,2	0,0	2,2
Luovutustulot arvopapereista		0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	10.3.1	39,2	0,1	39,3	0,2	0,0	0,2
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		28,0	84,0	112,0	-9,2	-5,2	-14,4
Rahavirta investointien jälkeen		65,6	91,5	157,1	26,4	6,9	33,3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Muut rahoituserät, netto		0,8	0,0	0,8	6,2	0,0	6,2
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	10.3.1	-42,6	0,0	-42,6	-18,4	0,0	-18,4
Emoyhtiön omistajille maksetut osingot ja muu voitonjako		-26,6	0,0	-26,6	-25,0	0,0	-25,0
Rahoituksen nettorahavirta		-68,4	0,0	-68,4	-37,2	0,0	-37,2
RAHAVAROJEN MUUTOS		-2,8	91,5	88,7	-10,9	6,9	-4,0
Rahavarat tilikauden alussa		61,9			67,9		
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0,5			-2,0		
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus		-0,1			0,0		
Rahavarat tilikauden lopussa *	5.3.5	150,9			61,9		

Oman pääoman muutokset 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella

(Milj. euroa)	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahas- tot	Omat osak- keet	Muunto- erot	Voitto- varat	Emo- yrittäjien omistajille kuuluva pääoma yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 31.12.2015	27,8	2,9	88,6	8,8	2,0	-20,4	14,2	226,2	350,0	0,0	350,0
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos								19,0	19,0		19,0
Muut laajan tuloksen erät											
Nettosijoituksen suojaus					-3,7				-3,7		-3,7
Myytavissä olevat rahoitusvarat					-0,3				-0,3		-0,3
Rahavirran suojaus					-1,0				-1,0		-1,0
Muuntoerot							-27,2		-27,2		-27,2
Verovaikutus					1,0				1,0		1,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,9	0,0	-27,2	19,0	-12,2	0,0	-12,2
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot								-25,1	-25,1		-25,1
Nostamattomat osingot								0,1	0,1		0,1
Siirto voittovaroista muihin rahastoihin				0,1				-0,1	0,0		0,0
Osakeperusteiset maksut						0,6		-0,2	0,4		0,4
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6	0,0	-25,3	-24,6	0,0	-24,6
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,9	-19,8	-13,1	219,9	313,2	0,0	313,2
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos								-17,3	-17,3		-17,3
Muut laajan tuloksen erät											
Nettosijoituksen suojaus									0,0		0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat					-0,2				-0,2		-0,2
Rahavirran suojaus					0,5				0,5		0,5
Muuntoerot							-5,4		-5,4		-5,4
Verovaikutus					-0,1				-0,1		-0,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	-5,4	-17,3	-22,5	0,0	-22,5
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot								-26,8	-26,8		-26,8
Nostamattomat osingot								0,1	0,1		0,1
Siirto voittovaroista muihin rahastoihin				0,1				-0,1	0,0		0,0
Osakeperusteiset maksut						0,0		0,0	0,0		0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-26,8	-26,7	0,0	-26,7
OMA PÄÄOMA 31.12.2017	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	175,8	264,0	0,0	264,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Raisio on muuttanut tilinpäätöksensä esittämistapaa. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot on ryhmitelty osioihin niiden luonteen mukaan. Laskentaperiaatteiden paremman ymmärryksen saavuttamiseksi Raisio kuvaa laadintaperiaatteet siihen liittyvän liitetiedon yhteydessä. Yleinen laadintaperusta on kerrottu osana tilinpäätöksen laadintaperiaatteita koskevaa liitetietoa, kun taas sellaiset laadintaperiaatteet, jotka liittyvät läheisesti johonkin tiettyyn liitetietoon, on esitetty osana tätä kyseistä liitetietoa.

Jokaisen osa-alueen liitetiedot sisältävät osien sisällön, laatimisperiaatteet, olennaisen taloudellisen informaation, sekä keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut, jos niitä on jouduttu tekemään

Tällä symbolilla on merkitty osion sisältö.

Tällä symbolilla on merkitty tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Tällä symbolilla on merkitty taloudellinen informaatio.

Tällä symbolilla on merkitty keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut.

1 Konsernitilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet

1.1 Konsernin perustiedot

Raisio Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö. Raisio Oyj ja sen tytäryritykset muodostavat Raisio-konsernin. Konsernin kotipaikka on Raisio ja sen rekisteröity osoite on Raisionkaari 55, 21200 Raisio. Yhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä.

Raisio-konsernissa on kaksi toimintasegmenttiä, Brändit ja Raisioagro, sekä muut toiminnot, jotka ovat toimintasegmenttejä tukevat palvelufunktiot. Konserni on kansainvälinen kasvipohjaisen ravinnon erityisosaaja. Se kehittää, valmistaa ja markkinoi elintarvikkeita, niiden terveysvaikutteisia ainesosia sekä rehuja. Lisäksi konserni harjoittaa viljakauppaa ja välittää tuotantopanoksia ja -tarvikkeita maataloudelle. Konsernilla on toimintaa 11 maassa.

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1. – 31.12.2017. Raisio Oyj:n hallitus on kokouksessaan 12.2.2018 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.raisio.com tai emoyhtiön pääkonttorista Raisiosta.

1.2 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Raision konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS ja IFRS –standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Esittamisvaluutta ja lukujen esittäminen

Tilinpäätöksen valuutta on euro, ja tilinpäätös esitetään miljoonina euroina. Konsernitilinpäätös on laadittu liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, ellei laadintaperiaatteissa ole erikseen toisin mainittu. Tilinpäätöksessä esitetyt luvut on pyöristetty tarkoista arvoista, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetyistä summasta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Toimintokohtainen tuloslaskelma

Konsernin tuloslaskelma esitetään toimintokohtaista jaoteltua käyttäen. Toimintoina esitetään erikseen myynnin ja markkinoinnin kulut, hallinnon kulut sekä tutkimus- ja kehityskulut. Myyjä suoritteita vastaaviin kuluihin sisältyvät tuotteiden valmistukseen ja hankintaan liittyvät palkka-, materiaali-, hankinta- ja muut kulut. Hallinnon kuluihin sisältyvät yleishallinnolliset kulut sekä konsernin johdon kulut. Toiminnoille on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osuus hallinnon kuluista.

Liiketulos

IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* –standardi ei määrittele liikutuloksen käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liiketulos on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihdosta vähennetään myyjä suoritteita vastaavat kulut ja toimintojen kulut sekä lisätään/vähennetään liiketoiminnan muut tuotot ja kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liikutuloksen alapuolella. Kursierot, johdannaisista johtuvat tulokset ja niiden käypien arvojen muutokset sisältyvät liikutulokseen, mikäli ne ovat syntyneet liiketoimintaan liittyvistä eristä. Muutoin ne esitetään rahoituserissä.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Konserni esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintojensa taloudellista tulosta ja asemaa sekä rahavirtoja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä ja lisätäkseen ymmärrystä yhtiön tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta.

Vaihtoehtoinen tunnusluku on johdettu IFRS-tilinpäätöksestä. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-normistossa määriteltyihin tunnuslukuihin. Hallituksen toimintakertomuksessa, tilinpäätöstiedotteessa ja puoli- ja osavuosikatsauksessa voidaan esittää vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja laskea vaihtoehtoisia tunnuslukuja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä on tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä on esitetty merkittävät yrityskauppoihin ja liiketoiminnan laajentamiseen liittyvät ulkopuolisten asiantuntijoiden kulut, liiketoiminnan uudelleenjärjestelemiseen liittyvät kulut ja omaisuuden arvonalentumisiin liittyvät kulut ja niiden mahdolliset palauttamiset.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on kirjattu tuloslaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään.

Raisio-konserni esittää muun muassa seuraavia vaihtoehtoisia tunnuslukuja: bruttokate, liiketulos, vertailukelpoinen liiketulos, käyttökate, vertailukelpoinen käyttökate, tulos ennen veroja, vertailukelpoinen tulos / osake, omanpääoman tuotto %, sijoitetun pääoman tuotto %, vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto %, omavaraisuusaste %, nettovelkaantumisaste %, korollinen nettorahoitusvelka, korollinen rahoitusvelka, liiketoiminnan rahavirta, liiketoiminnan rahavirta per osake, oma pääoma per osake, osinko per osake, osinko per tulos.

Vuokrasopimukset

Konserni toimii sekä vuokralle antajana että vuokralle ottajana kiinteistöjen ja koneiden osalta.

Sellaiset vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuus merkitään taseeseen vuokraajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingopimuksen aikana siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokraajan kuluessa. Vuokraveroitukset sisältyvät rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muun vuokrasopimuksen mukaan määräytyvät vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi tasasuuruusina erinä vuokraajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokranantajana, ovat kaikki muita vuokrasopimuksia ja hyödykkeet sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisenä vaikutusajana, kuten vastavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että konserni tulee ne saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Muut julkiset avustukset kirjataan tulosvaikutteisesti tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut ja oikeus avustuksen saamiseen syntyvät.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuden myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällöin myynnin katsotaan olevan erittäin todennäköinen, omaisuuserä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta. Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi, arvioidaan alempaan seuraavista: kirjanpitoarvo tai käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuneilla menoilla. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

- Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö
- Se on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta
- Se on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoitukseksi myydä se edelleen.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelman vertailutietoja oikaistaan niiden toimintojen osalta, jotka on luokiteltu lopetetuiksi viimeisimmän esitettävän tilinpäätöskauden aikana. Myytävänä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Jos myöhemmin todetaan, että myytävänä olevaksi luokitellun omaisuuserän luokittelun edellytykset eivät enää täyty, kyseinen omaisuuserä siirretään takaisin esitettäväksi ja arvostettavaksi siihen sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti.

1.3 Konsolidointiperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on tilikauden lopussa suraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernitilinpäätöksessä keskinäinen osakkeenomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot on kirjattu kuluksi. Kauppahintavelka arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja se luokitellaan velaksi. Velka arvostetaan käypään arvoon kunakin raportointikauden päättymispäivänä ja arvostamisesta syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tilikauden aikana hankitut tytäryritykset sisältyvät konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen asti, jolloin määräysvalta lakkaa.

Konserniyritysten väliset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako ja konsernin sisäisten toimitusten realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Määräysvallattomien osuudet on arvostettu määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta. Tilikauden laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille siitäkin huolimatta, että määräysvallattomien omistajien osuus jäisi negatiiviseksi. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseen omassa pääomassa. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistussuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan mahdollisesti jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyhtymykset

Osakkuusyhtymykset ovat yrityksiä, joissa konsernin osuus äänimäärästä on 20 - 50 % tai joissa konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyhtymykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Realisoitumattomista voitoista konsernin ja sen osakkuusyhtymysten välillä eliminoidaan konsernin omistusosuutta vastaava osuus. Konsernin sijoitus osakkuusyhtymyksiin sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Pääomaosuusmenetelmän soveltaminen lopetetaan, kun sijoituksen kirjanpitoarvo on laskenut nolleen, ellei konsernille ole syntynyt osakkuusyhtymyksiä koskevia velvoitteita tai ellei se ole taannut niiden velvoitteita. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtymysten tilikauden tuloksista on esitetty omana eränään liike tuloksen jälkeen. Vastaavasti konsernin osuus osakkuusyhtymysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osakkuusyhtymyksillä ei ollut tällaisia eriä kuluneella tai sitä edeltävällä tilikaudella.

1.4 Johdon harkintaa edellyttävät laadintaperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella. Toteumat voivat poiketa tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Konsernin johto saattaa joutua tekemään myös harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaa ja niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassa olevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia arvostamis-, kirjaamis- ja esittämistapoja.

Tilinpäätökseen laadinnan yhteydessä tehdyt harkinnat ja arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Harkinnan ja arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt tulevaisuutta koskevat odotukset. Näitä ovat erityisesti konsernin taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat myyntiin ja kustannustasoon. Konsernissa seurataan näiden arvioiden ja olettamusten toteutumista. Mahdolliset olettamusten ja arvioiden muutosten vaikutukset kirjataan sillä kaudella, jonka aikana muutokset on todettu.

Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa laatimisperiaatteita sovellettaessa liittyvät liikearvojen ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden ja keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden mahdollisiin arvonalentumisiin,

liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittämiseen, laskennallisen verosaamisen määrään ja missä määrin verosaamista voidaan kirjata taseeseen, poistoaikojen määrittämiseen ja omaisuuserien luokitteluun myytävänä olevaksi tai lopetettavaksi toiminnoksi.

Southallin tehdaskiinteistöön liittyvä luokittelun muutos

Muutos Southallin myynnin käsittelyssä: Vuoden 2017 puolivuosisikatsauksessa ja tammi-syyskuun 2017 osavuosisikatsauksessa kiinteistön myynnistä saatu tuotto esitettiin liikevaihdossa ja tuottoa vastaavat kustannukset myytyjä suoritteita vastaavissa kuluissa.

Johto on arvioinut uudelleen tapahtuman luonnetta ja sisältöä ja katsoo, että kiinteistön myynti käyttöomaisuuden luovutuksena antaa oikeamman kuvan järjestelystä. Kohteen myynti käsitellään ja esitetään 2017 tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa käyttöomaisuuden myyntinä. Luovutusvoitto esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut, netto.

Muutoksena aiempaan menettelyynsä yhtiö käsittelee tilinpäätöksessään 31.12.2017 Ison-Britannian Southallin kiinteistön myynnin käyttöomaisuuden luovutuksena. Luovutusvoitto 28,0 miljoonaa euroa esitetään tuloslaskelmassa kohdassa Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja rahavirtalaskelmassa investointien rahavirtaan kuuluvana eränä. Tilinpäätöksessä 2016 asiasta esitettävät luvut on muutettu vastaamaan tätä käsittelytapaa tässä tilinpäätöksessä. (Liitetieto 4.2 ja 4.4)

1.5 Ulkomaan rahan määräisten erien muuttaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttama on euro, ja konsernitilinpäätös on esitetty euroina.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan euroiksi käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja mone-taaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on käsitelty tulosvaikutteisesti. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja – tappiot sisältyvät vastaaviin liike-tuloksen yläpuolelle. Rahoituksen kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin lukuun ottamatta kurssieroja niistä veloista, jotka on määritetty suojaamaan ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä nettosisoituksia ja jotka ovat siinä tehokkaita. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omana eränään omassa pääomassa, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntaminen

Ulkomaisten yksikköjen, joiden arvostus- tai tilinpäätös-valuutta ei ole euro, laajat tuloslaskelmat ja erilliset tuloslaskelmat muunnetaan euromääräisiksi käyttäen raportointikauden keskikurssia ja taseet käyttäen raportointikauden päättymispäivän kurssia. Tilikauden

Johto on käyttänyt harkintaa seuraavasti tilikaudella 1.1. – 31.12.2017

Harkinnan osa-alue	Harkinnan kohde
Omaisuuserien luokittelu myytävänä olevaksi tai lopetettavaksi toiminnoksi	Brändit-segmentin toimintasegmentti Makeiset
Taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	Brändit-segmentin toimintasegmenttiin Makeiset liittyvä liikearvon arvonalennus
Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	Benemilkin käyttöomaisuuden arvonalennus
Poistoaikojen määrittäminen	Biovoimalan koneiden poistoaika
Laskennallisten verosaamisten määrä	Benemilkin vahvistettujen tappioiden laskennallisen verosaamisen kirjaaminen pois taseesta
Omaisuuserän luokittelu	Southallin tehdaskiinteistö

Ulkomaisen yksikön hankinnan yhteydessä syntynyt liike-arvo ja käypiä arvoja koskevat oikaisut käsitellään kyseisen yksikön paikallisen valuutan määräisinä varoina ja velkoina ja muunnetaan raportointikauden päättymispäivän kurssveja käyttäen.

IFRS 16 *Vuokrasopimukset* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnot. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveltoina sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitoärsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvotiaan enintään noin USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitoärsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena.

Raisio-konserni on aloittanut arvioinnin IFRS 16 –standardin vaikutuksista konsernitilinpäätökseen. Standardilla on vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen. Konsernin taseeseen tulee kirjattavaksi uusia varoja ja velkoja, jotka ovat pääasiassa nykyisten muiden vuokrasopimusten sisältämiä maa-alueita, liikehuoneistoja ja kulkuneuvoja. Kyseisiin vuokrasopimuksiin liittyen kulujen luonne muuttuu IFRS 16:n korvatesa vuokrakulun käyttöomaisuuserän poistolla ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvalle korkokululle. Korkokulu raportoidaan osana rahoituskuluja. Alustavan arvion perusteella Raisio-konserni tilinpäätökseen IFRS 16 -standardilla ei ole huomattavaa vaikutusta.

Muutokset IFRS 2:een – *Osakeperusteisesti maksettavien liiketoimien luokittelu ja arvostaminen** (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät tietäntyyppisten järjestelyjen kirjanpitoärsittelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluea: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty ennakonpidätys sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi.

Standardilla ei ole merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Tulkinta IFRIC 22 *Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike** (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kun ulkomaanrahan määräinen – omaisuus-erään, kuluun tai tuottoon liittyvä – ennakosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardi ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakosuorituksesta ennakomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle.

Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskoelma 2014–2016 (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn

kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1 ja IAS 28 -standardeja.

Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

IFRIC 23 *Tuloverokärsittelyjä koskeva epävarmuus** (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selventää kirjanpitoärsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön valitseman ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua.

Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 9:ään *Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuon.

Standardimuutoksella ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 28:aan *Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia.

Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskoelma 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja.

Standardimuutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

2 Tuotot ja segmentti-informaatio

Sisältö

Tuotot ja segmentti-informaatioliitetietoon on koottu jatkuvien toimintojen liikevaihtoon liittyvien tuloserien liitetiedot ja segmentti-informaatioon liittyvien tulos- ja tase-erien liitetiedot.

2.1 Tiedot segmenteittäin

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Konsernilla on kaksi raportoitavaa segmenttiä, Brändit ja Raisioagro sekä muut toiminnot. Brändit- ja Raisioagro-segmentit ovat konsernin strategisia toimintayksiköitä, joita johdetaan erillisinä yksiköinä ja joiden toiminnan tulosta ylin johto tarkastelee säännöllisesti. Raportoitavien segmenttien tuotteet ovat erilaisia ja edellyttävät erilaisia jakelukanavia ja markkinointistrategioita.

Brändit-segmentti koostuu eri toimintasegmenteistä, jotka on yhdistelty yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi. Brändit-segmentin eri toimintasegmenteillä on samankaltaiset tuotteet, tuotantoprosessit, asiakasryhmät, markkinastrategiat, jakelukanavat (vähittäiskauppa) ja riskiprofiilit. Brändit-segmenttiin luetut toimintasegmentit kehittävät, valmistavat, myyvät ja markkinoivat elintarvikkeita ja niiden ainesosia kaupalle ja teollisuudelle sekä lisensoivat elintarvikkeisiin ja niiden aineosiin liittyviä aineettomia oikeuksia ulkopuolisille yrityksille. Brändit-segmenttiin kuuluvat seuraavat toimintasegmentit: Benecol, Terveelliset elintarvikkeet ja Benemilk.

Brändit-segmentin toimintasegmentti Makeiset siirtyi uudelle omistajalle 29.12.2017 ja esitetään tilinpäätöksessä lopetettuna toimintona, josta kerrotaan tarkemmin kohdassa 3.1 Liiketoimintojen hankinnat ja luovutukset.

Brändit-segmentti

- Terveelliset elintarvikkeet
- Benecol
- Makeiset (29.12.2017 saakka)
- Benemilk

Raisioagro muodostaa yhden toimintasegmentin, johon kuuluvat naudan- ja kalanrehut, tuotantopanokset ja -tarvikkeet sekä viljakauppa. Raisioagro-segmentin toiminta kohdistuu elinkeinotoimintaa harjoittaviin henkilöihin ja yhtiöihin Suomessa ja sen lähialueilla, pääasiassa Venäjällä.

Raisioagro-segmentti

- Naudan- ja kalanrehut
- Tuotantopanokset ja -tarvikkeet
- Viljakauppa

Muut toiminnot-segmenttiin kuuluvat konsernille yhteiset ja sitä palvelevat toiminnot - talous, rahoitus, tietohallinto, henkilöstöhallinto, lakiasiat, viestintä ja kiinteistöjen hallinta- ja huoltopalvelut.

Laadintaperiaatteet

Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka vastaa ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavaa sisäistä raportointia. Johdon sisäinen raportointi laaditaan IFRS-periaatteiden mukaisesti.

Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi on nimetty strategiaa päätöksiä tekevä konsernin johtoryhmä. Johtoryhmä vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmenteille ja niiden tulosten arvioinnista. Raportoitavat segmentit perustuvat konsernin liiketoiminnalliseen segmenttijakoon.

Konsernin segmenttien tuloksellisuutta arvioidaan niiden liikutuloksen perusteella, ja liikutulokseen perustuvat myös päätökset resurssien allokoinnista segmenteille. Liikutulosta pidetään myös sopivana mittarina, kun segmenttien tuloksellisuutta verrataan vastaavien toimialojen muihin yrityksiin. Ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä konsernin johtoryhmä vastaa segmenttien tuloksen arvioinnista ja resurssien jakamisesta segmenteille.

Segmenttien varat ja velat ovat sellaisia eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Kohdistamattomat erät sisältävät vero- ja rahoituseriä sekä koko konsernille yhteisiä eriä. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan. Investoinnit koostuvat aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä, joita käytetään useammalla kuin yhdellä tilikaudella.

Tuloslaskelmatiedot vuosi 2017

Brändit-segmentin Makeiset-toimintasegmentti siirtyi uudelle omistajalle 29.12.2017.

Makeiset-toimintasegmentti raportoidaan tilinpäätöksessä 2017 lopetetuissa toiminnoissa. Vertailukausien luvut on muutettu vastaavasti.

Makeisiin kuuluivat Ison-Britannian ja Tšekin toiminnot. Makeisliiketoiminnan päämarkkina-alueet olivat Iso-Britannia ja muu Eurooppa.

1.1. -31.12.2017					
(Milj. euroa)	Brändit	Raisioagro	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen myynti					
Palvelut	0,0	0,0	0,9		0,9
Tavaroiden myynti	192,8	112,4	0,0		305,2
Rojaltituotot	0,7	0,0			0,8
Ulkoinen myynti yhteensä	193,5	112,4	0,9		306,8
Sisäinen myynti	1,5	13,9		-15,4	0,0
Liikevaihto	195,1	126,3	0,9	-15,4	306,8
Poistot	3,9	2,4	1,6		7,9
Arvonalentumiset	8,0				8,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	11,9	2,4	1,6	0,0	15,9
Segmentin liike-tulos	57,5	4,2	-5,8		55,9
Osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		0,0			0,0
Täsmäytyslaskelma					
Segmenttien liike-tulos					55,9
Segmenttien osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta					0,0
Rahoitustuotot ja -kulut					-1,4
Verot					-12,7
Lopetetut toiminnot					-59,2
Tilikauden tulos					-17,3

Tuloslaskelmatiedot vuosi 2016

1.1. - 30.12.2016					
(Milj. euroa)	Brändit	Raisioagro	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen myynti					
Palvelut	0,2	0,0	0,8		1,0
Tavaroiden myynti	217,9	116,9	0,0		334,8
Rojaltituotot	0,7	0,0			0,8
Ulkoinen myynti yhteensä	218,8	116,9	0,8		336,6
Sisäinen myynti	1,5	9,6		-11,2	0,0
Liikevaihto	220,3	126,6	0,8	-11,2	336,6
Poistot	4,7	2,4	1,1		8,2
Arvonalentumiset	16,1				16,1
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	20,9	2,4	1,1	0,0	24,3
Segmentin liike-tulos	18,0	3,7	-4,9		16,8
Osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		0,0			0,0
Täsmäytyslaskelma					
Segmenttien liike-tulos					16,8
Segmenttien osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta					0,0
Rahoitustuotot ja -kulut					-2,1
Verot					-5,0
Lopetetut toiminnot					9,3
Tilikauden tulos					19,0

Länsi-Euroopan markkina-alueen divestoitu välipalapatukaliiketoiminta sisältyy lukuihin 12.7.2016 asti.

31.12.2017 (Milj. euroa)	Brändit	Raisioagro	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Segmentin varat	146,6	43,3	20,7	-3,3	207,3
Sisältää:					
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,0	0,7			0,7
Pitkäaikaisten varojen lisäykset	3,0	3,3	4,1		10,4
Segmentin velat	23,1	17,7	5,0	-3,3	42,5
Varojen täsmäytys konsernin varoihin					
Segmenttien varat					207,3
Lopetettujen toimintojen segmenttivarallisuus					0,0
Laskennalliset verosaamiset					2,7
Lainasaamiset ja muut rahoitukseen liittyvät saamiset					0,0
Verosaamiset					0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					2,2
Rahavarat					149,0
Taseen mukaiset varat					361,3
Velkojen täsmäytys konsernin velkoihin					
Segmenttien velat					42,5
Lopetettujen toimintojen segmenttivelat					0,0
Laskennalliset verovelat					5,1
Rahoitusvelat					45,9
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					0,2
Verovelat					3,0
Osinkovelat					0,4
Rahoitukseen liittyvät velat					0,0
Taseen mukaiset velat					97,2

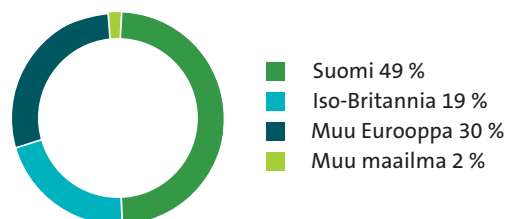
31.12.2016 (Milj. euroa)	Brändit	Raisioagro	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Segmentin varat	170,7	39,7	18,9	-1,9	227,4
Sisältää:					
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	0,0	0,7			0,7
Pitkäaikaisten varojen lisäykset	3,9	1,9	7,5		13,3
Segmentin velat	22,4	14,0	4,8	-1,9	39,4
Varojen täsmäytys konsernin varoihin					
Segmenttien varat					227,4
Lopetettujen toimintojen segmenttivarallisuus					173,2
Laskennalliset verosaamiset					5,4
Lainasaamiset ja muut rahoitukseen liittyvät saamiset					0,0
Versaamiset					0,4
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					37,7
Rahavarat					25,9
Taseen mukaiset varat					470,0
Velkojen täsmäytys konsernin velkoihin					
Segmenttien velat					39,4
Lopetettujen toimintojen segmenttivelat					18,1
Laskennalliset verovelat					8,2
Rahoitusvelat					88,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					1,6
Verovelat					0,5
Osinkovelat					0,4
Rahoitukseen liittyvät velat					0,0
Taseen mukaiset velat					156,8

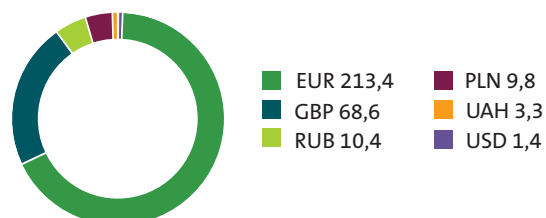
Pitkäaikaiset varat, jotka eivät sisällä laskennallisia verosaamisia eivätkä rahoitusinstrumentteja.

(Milj. euroa)	2017	2016
Suomi	57,3	61,3
Iso-Britannia	38,3	212,1
Muu Eurooppa	0,3	22,1
Muu maailma	0,0	0,0
Yhteensä	95,8	295,5

Liikevaihto markkina-alueittain (%)

Liikevaihto eri valuutoissa 2017 (milj. €)

Maantieteelliset tiedot

Konsernin liiketoiminta jakaantuu pääosin eri maantieteellisille alueille seuraavasti:

(Milj. euroa)	1-12/2017	%	1-12/2016	%
---------------	-----------	---	-----------	---

Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta, koko konserni

Suomi	149,6	48,8	156,3	46,5
Iso-Britannia	57,8	18,8	81,3	24,1
Muu Eurooppa	93,4	30,4	92,4	27,4
Muu maailma	6,1	2,0	6,6	2,0
Yhteensä	306,8	100,0	336,6	100,0

Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta Brändit-segmentti

Suomi	62,3	32,2	60,3	27,6
Iso-Britannia	57,8	29,8	80,4	36,7
Muu Eurooppa	67,7	35,0	72,4	33,1
Muu maailma	5,8	3,0	5,7	2,6
Yhteensä	193,5	100,0	218,8	100,0

Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta, Raisioagro-segmentti

Suomi	86,5	76,9	95,2	81,4
Venäjä	20,4	18,1	15,4	13,2
Muu Eurooppa	5,3	4,7	5,5	4,7
Muu maailma	0,3	0,2	0,9	0,7
Yhteensä	112,4	100,0	116,9	100,0

Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta, muut toiminnot

Suomi	0,9	100,0	0,8	100,0
-------	-----	-------	-----	-------

Terveelliset elintarvikkeet-toimintasegmentin markkina-alueet ovat Pohjois- ja Itä-Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet-toimintasegmentin Benecol-liiketoiminta sisältää Benecol-ainesosan myynnin lisenssipartnereille globaalisti sekä Benecol-kuluttajatuotteiden myynnin Pohjois- ja Länsi-Eurooppaan. Makeisiin kuuluvat Ison-Britannian ja Tšekin toiminnot. Makeisliiketoiminnan päämarkkina-alueet ovat Iso-Britannia ja muu Eurooppa. Raisioagron päämarkkina-alue on Suomi ja lähimaat.

Terveelliset elintarvikkeet -toimintasegmentin Länsi-Euroopan markkina-alueen divestoitu välipalapatukkaliiiketoiminta sisältyy lukuihin 12.7.2016 asti.

2.2 Tuotot

Laadintaperiaatteet

Liikevaihtona esitetään myytyjen tuotteiden ja palveluiden saadun tai saatavan vastikkeen perusteella määritetty käypä arvo, josta on vähennetty annetut alennukset ja välilliset verot. Valuuttajohdannaisten tehokas osuus kirjataan myyntituottojen oikaisuksi silloin, kun on kyseessä rahavirran suojaus.

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun asiakas on saanut tuotteeseen omistusoikeuden ja omistukseen liittyvät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Tuloutuksen ajankohta on riippuvainen toimituksessa käytetyistä toimitusehdoista. Silloin kun tuotteiden myyntiin liittyy paljousalennuksia, ne arvioidaan ja kirjataan myyntihetkellä. Tuotot palveluista kirjataan silloin, kun palvelu on suoritettu.

Lisenssi- ja rojaltituottojen tuloutus tapahtuu sopimuksen tosiasiallisen sisällön mukaan.

Liitetiedot

2.2.1 Liikevaihto

Raisio-konsernin liikevaihto koostuu pääasiassa erityyppisten tuotteiden myynnistä. Palveluiden myynti käsittää mm. kiinteistön vuokraukseen liittyvän myynnin konsernin ulkopuolisille asiakkaille

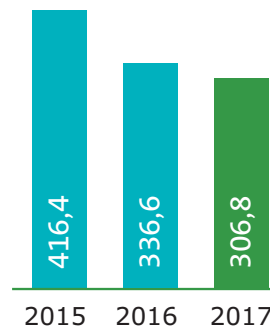
(Milj. euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tavaroiden myynti	305,2	334,8
Palveluiden myynti	0,9	1,0
Rojaltituotot	0,8	0,8
Liikevaihto yhteensä	306,8	336,6

Konsernissa ei vuosina 2017 ja 2016 ollut IFRS 8:n mukaan määriteltäviä merkittäviä asiakkaita, joilta saadut tuotot olisivat ylittäneet 10 % koko konsernin liikevaihdosta.

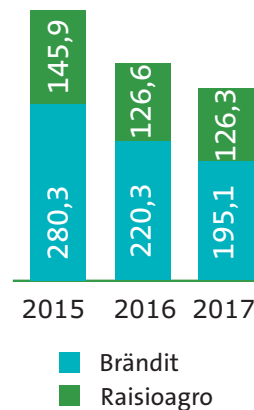
Liikevaihto toimintasegmenteittäin

(Milj. euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Brändit	195,1	220,3
Raisioagro	126,3	126,6
Muut	0,9	0,8
Toimialaryhmien väliset	-15,4	-11,2
Liikevaihto yhteensä	306,8	336,6

Liikevaihto (milj. €)

Liikevaihto (milj. €)

3 Konsernirakenne

Sisältö

Tämä osio sisältää hankittuja liiketoimia ja konsernirakennetta kuvaavat liitetiedot. Konsolidointiperiaatteet on esitetty kohdassa 1.3. Konsolidointiperiaatteet.

3.1 Liiketoimintojen hankinnat ja luovutukset

Liiketoimintojen hankinnat

Vuosina 2017 ja 2016 ei ole ollut liiketoimintojen hankintoja.

Laadintaperiaatteet

Myydyt tytäryhtiöt ovat mukana konsernitilinpäätöksessä siihen saakka, kun määräysvallasta on luovuttu.

Liiketoimintojen luovutukset

Raisio julkisti 22.12.2017 myyvänsä Brändit-segmenttiin kuuluvan makeisliiketoimintansa Valeo Foods Limitedille. Raision makeisliiketoiminnot Isossa-Britanniassa ja Tšekissä siirtyivät osaksi Valeo Foods Groupin liiketoimintaa. Yritysjärjestely toteutettiin osakekauppana ja sen velaton kauppahinta oli 100 miljoonaa euroa. Ostaja suoritti Raision myymien makeisyhtiöiden osakkeiden kauppahintana 76,8 miljoonaa euroa. Makeisliiketoiminnan myynnistä Raisiolle syntyi 38,4 miljoonan euron luovutustappio. Raision myymään makeisliiketoimintaan kuuluivat kuusi tuotantolaitosta Isossa-Britanniassa ja Tšekissä sekä brändit, joista tunnetuimpia ovat Poppets, Fox's, XXX, Just ja Pedro.

Makeisliiketoiminta esitetään lopetettuna toimintona vuoden 2017 tilinpäätöksessä IFRS 5:n mukaisesti. Makeisliiketoiminnan myynti saatiin päätökseen 29.12.2017. Aikaisempien kausien tuloslaskelman vertailuluvut ja niihin liittyvät erät on muutettu vastaavasti.

Makeisliiketoiminta

(Milj. euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tulos lopetetuista toiminnoista:		
Liikevaihto	96,0	99,7
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-78,3	-78,1
Bruttokate	17,7	21,6
Liiketoiminnan tuotot ja kulut, netto	-9,8	-9,5
Arvonlaskennan poisto liikearvosta ennen luovutusta	-28,7	
Liiketulos	-20,8	12,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,3	-0,1
Tulos ennen veroja	-21,1	12,1
Tuloverot	0,3	-2,8
Lopetettujen toimintojen tulos verojen jälkeen	-20,7	9,3
Tulos lopetettujen toimintojen luovutuksesta verojen jälkeen	-38,4	
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-59,2	9,3
Lopetettujen toimintojen rahavirrat		
Liiketoiminnan rahavirrat	7,6	12,1
Investointien rahavirrat, netto	71,4	-5,2
Rahoituksen rahavirta	-5,6	
Rahavirrat yhteensä	73,4	6,9

Lopetetun toiminnon vaikutukset konsernin taloudelliseen asemaan.

Makeisliiketoiminta

(Milj. euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Pitkäaikaiset varat	116,4	146,5
Vaihto-omaisuus	11,8	11,1
Lyhytaikaiset saamiset	17,5	16,7
Lainasaamiset (cash pool)	-15,4	-21,5
Rahavarat	2,8	5,9
Varat yhteensä	133,2	158,8
Pitkäaikainen vieras pääoma	2,3	3,7
Lyhytaikainen vieras pääoma	17,5	19,4
Velat yhteensä	19,8	23,1
Myyty nettovarallisuus	113,4	
Kertyneet muuntoerot	-1,5	
Myydyn liiketoiminnan luovutusvoitto/-tappio sisältäen kertyneet muuntoerot	-36,5	
Myyntille kohdistetut kaupan kulut	-0,8	
Myyntille kohdistettu myyntisaamisten takausvaraus	-1,1	
Tulosvaikutus liikutukseen	-38,4	
Velaton kauppahinta	100,0	
Tehtaisiin liittyvä investointivelka ja muut korottomat nettovelkaan liittyvät erät	10,6	
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	12,6	
Osakkeiden kauppahinta	76,8	
Osakkeiden kauppahinta	76,8	
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	-12,6	
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	89,4	
Myyntin rahavirta kuluineen	86,0	
Rahavirtalaskelmassa		
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	89,4	
Investointien rahavirta	-5,4	
Liiketoiminnan rahavirta	7,6	
Lainasaamisten muutos	-5,6	
Myydyn toiminnon rahavirtavaikutus yhteensä ja lainasaamisten takaisinmaksut	86,0	

3.2 Tytäryritykset ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Konsernin tilinpäätöshetken mukainen rakenne:

	Kokonaan omistettujen tytäryritysten lukumäärä		Osittain omistettujen tytäryritysten lukumäärä	
	2017	2016	2017	2016
Brändit	18	24	3	3
Raisioagro	1	1		
Muut toiminnot	2	2		

Osittain omistettujen tytäryhtiöiden tulosta ei ole jaettu määräysvallattomille omistajille, koska osittain omistetun yhtiön oman pääoman ollessa negatiivinen, ei tilikauden tappiota ole kohdistettu määräysvallattomille omistajille, koska määräysvallattomat omistajat vastaavat tappiosta vain sijoituksensa määrään. Osittain omistetut tytäryhtiöt liittyvät Benemilk-liiketoimintaan.

Raisio-konsernilla ei ole sellaisia tytäryrityksiä, joissa on konsernin kannalta olennainen määräysvallattomien omistajien osuus.

Brändit-segmentin yhtiöistä 7 yhtiötä on Englannissa, Brändit-segmentin Englannin yhtiöistä Benecol Limitedillä ja Honey Monster Foods Limitedillä on toimintaa.

Raision makeisliiketoiminta siirtyi 29.12.2017 uudelle omistajalle, Valeo Foods Ltd:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui tytäryhtiöistä Big Bear Confectionery Ltd, Nimbus Foods Ltd, Fox Confectionery Ltd, The Lindum Snack Company Ltd, Candy Plus a.s., The Candy Plus Sweet Factory s.r.o. ja Candy Plus Polska Sp. z o.o.

Tilikauden aikana purettiin kaksi liiketoimintansa jo lopettanutta yhtiötä: Lyme Regis Fine Foods Ltd ja Glisten Snacks Ltd.

	Konsernin omistus-osuus, %	Emoyhtiön omistus-osuus, %
TYTÄRYRITYKSET		
Brändit		
Benecol Limited, Englanti	100,00	
Benemilk Oy, Turku	57,00	
Big Bear Group Limited, Englanti	100,00	
CentriQ Corporation, Yhdysvallat	57,00	
FDS Informal Foods Limited t/a Snacks Unlimited, Englanti	100,00	
Glisten Limited, Englanti	100,00	
The Glisten Confectionery Company Limited, Englanti	100,00	
Honey Monster Foods Limited, Englanti	100,00	
Nordic Feed Innovations Oy, Turku	76,00	76,00
Raisio Eesti AS, Viro	100,00	
OOO Raisio Nutrition, Venäjä	100,00	
Raisio Sp. z o.o., Puola	100,00	

	Konsernin omistus-osuus, %	Emoyhtiön omistus-osuus, %
Raisio Staest US Inc., Yhdysvallat	100,00	
Raisio Sverige AB, Ruotsi	100,00	
Raisio UK Limited, Englanti	100,00	100,00
TOV Raisio Ukraina, Ukraina	100,00	
Ravintoraisio Oy, Raisio	100,00	100,00
Reso Mejeri Produktion AB	100,00	
Raisioagro		
Raisioagro Oy, Raisio	100,00	100,00
Muu toiminta		
Raisio Finance NV, Belgia	100,00	99,99
Raisionkaaren Teollisuuspuisto Oy, Raisio	100,00	50,00
OSAKKUUSYRITYKSET		
Raisioagro		
Vihervakka Oy, Pöytyä	39,40	39,40

3.3 Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Konsernilla on yksi osakkuusyhtiö Vihervakka, joka kuuluu Raisioagro-toimintasegmenttiin.

(Milj. euroa)	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,7	0,7
Lisäykset	0,0	
Vähennykset	0,0	0,0
Osuus tilikauden tuloksesta	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	0,7

Osakkuusyrittöksen kirjanpitoarvoon ei sisälly liikearvoa.

Osakkuusyrittöksen varat, velat, liikevaihto ja voitto / tappio:

(Milj. euroa)	2017	2016
Varat	2,6	2,7
Velat	0,8	0,9
Liikevaihto	1,2	1,3
Voitto/tappio	-0,1	0,0

Osakkuusyrittöksestä on vuonna 2017 saatu osinkoa 7,7 tuhatta euroa (3,8 tuhatta euroa vuonna 2016).

4 Sijoitettu pääoma

Sisältö

Tämä osio sisältää liitetiedot jatkuvien toimintojen aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä, liikearvosta, vaihto-omaisuudesta ja käyttöomaisuuden poistoista ja arvonalentumisista.

4.1 Aineettomat hyödykkeet

Laadintaperiaatteet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on luotettavasti määriteltävissä ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistona kuluksi tuloslaskelmaan niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajansa kuluessa. Niistä aineettomista hyödykkeistä, jotka ovat taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Konsernilla on tavaramerkkejä, joiden arvioitu taloudellinen vaikutusaika on rajaton.

Aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, poistoajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	5-10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5-20 vuotta

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja omaisuuserien jäännösarvot tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja tarvittaessa niitä oikaistaan kuvastamaan niistä saatavan

taloudellisen hyödyn odotuksia. Arvonalentumisista kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.1.7 'Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset'. Taloudellista vaikutusaikaa ja poistomenetelmien valinta edellyttävät johdolta merkittävää harkintaa ja ne ovat tarkastelun kohteena vuosittain. Konserni arvioi myös jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä, arvonalennustestit tehdään aina vuosittain liikearvoille, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomille aineettomille hyödykkeille ja keskeneräisille aineettomille hyödykkeille. Arvonalentumisen arviointia varten omaisuus jaetaan yksiköihin, eli sille alimmalle tasolle, joka on muista yksiköistä pääosin riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa.

Aineettomien hyödykkeiden poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, toisin sanoen kun se on sellaisessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään) IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti.

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Brändit-segmenttiin hankittujen liiketoimintojen yhdistelemisen yhteydessä kirjatut tavaramerkit on arvioitu taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomiksi. Tavaramerkkien tunnettuus ja pitkä historia tukee johdon käsitystä siitä, että tavaramerkit kerryttävät rahavirtoja määrittelemättömän ajan.

4.1.1 Aineettomat hyödykkeet

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2017

(Milj. euroa)	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,2	73,8	157,3	17,2	6,3	255,8
Muuntoerot		-2,1	-2,2	0,0		-4,3
Lisäykset		0,3		1,2	0,5	2,1
Yritysmyynnit ja muut vähennykset		-15,8	-105,4	-2,1		-123,3
Siirrot erien välillä				1,6	-1,6	0,0
Hankintameno 31.12.	1,2	56,2	49,7	17,9	5,2	130,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,0	-20,2	-3,2	-16,3		-39,7
Muuntoerot		0,4	-0,9	0,0		-0,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		5,8	29,7	2,1		37,6
Tilikauden poisto	-0,1	-1,2		-0,6		-1,9
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	-1,1	-1,7	-28,7		-4,9	-36,5
Kertyneet poistot 31.12.	-1,2	-16,8	-3,2	-14,8	-4,9	-40,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	1,2	53,6	154,1	0,9	6,3	216,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0,0	39,4	46,5	3,2	0,3	89,3

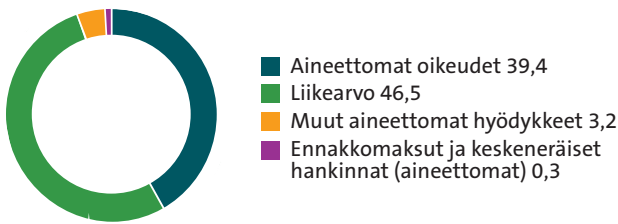
Liikearvon arvonalentuminen liittyy lopetetun toimintoon (Makeiset), yhteensä 28,7 miljoonaa euroa. Muut arvonalentumiset liittyvät pääosin Benemilk-liiketoimintaan, yhteensä 7,5 miljoonaa euroa.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2016

(Milj. euroa)	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.		87,9	182,1	18,9	6,7	295,6
Muuntoerot		-10,6	-24,8	-0,3		-35,6
Lisäykset		0,0		0,0	3,1	3,2
Yritysmyynnit ja muut vähennykset		-5,7		-1,7		-7,3
Siirrot erien välillä	1,2	2,1		0,2	-3,6	0,0
Hankintameno 31.12.	1,2	73,8	157,3	17,2	6,3	255,8
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-22,9	-3,2	-16,2		-42,4
Muuntoerot		1,8	0,0	0,1		1,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		5,6		1,7		7,3
Tilikauden poisto	0,0	-1,1		-0,4		-1,5
Arvonalentumiset ja niiden palautukset		-3,7		-1,4		-5,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-20,2	-3,2	-16,3	0,0	-39,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2016		65,1	178,9	2,6	6,7	253,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	1,2	53,6	154,1	0,9	6,3	216,1

Arvonalentumiset liittyivät Ison-Britannian välipalaliiketoimintaan.

Aineettomat hyödykkeet 2017 (milj. €)

4.1.2 Tutkimus- ja kehittämismenot

Laadintaperiaatteet

Tutkimusmenot kirjataan tulosvaikutteisesti kuluksi sinä vuonna, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kehittämismenot kirjataan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun kehittämisvaiheen menot ovat luotettavasti määritettävissä, tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti, tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja konsernilla on sekä aikomus että resurssit saattaa kehitystyö loppuun ja käyttää tuotetta tai myydä se. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei kirjata taseeseen myöhemmin tilikausina.

Hyödykkeistä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei vielä ole valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Taseeseen kirjatut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä.

Taseeseen kirjattujen kehittämismenojen poistoaika on 5–10 vuotta.

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Konsernin Benemilk-yksikössä on kirjattu taseeseen uusien tuotteiden kehitystoimintaan liittyviä menoja. Raisio teki vuoden 2017 konsernitilinpäätökseen 7,5 miljoonan euron eli Benemilkin koko käyttöomaisuuden arvoa vastaavan arvonalennuksen, koska Benemilk-innovaation kansainväliseen kaupallistamiseen ja suojaamiseen sijoitettuihin varoihin ei voida enää katsoa liittyvän merkittäviä tulonodotuksia.

4.1.3 Aineettomat oikeudet

Aineettomat oikeudet sisältävät Brändit segmentin liiketoimintaan liittyviä tavaramerkkejä, joiden taloudellisen vaikutusajan katsotaan olevan rajoittamaton. Näiden kirjanpitoarvo 31.12.2017 oli 37,3 miljoonaa euroa.

4.1.4 Liikearvo

Laadintaperiaatteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä liikearvo kirjataan määrään, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen varojen ja velkojen käyvästä arvosta hankintahetkellä. Liikearvoa syntyy pääsääntöisesti merkittävimmässä yrityskautta.

Konserni arvioi liikearvon tasearvon vuosittain tai useammin, jos viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta on olemassa. Liikearvo kohdistetaan konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat määritetty sen mukaan, missä maassa ja missä liiketoimintayksikössä liikearvoa seurataan sisäisessä johdon raportoinnissa. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä lasketaan käyttöarvolaskelmien avulla. Kassavirtaperusteinen käyttöarvo määritellään laskemalla ennustettujen kassavirtojen diskontattu nykyarvo. Ennustetut kassavirrat perustuvat johdon arvioihin. Laskelmien diskonttokorko perustuu pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC), jota sovelletaan sillä valuuttalueella, jolla rahavirtaa tuottavan yksikön voidaan katsoa sijaitsevan.

Mahdollinen liikearvon arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Aiemmin kirjattua liikearvon arvonalentumistappiota ei palauteta.

Liikearvon täsmäytyslaskelma

(Milj. euroa)	2017	2016
Hankintahinta 1.1.	157,3	182,1
Muuntoero	-3,5	-24,8
Yritysmyyntit ja vähennykset	-75,7	
Hankintameno 31.12	78,1	157,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1	3,2	3,2
Muuntoero	-0,4	
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	28,7	
Kertyneet poistot 31.12.	31,6	3,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	46,5	154,1

Tilikauden 2017 muutos liikearvossa -110,8 miljoonaa euroa liittyy Makeiset-toimintasegmenttiin, joka siirtyi 29.12.2017 uudelle omistajalle, Valeo Foods Ltd:lle. Kauppa toteutettiin osakekauppana. Makeisliiketoiminnan myynnin myötä konsernin taseen liikearvoa väheni 75,7 miljoonaa euroa. Lisäksi makeisliiketoiminnasta kirjattiin aiemmin tilikaudella arvonalentumistappiota 28,7 miljoonaa euroa. Jäljellä oleva 46,5 miljoonan euron liikearvo liittyy Ison-Britannian Benecol-liiketoimintaan.

4.1.5 Liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

Liikearvo on kohdistettu Brändit-segmentin Länsi-Euroopan Benecol-liiketoimintaan. Marraskuussa 2014 toteutetun Ison-Britannian Benecol-liiketoiminnan oston yhteydessä liikearvoa syntyi 52,6 miljoonaa euroa. Tilinpäätös hetkellä liikearvon kirjanpitoarvo on 46,5 miljoonaa euroa. Liikearvo on testattu ja liikearvon osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon.

Brändit-segmenttiin kuuluvien tavaramerkkien arvo oli tilinpäätös hetkellä 37,3 milj. euroa. Näiden taloudelliset vaikutusajat johto on arvioinut rajattomiksi ja ne on testattu arvonalentumisen varalle. Kaikkien tavaramerkkien osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää niiden kirjanpitoarvon.

Arvonalentumistestauksissa kerrytettävissä olevat rahamäärät määritellään käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat neljä seuraavaa vuotta. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat ekstrapoloidaan käyttämällä alla esitettyjä arvioituja kasvutekijöitä, jotka eivät ylitä yksikön toimialan keskimääräisiä pitkän aikavälin kasvuvauhteja.

Liikearvojen käyttöarvon määrittämisessä käytetyt perusolettamukset ovat:

Liikearvot / Brändit	2017	2016
UK:n toiminnot, Benecol		
Kasvuprosentti ¹⁾	2 %	2 %
Diskonttauskorko	7,2 %	7,5 %

¹⁾ Ennustejakson jälkeisissä rahavirroissa

Johto on määrittänyt ennusteissa käytetyn liiketuloksen perustuen aiempiin toteutuneisiin tuloksiin ja odotuksiin, jotka sillä on markkinoiden kehittymisestä. Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja ja se kuvastaa kyseiseen liiketoimintasegmenttiin liiketoimintasegmenttiin liittyviä riskejä.

Arvonalentumistestauksen herkkyyksianalyysi:

Liikearvot / Brändit: Länsi-Eurooppa

UK:n toiminnot, Benecol

Yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää selvästi varojen kirjanpitoarvon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä alittaa varojen kirjanpitoarvon diskonttauskoron noustessa yli 19,3 prosentin (ennen veroja) tai liikevoittotason pudotessa pysyvästi yli 70,1 prosenttia johdon arvioista.

4.2 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

§

Laadintaperiaatteet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla.

Hankintamenuon sisällytetään menot, jotka aiheutuvat välittömästi aineellisen käyttöomaisuuserän hankinnasta. Ehdot täyttävän hyödykkeen, kuten tuotantolaitoksen, hankintamenuon sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuneet vieraan pääoman menot silloin, kun on todennäköistä, että ne kerryttävät vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on luotettavasti määritettävissä. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Konsernilla ei ole ollut ehdot täyttävien omaisuuserien hankintoja, minkä vuoksi vieraan pääoman menoja ei ole kirjattu taseeseen.

Kun käyttöomaisuushyödykkeen osaa käsitellään erillisenä hyödykkeenä, osan uusimiseen liittyvät menot kirjataan taseeseen. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
koneet ja laitteet	4–15 vuotta

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, toisin sanoen kun se on sellaisessa sijainnissa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti. Jos hyödykkeen kirjanpitoarvo on suurempi kuin rahamäärä, joka siitä arvioidaan olevan kerrytettävissä, kirjanpitoarvo alennetaan välittömästi kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavaksi. Arvonalentumisista kerrotaan tarkemmin kohdassa 4.1.7 'Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset'.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti. Myytävänä olevat käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan niiden kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myyntikustannuksilla vähennettyyn käypään arvoon.

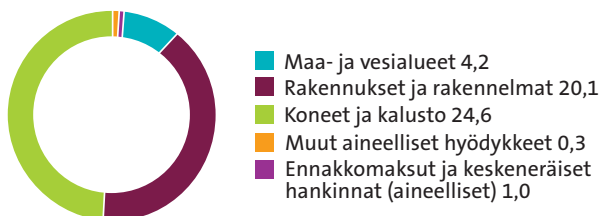
Myyntivoitot ja -tappiot määritetään myyntihinnan ja kirjanpitoarvon erotuksena, ja myyntivoitot ja -tappiot sisällytetään tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

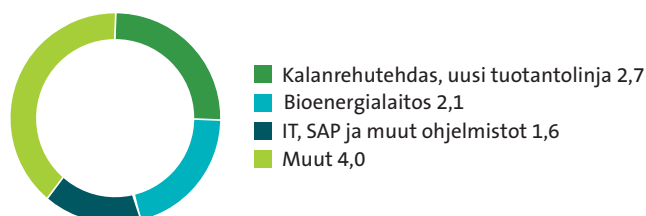
(Milj. euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	15,4	129,5	219,9	0,7	6,4	371,8
Muuntoerot	-0,2	0,2	-0,1	0,0		-0,1
Lisäykset	1,4	1,2	10,4	0,1	0,6	13,8
Yritysmyyntit ja muut vähennykset	-12,4	-13,0	-48,8	-0,4		-74,7
Siirrot erien välillä		2,2	3,9		-6,0	0,0
Hankintameno 31.12.	4,2	120,1	185,2	0,4	1,0	310,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-101,6	-181,4	-0,3		-283,3
Muuntoerot		0,1	0,3	0,0		0,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,1	4,1	27,2	0,2		31,6
Tilikauden poisto		-2,3	-6,7	-0,1		-9,0
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	-0,1	-0,2	0,0	0,0		-0,2
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-99,9	-160,6	-0,1	0,0	-260,6
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	15,4	27,9	38,5	0,4	6,4	88,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	4,2	20,1	24,6	0,3	1,0	50,1

Konsernin merkittävimmät investoinnit tilikaudella 2017 oli kesällä Raision tehdasalueella käyttöön otettu bioenergiailaitos, uusi kalanrehujen valmistuslinja Raisiossa sijaitsevalle tehtaalle sekä uudistettu SAP – toiminnanohjausjärjestelmä.

Aineelliset hyödykkeet 2017 (milj. €)

Suurimmat investoinnit 2017 (milj. €)

(Milj. euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	17,1	133,0	247,7	0,8	1,9	400,5
Muuntoerot	-1,8	-1,1	-8,1	-0,1		-11,0
Lisäykset	0,2	1,0	5,3	0,1	8,8	15,4
Yritysmyynnit ja muut vähennykset	-0,2	-3,9	-28,9	-0,1		-33,0
Siirrot erien välillä		0,5	3,8		-4,3	0,0
Hankintameno 31.12.	15,4	129,5	219,9	0,7	6,4	371,8
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-99,8	-201,5	-0,3		-301,7
Muuntoerot	0,0	0,3	5,9	0,0		6,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,1	3,8	28,8	0,1		32,9
Tilikauden poisto		-2,5	-7,2	-0,1		-9,7
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-0,1	-3,4	-7,5	0,0		-11,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-101,6	-181,4	-0,3	0,0	-283,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	17,1	33,2	46,2	0,5	1,9	98,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	15,4	27,9	38,5	0,4	6,4	88,5

Arvon alentumiset liittyivät Iso-Britannian välipalaliiketoimintaan.

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Muutos Southallin kiinteistön myynnin käsittelyssä

Southallin kiinteistö käsitti maa-alueen ja sillä olevat tuotanto-, toimisto- ja varistorakennukset, joissa Raision harjoittama liiketoiminta oli päättynyt kaikilta osin vuonna 2016. Kiinteistö luokiteltiin vuonna 2016 käyttöomaisuudesta vaihto-omaisuuteen ja kiinteistöä alettiin valmistella sekä kehittää myyntiä varten. Kiinteistö oli tarkoitus myydä osana tavanomaista liiketoimintaa. Kesäkuussa 2017 kiinteistö siirtyi uudelle omistajalle.

Vuoden 2017 puolivuositarkastuksessa ja tammi-syyskuun 2017 osavuositarkastuksessa kiinteistön myynnistä saatu tuotto esitettiin liikevaihdossa ja tuottoa vastaavat kustannukset myytyjä suoritteita vastaavissa kuluissa.

Johto on arvioinut uudelleen tapahtuman luonnetta ja sisältöä ja katsoo, että kiinteistön myynti käyttöomaisuuden luovutuksena antaa selvimmän kuvan järjestelystä. Kohteen myynti käsitellään ja esitetään 2017 tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa käyttöomaisuuden myyntinä. Luovutusvoitto esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut, netto.

Muutoksena aiempaan menettelyynsä yhtiö käsittelee tilinpäätöksessään 31.12.2017 Ison-Britannian Southallin kiinteistön myynnin käyttöomaisuuden luovutuksena. Luovutusvoitto 28,0 miljoonaa euroa esitetään tuloslaskelmassa kohdassa Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja rahavirtalaskelmassa investointien rahavirtaa kuuluvana eränä.

Tilinpäätöksessä 2016 asiasta esitettävät luvut on muutettu vastaamaan tätä käsittelytapaa tässä tilinpäätöksessä. (Maa- ja vesialueet -hankintamenoa 1.1. on oikaistu +9,8 miljoonalla eurolla.)

Bioenergalaitos

Bioenergalaitoksen suunnitelman mukainen poisto aika on 15 vuotta. Koneiden taloudellinen käyttöikä on arvioitu olevan 15 vuotta.

4.3 Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset

§

Laadintaperiaatteet

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä johdon hyväksymät arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa pääoman keskikustannuksella, joka kuvastaa rahan aika-arvoa sekä kyseisen yksikön riskiä.

Arvon alentumistappio kirjataan, kun omaisuuserien kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvon alentumistappio kirjataan tulostaikutteisesti. Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja sen jälkeen vähentämään

tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden paitsi liikearvojen arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Arvonalentumiset jatkuvat toiminnot

(Milj. euroa)	2017	2016
Arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	0,0	12,4
Myynti ja markkinointi	0,0	3,7
Hallinto	7,8	0,0
Tutkimus ja tuotekehitys	0,2	0,0
Yhteensä	8,0	16,1

Vuoden 2017 arvonalentumiset liittyvät pääosin Benemilk-liiketoimintaan, yhteensä 7,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 arvonalentumiset liittyivät pääosin Ison-Britannian välipalaliiketoimintaan 16,1 miljoonaa euroa.

Poistot ja arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot 2017 (milj. €)

- Brändit 11,9
- Raisioagro 2,4
- Muut toiminnot 1,6

4.3.1 Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ja arvonalentumiset

(Milj. euroa)	2017	2016
Poistot hyödykeryhmittäin		
Poistot aineettomista hyödykkeistä, jatkuvat toiminnot		
Aineettomat oikeudet	1,1	1,0
Muut aineettomat hyödykkeet	0,7	0,4
Yhteensä	1,7	1,4
Poistot aineettomista hyödykkeistä, lopetetut toiminnot	0,1	0,1
Yhteensä	1,9	1,5
Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta, jatkuvat toiminnot		
Rakennukset	2,0	2,2
Koneet ja kalusto	4,1	4,6
Muu aineellinen käyttöomaisuus	0,0	0,0
Yhteensä	6,1	6,8
Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta, lopetetut toiminnot	2,9	2,9
Yhteensä	9,0	9,7
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin, jatkuvat toiminnot		
Aineettomat oikeudet	1,7	3,7
Muut aineettomat hyödykkeet	6,0	1,4
Rakennukset	0,2	3,4
Koneet ja kalusto	0,0	7,5
Muu aineellinen käyttöomaisuus	0,1	0,1
Yhteensä	8,0	16,1
Arvonalentumiset, lopetetut toiminnot	28,7	0,0
Yhteensä	36,7	16,1
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä, jatkuvat toiminnot	15,9	24,3
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä, lopetetut toiminnot	31,8	3,0
Yhteensä	47,6	27,4
Toimintokohtaiset poistot, jatkuvat toiminnot		
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	5,3	6,1
Myynti ja markkinointi	0,1	0,3
Hallinto	1,8	1,6
Tutkimus ja tuotekehitys	0,6	0,2
Yhteensä	7,9	8,2
Toimintokohtaiset poistot, lopetetut toiminnot	3,0	3,0
Yhteensä	10,9	11,3
Arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	0,0	12,4
Myynti ja markkinointi	0,0	3,7
Hallinto	7,8	0,0
Tutkimus ja tuotekehitys	0,2	0,0
Yhteensä	8,0	16,1
Arvonalentumiset, lopetetut toiminnot	28,7	0,0
Yhteensä	36,7	16,1

4.4 Vaihto-omaisuus

Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuuteen kirjataan aineet ja tarvikkeet, kesken-eräiset tuotteet sekä valmiit tavarat. Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-menetelmää käyttäen tai vaihtoehtoisesti vastaavalla painotetulla keskimääräisellä kustannuksella. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan kaikki ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johdetuista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaaliin toiminta-asteeseen perustuen. Hankintameno ei sisällä vieraan pääoman menoja. Netto-realisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johdettavat menot.

Vaihto-omaisuus

(Milj. euroa)	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	18,6	21,8
Keskeneräiset tuotteet	2,8	3,3
Valmiit tuotteet/tavarat	8,7	16,0
Muu vaihto-omaisuus	0,1	1,1 ^c
Ennakkomaksut	0,2	0,1
Vaihto-omaisuus yhteensä	30,5	42,3
^a Oikaisulaskelma muu vaihto-omaisuus 31.12.2016		10,9
Oikaisu 1.1.- 31.12.2017		-9,8
31.12.2016		1,1

Vuonna 2017 Muu vaihto-omaisuus erästä on tehty 0,7 miljoonan euron arvonalennus liittyen varaosavarastossa olleisiin myyntiä myllykoneisiin.

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Muu vaihto-omaisuus erää on oikaistu 9,8 miljoonaa euroa pienemmäksi vertailutiedon osalta.

Southallin kiinteistö luokiteltiin vuonna 2016 käyttöomaisuudesta vaihto-omaisuuteen ja kiinteistöä alettiin valmistella sekä kehittää myyntiä varten. Kiinteistö oli tarkoitettu myydä osana tavanomaista liiketoimintaa. Kiinteistö myytiin kesäkuussa 2017. Johto on arvioinut uudelleen tapahtuman luonnetta ja sisältöä ja katsoo, että kiinteistön myynti käyttöomaisuuden luovutuksena antaa selvimmän kuvan järjestelystä. Muutoksena aiempaan menettelyynsä yhtiö käsittelee tilinpäätöksessään 31.12.2017 Ison-Britannian Southallin kiinteistön myynnin käyttöomaisuuden luovutuksena. Tilinpäätöksessä 2016 asiasta esitettävät luvut on muutettu vastaamaan tätä käsittelytapaa tässä tilinpäätöksessä.

5 Rahoitus

Sisältö

Rahoitus sisältää jatkuvien liiketoimintojen liitetiedot rahoitustuotoista ja -kuluista, rahoitusvaroista ja -veloista, rahoitusvarojen arvostamisesta, johdannaissopimuksista ja suojauslaskennasta sekä riskienhallinnasta.

5.1 Rahoitustuotot ja rahoituskulut

Rahoitustuotot ja -kulut

(Milj. euroa)	2017	2016
Rahoitustuotot		
Osinkotuotto myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,2	0,1
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	0,1	0,3
Korkotuotot johdannaisista	0,6	1,2
Korkotuotot myyntisaamisista	0,1	0,1
Muut rahoitustuotot	0,4	0,3
Yhteensä	1,3	1,9
Rahoituskulut		
Korkokulut lainoista	-0,8	-1,3
Korkokulut johdannaisista	-1,5	-2,3
Muut korkokulut	-0,1	-0,2
Valuuttakurssierot, netto	-0,1	-0,1
Muut rahoituskulut	-0,2	-0,1
Yhteensä	-2,7	-4,0

5.2 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Laadintaperiaatteet

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoituserät, rahavirran suojaus, eräpäivään asti pidettävät erät, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimuserusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Kaupankäyntitarkoituksessa hankituilla rahoitusvaroilla tavoitellaan pääasiassa lyhyen aikavälin tuottoa markkinahintojen muutoksesta. Tähän ryhmään kuuluvat joukko-velkakirjalainat sekä sijoitus- ja yritystodistukset. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät varat ovat kaikki lyhytaikaisia varoja ja ne on arvostettu käypään arvoon.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitus-erät -ryhmään luokitellaan valuuttajohdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon.

Suojauslaskennassa oleviksi eriksi luokitellaan valuuttajohdannaiset, jotka täyttävät suojauslaskennan ehdot. Ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Tähän ryhmään sisältyy myyntisaamisia, muita saamisia sekä siirtosaamisiin sisältyviä rahoitusinstrumentteja. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, ja ne sisältyvät lyhyt- ja pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin; viimeksi mainittuihin, mikäli erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Ryhmään sisältyvät myös rahavarat, jotka koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, likvideistä sijoituksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti määrätty tähän ryhmään. Ryhmä sisältää pääasiassa yritysten osakkeita ja osuuksia. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Ne arvostetaan käypään arvoon. Sijoitukset sellaisiin noteeraamattomiin osakkeisiin, joiden käypä arvo ei ole määriteltävissä luotettavasti, on arvostettu hankintahintaan.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Tämän ryhmän rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia. Ryhmään sisältyvät pankkilainat ja rahoitusleasingvelat sekä ostovelat, ennakkomaksut, muut velat sekä siirtovelkoihin sisältyvät rahoitusinstrumentit.

Liitetiedot

5.2.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu 2017

(Milj. euroa)	Kaupan- käyntitar- koituksessa hankitut rahoitusvarat	Käypään arvoon tulos- vaikutteises- ti kirjattavat rahoituserät	Suojauslas- kennassa olevat erät	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Valuuttatermiinit, suojaus- tarkoituksessa			0,2				0,2
Muut valuuttatermiinit		0,1					0,1
Yritystodistukset	2,0						2,0
Pääomaehdoiset arvopaperit					2,2		2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset				32,7			32,7
Rahavarat				149,0			149,0
Yhteensä	2,0	0,1	0,2	181,7	2,2	0,0	186,1
Rahoitusvelat							
Valuuttatermiinit, suojaus- tarkoituksessa			0,2				0,2
Muut valuuttatermiinit		0,0					0,0
Pankkilainat						45,8	45,8
Rahoitusleasingvelat						0,1	0,1
Ostovelat ja muut velat						32,5	32,5
Yhteensä	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	78,3	78,6

5.2.2 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu 2016

(Milj. euroa)	Kaupan- käyntitar- koituksessa hankitut rahoitusvarat	Käypään arvoon tulos- vaikutteises- ti kirjattavat rahoituserät	Suojauslas- kennassa olevat erät	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Valuuttatermiinit, suojaus- tarkoituksessa			0,0				0,0
Muut valuuttatermiinit		1,7					1,7
Yritystodistukset	36,0						36,0
Pääomaehdoiset arvopaperit					2,3		2,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset				48,1			48,1
Rahavarat				25,9			25,9
Yhteensä	36,0	1,7	0,0	74,0	2,3	0,0	114,0
Rahoitusvelat							
Valuuttatermiinit, suojaus- tarkoituksessa			0,5				0,5
Muut valuuttatermiinit		1,1					1,1
Pankkilainat						88,4	88,4
Rahoitusleasingvelat						0,2	0,2
Ostovelat ja muut velat						41,2	41,2
Yhteensä	0,0	1,1	0,5	0,0	0,0	129,8	131,3

5.2.3 Käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja velkojen hierarkia 2017

(Milj. euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset		0,0		0,0
Muut valuuttajohdannaiset		0,2		0,2
Yritystodistukset		2,0		2,0
Pääomaehdoiset arvopaperit			2,2	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset		32,7		32,7
Rahavarat		149,0		149,0
Yhteensä	0,0	183,9	2,2	186,1
Rahoitusvelat				
Suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset		0,2		0,2
Muut valuuttajohdannaiset		0,0		0,0
Pankkilainat		45,8		45,8
Rahoitusleasingvelat		0,1		0,1
Ostovelat ja muut velat		32,5		32,5
Yhteensä	0,0	78,6	0,0	78,6

Käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja veloista kaikki muut kuuluvat tasolle 2 paitsi myytävissä olevat rahoitusvarat. Tasolle 2 kuuluvien erien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla käyttäen ulkopuolisen palveluntuottajan antamia arvostuksia. Myytävissä olevat rahoitusvarat kuuluvat tasolle 3, koska niiden käypä arvo ei perustu todettavissa olevaan markkinatietoon. Tason 3 täsmäytyslaskelma on esitetty taulukossa 5.2.5.

5.2.4 Käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja velkojen hierarkia 2016

(Milj. euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset		0,0		0,0
Muut valuuttajohdannaiset		1,7		1,7
Yritystodistukset		36,0		36,0
Pääomaehdoiset arvopaperit			2,3	2,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset		48,1		48,1
Rahavarat		25,9		25,9
Yhteensä	0,0	111,6	2,3	114,0
Rahoitusvelat				
Suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset		0,5		0,5
Muut valuuttajohdannaiset		1,1		1,1
Pankkilainat		88,4		88,4
Rahoitusleasingvelat		0,2		0,2
Ostovelat ja muut velat		41,2		41,2
Yhteensä	0,0	131,3	0,0	131,3

5.2.5 Täsmäytyslaskelma tason 3 rahoitusvaroista ja -veloista

(Milj. euroa)	
Tilikauden 2016 alkusaldo	2,6
Rahoituskulut, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	-0,3
Muut tuotot, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,0
Hankinnat	0,0
Tilikauden 2016 loppusaldo	2,3
Tilikauden 2017 alkusaldo	2,3
Rahoituskulut, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	-0,1
Muut tuotot, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,0
Siirrot pois tasolta 3	0,0
Tilikauden 2017 loppusaldo	2,2

Tason 3 arvostusperiaatteista on kerrottu sivulla 46.

5.3 Rahoitusvarojen arvostaminen

§

Laadintaperiaatteet

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Jaksettuun hankintamenuun taseeseen merkittävistä lainoista ja muista saamisista kirjataan arvonalennustappio, jonka suuruus määritellään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen arvoitujen vastaisen rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Myytävissä oleviin

rahoitusvaroihin luokiteltujen oman pääoman -ehtoisten sijoitusten arvonalentuminen kirjataan tulosvaikutteisesti, kun omaisuuserän arvon alentumisesta on objektiivista näyttöä. Näitä arvonalentumistappioita ei peruuteta tulosvaikutteisesti.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys tai maksujen laiminlyönti ovat näyttöä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin kirjaamisen jälkeisellä tilikaudella, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

🔗

Liitetiedot

5.3.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot

(Milj. euroa)		Kirjanpitoarvo		Käypä arvo	
	Liitetieto	2017	2017	2016	2016
Rahoitusvarat					
Myytävissä olevat rahoitusvarat		2,2	2,2	2,3	2,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5.3.2	32,7	32,7	48,1	48,1
Rahoitusarvopaperit	5.3.4	2,0	2,0	36,0	36,0
Rahavarat	5.3.5	149,0	149,0	25,9	25,9
Valuuttajohdannaiset	5.3.4	0,2	0,2	1,7	1,7
Rahoitusvelat					
Pankkilainat	5.3.6	45,8	46,5	88,4	90,0
Rahoitusleasingvelat	5.3.6	0,1	0,0	0,2	0,0
Ostovelat ja muut velat	5.3.8	32,5	32,5	41,2	41,2
Valuuttajohdannaiset		0,2	0,2	1,6	1,6

Yllä olevan taulukon kirjanpitoarvot vastaavat konsernitaseen arvoja. Seuraavissa taulukoissa eritellään tarkemmin yllä olevan taulukon kirjanpitoarvot. Myytävissä olevat rahoitusvarat pitävät sisällään noteeraamattomia osakesijoituksia ja osuuksia.

5.3.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset

(Milj. euroa)	2017	2016
Myyntisaamiset	31,0	44,6
Siirtosaamiset	2,0	3,4
Muut saamiset	1,6	3,0
Yhteensä	34,6	51,0

Tilinpäätöshetkellä konsernin myyntisaamisista noin 60,0 prosenttia oli euromääräisiä, noin 22,0 prosenttia puntamääräisiä ja loput muita valuuttoja. Valuuttariskiä on käsitelty tilinpäätöksen kohdassa 5.5 Rahoitusriskit, valuuttariskit. Tytäryhtiöiden riskivaluutoissa olevat myyntisaamiset on eritelty taulukossa 5.5.3.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät ovat liiketoimintaan kuuluvien tuottojen ja kulujen sekä rahoituserien jaksoituksia. IAS 39 mukaisesti rahoitusvaroihin luettavien saamisten käyvät arvot on esitetty taulukossa 5.3.1.

5.3.3 Myyntisaamisten ikäjakautus

(Milj. euroa)	2017	2016
Erääntymättömät	25,4	36,7
Erääntyneet 1-60 päivää	5,3	7,7
Erääntyneet 61-180 päivää	0,2	0,1
Erääntyneet yli 180 päivää	0,0	0,1
Myyntisaamiset yhteensä	31,0	44,6
Myyntisaamisten arvonalennukset:		
Arvo 1.1.	0,7	0,7
Lisäykset	0,1	0,2
Vähennykset	-0,4	-0,2
Arvonalennukset yhteensä 31.12.	0,4	0,7
Myyntisaamiset ja arvonalennukset yhteensä	31,4	45,3

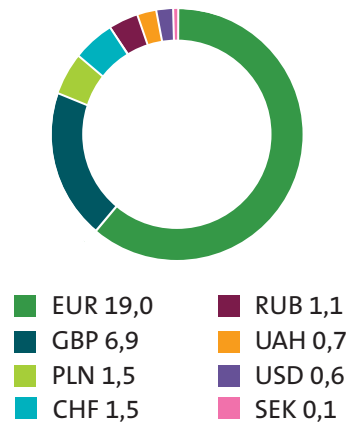
Konserni on kirjannut tilikauden 2017 aikana luottotappioita myyntisaamisista 0,1 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa tilikaudella 2016). Suurin osa tilikauden 2017 luottotappioista on kirjattu Ravintoraisio Oy:lle ja tilikauden 2016 Raisioagro Oy:lle. Luottotappiovarausten periaatteet on esitetty taulukossa 5.5.15 ja sen alla olevassa tekstissä.

5.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

(Milj. euroa)	2017	2016
Rahoitusarvopaperit	2,0	36,0
Valuuttajohdannaiset	0,2	1,7
Yhteensä	2,2	37,7

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luetaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät 12 kuukauden sisällä erääntyvät pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat sijoitus- ja yritystodistukset sekä johdannaiset. Liitetietojen taulukossa 5.1. on esitetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoituserien voitot ja tappiot. Käyvän arvon muutokset on taulukossa esitetty osana rivejä muut rahoitustuotot ja muut rahoituskulut, koska niiden merkitys on ollut niin vähäinen.

Myyntisaamiset 2017 (milj. €)

5.3.5 Rahavarat

(Milj. euroa)	2017	2016
Kassavarat	149,0	25,9
Lyhytaikaiset sijoitukset	2,0	36,0
Rahavarat taseessa	151,0	61,9
Kassanhallintatarkoituksiin käytetyt luottolimitit	0,0	0,0
Rahavarat rahavirtalaskelmassa	151,0	61,9

Rahavirtalaskelmassa rahavaroihin luokitelluilla lyhytaikaisilla sijoituksilla on tilinpäätöshetkellä noin yhden kuukauden maturiteetti.

5.3.6 Rahoitusvelat

(Milj. euroa)	2017	2016
Pitkäaikaiset rahoitusvelat		
Pankkilainat	22,9	45,7
Rahoitusleasingvelat	0,1	0,1
Yhteensä	22,9	45,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat		
Pankkilainat	22,9	42,7
Lyhytaikainen osuus rahoitusleasingveloista	0,1	0,1
Yhteensä	22,9	42,8

Rahoitusvelkojen erääntymisjakauma on esitetty liitetietojen taulukossa 5.5.10

5.3.7 Korolliset rahoitusvelat

(Milj. euroa)	Valuutta	Nimelliskorko	Maturiteetti	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Pankkilaina	EUR	1,21 %	2019	45,7	45,8
Rahoitusleasingvelat	PLN	-	2020	0,2	0,1
Yhteensä				45,9	45,9

Yllä olevan taulukon pankkilainaan on otettu kytketty korkojohdannainen. Lainan korko on esitetty tarkemmin osiossa 5.5 rahoitusriskien hallinta, korkoriskit. Kassavirran korkoherkkyysanalyysi löytyy taulukosta 5.5.14. Korollisten rahoitusvelkojen käyvät arvot esitetään taulukossa 5.3.1.

5.3.8 Ostovelat ja muut velat

(Milj. euroa)	2017	2016
Pitkäaikaiset		
Muut velat	0,0	0,0
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	26,9	35,8
Velat osakkuusyrityksille	0,0	0,0
Siirtovelat	9,4	14,9
Ennakkomaksut	1,4	1,1
Muut velat	2,1	3,7
Yhteensä	39,8	55,4

Siirtovelkoihin sisältyy liiketoiminnan kulujen ja rahoituserien jaksotuksia. Näistä merkittävimmät ovat palkkojen, palkkioiden ja henkilösivukulujen jaksotukset, joita vuonna 2017 oli 5,1 miljoonaa euroa (vuonna 2016 4,8 milj. euroa).

**Ostovelat 2017
(milj. €)**

EUR 22,9	PLN 0,2
CHF 1,9	RUB 0,2
GBP 1,5	USD 0,2

5.3.9 Vastuusitoumukset ja muut vastuut

(Milj. euroa)	2017	2016
Sitoutuminen investointimaksuihin		
Tilinpäätöshetkellä voimassa olleet sitoumukset investointimaksuihin	1,1	5,9
Muut vastuut		
Muut taloudelliset vastuut	2,3	1,9
Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista	33,1	31,7

Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista pitää sisälleen johdannaisiin liittyvän 25 miljoonan euron takaus-sitoumuksen. Kyseinen erä sisältyy myös vertailuvuoden lukuun. Sitoumus on tehty yksittäisen tytäryhtiön hyväksi pankin kanssa. Kyseinen sitoumus ei ole tällä hetkellä käytössä, koska konsernin ulkopuoliset johdannaissopimukset tehdään emoyhtiön nimissä.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja määritettäessä konserni on käyttänyt seuraavia hintanoteerauksia, oletuksia ja arvostusmalleja:

Osake- ja rahoitusarvopaperisijoitukset

Myytavissa olevat julkisesti noteerattavat osakkeet arvostetaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n noteeraamiin tilinpäätöspäivän ostokursseihin. Osa noteeraamattomista osakesijoituksista on kirjattu käypään arvoon soveltamalla esimerkiksi viimeaikaisia riippumattomien tahojen välisiä kauppia. Mikäli arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista, eikä käypä arvo ole ollut luotettavasti saatavilla, myytävissä olevat rahoitusvarat on arvostettu hankintamenoonsa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat ovat jälkimarkkinakelpoisia ja niiden arvostuksessa on käytetty tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai sopimuksen pituutta vastaavia markkinakorkoja.

Johdannaiset

Valuuttajohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se sulkisi johdannaissopimuksen tavankaisessa liiketoiminnassa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteissa.

Lainasaamiset, lainat ja rahoitusleasingvelat

Lainasaamisten ja rahoituslainojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, joka vastaa kyseisissä sopimuksissa määritettyä korkoa vastaavia markkinakorkoja.

Ostovelat ja muut velat tai myyntisaamiset ja muut saamiset

Ostovelkojen ja muiden velkojen tai myyntisaamisten ja muiden saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen tai saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

5.4 Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Sisältö

Tässä osiossa käsitellään konsernin olemassa olevia johdannaissopimuksia sekä niihin sovellettavaa suojauslaskentaa. Rahoitusriskien hallintapolitiikkansa mukaisesti konserni voi käyttää erilaisia johdannaisia korko- ja valuuttariskeiltä suojautumiseen. Koronvaihtosopimuksia käytetään suojaamaan konsernia markkinakorkojen muutoksilta. Valuuttatermiineitä käytetään sekä suojaamaan valuuttamääräisiä saamiaisia ja velkoja, että tulevia kaupallisia rahavirtoja.

§

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin hankintameno, joka vastaa niiden käypää arvoa. Hankinnan jälkeen johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimus solmitaan, konserni käsittelee sen erittäin todennäköisen ennakoidun liiketoimen suojauksena (rahavirran suojaus). Suojauslaskenta lopetetaan mikäli suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty, suojattava kohde kirjataan pois taseesta, suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai toteutetaan, ennakoidun liiketoimen ei odoteta toteutuvan tai johto päättää suojauslaskennan lopettamisesta.

Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissopimusten tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahostossa. Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteiseksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehon osuus kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa perusteella joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin tai rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus

Nettosijoituksen suojauksesta oman pääoman muuntoeroihin kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteiseksi silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain.

Muut suojausinstrumentit, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa

Siitä huolimatta, että erät suojaussuhteet täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, niihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Tällaisia ovat tie-tyt valuuttariskiä suojaavat johdannaiset. Valuuttatermiinien käypien arvojen muutokset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, kun niitä käytetään suojaamaan varsinaista liiketoimintaa ja rahoitustuottoihin ja -kuluihin, kun ne suojaavat rahoituseriä. Termiinien korkoelementin vaikutukset kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

5.4.1 Johdannaisten nimellisarvot

(Milj. euroa)	31/12/17	31/12/16
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa	76,8	73,5
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa	5,3	116,2

Ei suojauslaskennassa olevien valuuttajohdannaisten määrä on pienentynyt tilikauden aikana, koska konserniyhtiöt ovat maksaneet pois sisäisiä lainoja ja samalla on lopetettu myös niihin liittyneet valuuttasuojaukset. Taulukossa 5.4.2 on eritelty valuuttajohdannaisten nimellisarvot valuutoittain ja taulukossa 5.4.3 vastaavat vuoden 2016 vertailuluvut. Taulukoiden kokonaissummat täsmäävät taulukon 5.4.1 lukuihin. Luvut eivät sisällä myytyjen liiketoimintojen suojia.

5.4.2 Valuuttajohdannaisten nimellisarvot riskivaluutoittain 2017

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa	24,1	18,2	0,0	32,5	0,0	2,0	0,0	76,8
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	5,3

Ei suojauslaskennassa oleviin valuuttajohdannaisiin kuuluu vain Ruotsin kruunumääräinen valuuttasuojia sekä sen sulku. Kruunumääräinen alkuperäinen termiini että sen sulku erääntyvät vuoden 2018 aikana.

5.4.3 Valuuttajohdannaisten nimellisarvot riskivaluutoittain 2016

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa	36,9	7,7	0,0	25,2	0,0	3,7	0,0	73,5
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa	0,0	8,5	105,3	0,0	0,3	0,0	2,0	116,2

Konsernilla on tilikauden 2016 lopussa ollut paljon sisäisten lainojen valuuttasuojia ei suojauslaskennassa olevissa valuuttajohdannaisissa. Tilikauden 2017 aikana konserni on maksanut sisäisiä lainojaan ja niihin liittyvien valuuttasuojien on annettu erääntyä tai ne on suljettu.

5.4.4 Valuuttajohdannaisten erääntymisjakauma 2017

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 vuotta	yli 2 vuotta
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa							
Saatava määrä	78,4	16,4	27,6	4,3	11,9	18,2	0,0
Maksettava määrä	-78,4	-16,0	-28,0	-4,5	-12,2	-17,7	0,0
Yhteensä	0,0	0,4	-0,4	-0,2	-0,3	0,5	0,0
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa							
Saatava määrä	5,5	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksettava määrä	-5,4	0,0	-5,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Yllä oleva taulukko selvittää valuuttatermiineistä aiheutuvien kassavirtojen jakautumisen tuleville jaksoille. Konsernin lyhyen aikavälin likviditeetti on esitetty taulukossa 5.5.13.

5.4.5 Valuuttajohdannaisten erääntymisjakauma 2016

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 vuotta	yli 2 vuotta
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa							
Saatava määrä	74,1	32,3	18,0	23,8	0,0	0,0	0,0
Maksettava määrä	-75,6	-32,3	-18,9	-24,4	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-1,5	0,1	-0,9	-0,6	0,0	0,0	0,0
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa							
Saatava määrä	118,4	0,3	63,1	32,2	22,8	0,0	0,0
Maksettava määrä	-117,4	-0,3	-61,9	-33,0	-22,1	0,0	0,0
Yhteensä	1,0	0,0	1,1	-0,8	0,8	0,0	0,0

5.5 Rahoitusriskien hallinta

Sisältö

Tässä osiossa käsitellään rahoitusriskejä joille konserni altistuu liiketoiminnassaan sekä keinoja joilla kyseisiä riskejä hallitaan. Rahoitusriskien hallinta kuuluu osana konsernin riskienhallintapolitiikkaan. Rahoitusriskienhallinnan tavoitteena on suojata konsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten osaltaan turvata ja varmistaa konsernin tuloksen kertyminen. Rahoituksen hoito ja rahoitusriskienhallinta on keskitetty talousjohtajan alaisuudessa toimivalle rahoitusosastolle riittävän asiantuntemuksen sekä kattavan ja kustannustehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Tulosyksiköt informoivat keskeisistä riskeistään rahoitusosastoa, joka kokoaa yhteen koko konsernin riskit ja varmistaa tarvittavat riskienhallintakeinot. Rahoitusosaston toimintaa riskienhallinnassa sääntelee hallituksen hyväksymä rahoitusriskienhallintapolitiikka. Kaikki merkittävät lainanotto päätökset tekee hallitus rahoitusosaston esityksestä.

Liitetiedot

Markkinariskit

Konsernin markkinariskit koostuvat valuutoista ja raaka-aineista. Valuutoista suurimman vaihtelun konsernin tulokseen yli vuoden aikavälillä tuovat Euro (EUR), Sveitsin frangi (CHF) ja Yhdysvaltain dollari (USD). Euro, Sveitsin frangi ja Dollari vaikuttavat ulkomaisten ja kotimaisten tytäryhtiöiden tulokseen pääasiassa Benecol liiketoiminnan ostojen kautta. Nämä merkittävimmät valuuttariskit olivat tilinpäätöshetkellä suojattuna seuraavasti: eurosuoja ja frangisuoja seuraavaksi puoleksi vuodeksi sekä dollarisuoja lähes vuoden 2019 loppuun. Stanoliesterissä käytetty sterolin hinta on konsernin tasolla merkittävin yksittäinen raaka-aineisiin liittyvä riski. Sterolit ostetaan pääasiassa dollareissa. Taulukossa 5.5.1 on huomioitu erikseen sterolin hinnanmuutoksen riski ja dollarimääräisten ostojen kurssiriski, joihin sisältyvät myös kyseiset steroliostot.

5.5.1 Markkinariskit (EI-IFRS)

(Milj. euroa)	2017
+/- 10 % muutos sterolin hinnassa	-/+ 1,2
+/- 10 % muutos euron kurssissa	-/+ 1,7
+/- 10 % muutos dollarin kurssissa	-/+ 1,0
+/- 10 % muutos sveitsin frangin kurssissa	-/+ 1,7
+/- 10 % muutos ruplan kurssissa	+/- 0,4

Kuvaus: Yllä olevassa taulukossa on kuvattu konsernin merkittävimmät markkinariskit vuositason suojaamattomina vaikutuksina konsernin liikevoittoon. Valuuttariskien osalta taulukkoon on huomioitu vieraan valuutan pankkitilien saldot, myyntisaamiset, ostovelat sekä seuraavan vuoden ennustetut myynnit ja ostot. Taulukossa ei ole huomioitu tehtyjen valuuttasuojien vaikutusta vaan sen tehtävänä on esittää mikä riski olisi ilman suojaustoimenpiteiden vaikutusta. Taulukko ei myöskään huomioi valuuttakurssista aiheutuvaa tuloksen konversion riskiä vaan se käsitellään erikseen taulukossa 5.5.5. Taulukko 5.5.3 esittää valuuttariskit, joihin on huomioitu myös valuuttatermiineiden vaikutus.

Markkinariskien lisäksi konsernin markkina-alueilla on epävarmuustekijöitä, joita on käsitelty tarkemmin tässä toimintakertomuksessa sivulla 12, kohdassa Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät.

Ison-Britannian EU-eroa (Brexit) ei ole markkinariskitaulukossa huomioitu. Eron aiheuttamaa riskiä on haasteellista kvantifioida nykyisten tietojen pohjalta. On kuitenkin huomioitava että erolla voi olla merkittäviä vaikutuksia Benecol liiketoiminnan kilpailukykyyn niin valuutan kuin muiden epäsuorien vaikutusten (työvoiman liikkuvuus, vapaa kansainvälinen kauppa, talouskasvu) kautta. Brexitin aiheuttama riski on kuitenkin tunnistettu ja konserni huomioi sen osana päätöksentekoaan.

Valuuttariski

Valuuttariski tarkoittaa sitä tulokseen, taseeseen ja kassavirtaan liittyvää epävarmuutta, joka aiheutuu valuuttakurssien muutoksista. Raisio suojautuu valuuttamääräisten saamisten ja velkojen, taseen ulkopuolisten osto- ja myyntisopimusten sekä osittain myös budjetoitujen kassavirtojen aiheuttamasta kurssiriskiä vastaan. Rahoitusriski muodostuu pääosin konsernin ulkomaan rahan määräisistä rahoituseristä. Valuuttariskien hallintaan käytetään valuuttatermiinejä, jotka ovat

pääasiassa yhtäjaksoisesti avoinna alle 12 kuukautta. Tilinpäätöshetkellä oli yli 12 kuukaudeksi avoinna oli vain Yhdysvaltain dollarin suojat steroliostoja varten. Valuuttariskeiltä suojaavat valuuttatermiinit on eritelty valuutoittain taulukossa 5.4.2.

5.5.2 Merkittävimmät valuuttariskit

Liiketoiminta	Koti- valuutta	Riski- valuutta	Netto- tapahtuma
Benecol kuluttaja- tuotteiden myynti Isossa-Britanniassa	GBP	CHF EUR	Ostot Ostot
Kasvistanoliesterin tuotanto ja myynti sekä välipalatuotteiden myynti	EUR	CHF RUB SEK USD	Myynnit Myynnit Myynnit Ostot
Benecol kuluttajatuotteiden myynti Puolassa	PLN	EUR	Ostot

Kuvaus: Konsernille syntyy valuuttariskiä erityisesti Englannin punta-, Sveitsin frangi-, Euro-, Yhdysvaltain dollari-, Venäjän rupla- ja Ruotsin kruunumääräisistä eristä. Nettotapahtuma sarakkeessa on kuvattu aiheutuuko valuutasta kyseisen liiketoiminnan kohdalla enemmän ostoja vai myyntejä eli minkälaista riskiä yhtiö kantaa kyseisen valuutan osalta.

5.5.3 Valuuttariskin tase ja transaktioriski 31.12.2017

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK
Pankkitilit	1,5	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,1	0,0
Myyntisaamiset	2,1	0,3	0,0	1,5	0,0	0,1	0,1
Sisäiset lainat	-1,3	0,2					
Painkkilainat							
Ostovelat	-5,0	-0,3	-0,4	-1,9	0,0	0,0	-0,2
Taseriski yhteensä	-2,7	0,3	-0,1	0,0	-0,1	0,2	0,0
Ennustetut myynnit alle vuosi	11,5	2,2	0,0	10,9	0,0	4,2	4,5
Ennustetut ostot alle vuosi	-26,6	-12,7	-0,3	-27,8	0,0	0,0	0,0
Ennustettu riski yhteensä	-15,1	-10,5	-0,3	-16,9	0,0	4,2	4,5
Valuuttatermiinit alle vuosi	12,0	6,0	0,0	10,9	0,0	-2,0	0,0
Valuuttatermiinit yli vuosi	0,0	7,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoriski yhteensä	-5,8	3,5	-0,4	-6,0	-0,1	2,4	4,4

Kuvaus: Ennustetut myynnit ja ostot perustuvat konsernin liiketoimintojen raportointiin ennusteisiin. Taulukossa negatiiviset arvot tarkoittavat ostoja tai velkoja ja positiiviset arvot myyntejä tai varoja.

5.5.4 Valuuttakurssit

	Keskikurssit		Tilinpäätöspäivän kurssit	
	2017	2016	2017	2016
EUR/USD	1,129	1,107	1,199	1,054
EUR/GBP	0,876	0,819	0,887	0,856
EUR/CHF	1,112	1,090	1,170	1,074
EUR/PLN	4,256	4,364	4,177	4,410
EUR/RUB	65,888	74,222	69,392	64,300
EUR/SEK	9,637	9,467	9,844	9,553
EUR/DKK	7,439	7,445	7,445	7,434

Kuvaus: Taulukossa on esitetty konsernin tilinpäätöksessä käyttämät tilikauden keskikurssit sekä tilikauden viimeisen päivän kurssit. Valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin kurseihin. Tilikauden keskikurssi on määritetty laskemalla keskiarvo Euroopan keskuspankin määrittämistä kuukauden keskikursseista vuoden 2017 aikana.

5.5.5 IFRS 7 mukainen valuuttaherkkyysanalyysi 2017

(Milj. euroa)	Liiketoiminnan transaktioriski (alle vuosi)	Rahoitukselliset riskit (alle vuosi)	Translaatoriski, EBT	Translaatoriski, oma pääoma	Yhteensä
EUR (10% muutos)	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
USD (10% muutos)	0,6	0,0	0,0	0,1	0,7
GBP (10% muutos)	0,0	0,0	1,8	16,3	18,2
CHF (10% muutos)	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
PLN (10% muutos)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
RUB (10% muutos)	0,2	0,0	0,2	0,3	0,7
SEK (10% muutos)	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3

Kuvaus: Taulukossa on huomioitu valuuttasuojat mutta ei ennustettuja kassavirtoja. Rahoitukselliset riskit pitävät sisällään sisäiset valuuttalainat ja vieraan valuutan pankkisaldot. Taulukossa 5.5.6 on selvennetty riskien laskentatapaa transaktioriskien ja rahoituksellisten riskien osalta. Yllä olevan taulukon luvut kertovat mikä on kunkin valuutan riski kaikkia muita valuuttoja vastaan. Translaatoriski on määritetty konsernin raportointijärjestelmän avulla muuttamalla jokaista valuuttakurssia yksi kerrallaan 10 %. Translaatoriski, EBT tarkoittaa valuuttakurssiriskiä joka kohdistuu konsernin voittoihin ennen veroja ja translaatoriski, oma pääoma valuuttakurssiriskiä joka kohdistuu konsernin oman pääoman arvoon.

Tilikauden 2017 aikana on maksettu pois sisäisiä valuuttamääräisiä lainoja sekä noin 20 miljoonan euron arvoinen puntamääräinen pankkilaina. Englannin punnalla (GBP) on merkittävä vaikutus konsernin translaatoriskin kannalta. Kyseinen riski on kuitenkin pienentynyt jonkin verran makeisliiketoiminnan myynnin myötä.

5.5.6 Liiketoiminnan transaktioriski ja rahoitukselliset riskit 2017 (IFRS 7)

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK	DKK
Myyntisaamiset	2,1	0,3	0,0	1,5	0,0	0,1	0,1	0,0
Ostovelat	-5,0	-0,3	-0,4	-1,9	0,0	0,0	-0,2	0,0
Valuuttatermiinit (alle vuosi)	12,0	6,0	0,0	10,9	0,0	-2,0	0,0	0,0
Liiketoiminnan transaktioriski	9,1	6,0	-0,4	10,5	0,0	-1,9	0,0	0,0
Pankkitilit	1,5	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,1	0,0	0,0
Sisäiset lainat	-1,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitukselliset riskit	0,2	0,3	0,2	0,3	-0,1	0,1	0,0	0,0

Kuvaus: Taulukko erittelee valuuttaherkkyysanalyysitaulukon 5.5.5 laskelmissa käytetyt erät transaktioriskien ja rahoituksellisten riskien osalta.

5.5.7 IFRS 7 mukainen valuuttaherkkyyssanalyysi 2016

(Milj. euroa)	Liiketoiminnan transaktioriski (alle vuosi)	Rahoitukselliset riskit (alle vuosi)	Translaatoriski, EBT	Translaatoriski, oma pääoma	Yhteensä
EUR (10% muutos)	1,0	0,3	0,0	0,0	1,3
USD (10% muutos)	0,3	0,2	0,1	0,9	1,5
GBP (10% muutos)	0,0	0,2	0,2	19,7	20,1
CHF (10% muutos)	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
PLN (10% muutos)	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3
RUB (10% muutos)	0,4	0,0	0,1	0,3	0,7
SEK (10% muutos)	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
CZK (10% muutos)	0,0	0,0	0,5	3,0	3,5

Kuvaus: Taulukossa on huomioitu valuuttasuojat mutta ei ennustettuja kassavirtoja. Rahoitukselliset riskit pitävät sisällään sisäiset valuuttalainat ja vieraan valuutan pankkisaldot sekä ulkoiset valuuttalainat ja valuuttalainojen suojat. Taulukossa 5.5.8 on selvennetty riskien laskentatapa transaktioriskien ja rahoituksellisten riskien osalta. Yllä olevan taulukon luvut kertovat mikä on kunkin valuutan riski kaikkia muita valuuttoja vastaan. Translaatoriskien laskentatapa on määritetty taulukon 5.5.5 kuvauksessa.

Punnan (GBP) translaatoriski, joka kohdistuu voittoihin ennen veroja, on vuoden 2016 luvuilla ollut taulukon mukaan 0,2 miljoonaa euroa. Halo Foods Limited myytiin vuoden 2016 aikana. Mikäli Halo Foods liiketoiminnan myynnin vaikutusta ei huomioida olisi punnan translaatoriski ollut noin 1,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 herkkyyssanalyysissä on huomioitu Tšekin korunan (CZK) valuuttariski, mutta vuoden 2017 analyysissä se on jätetty huomioimatta, koska makeisliiketoiminta myytiin tilikauden 2017 lopussa.

5.5.8 Liiketoiminnan transaktioriski ja rahoitukselliset riskit 2016 (IFRS 7)

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK	DKK
Myyntisaamiset	4,4	0,3	0,1	1,6	1,2	0,1	0,1	0,2
Ostovelat	-7,1	-1,6	-0,4	-2,2	0,0	0,0	-0,2	0,0
Valuuttatermiinit (alle vuosi)	12,3	4,6	0,0	10,2	0,0	-3,7	0,0	0,0
Liiketoiminnan transaktioriski	9,6	3,3	-0,3	9,6	1,2	-3,5	-0,1	0,2
Pankkitilit	4,7	-1,3	2,1	0,3	0,1	0,0	0,0	0,3
Sisäiset lainat	-1,4	-8,9	40,9	0,0	0,0	0,0	-1,9	0,0
Painkkilainat	0,0	0,0	-19,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuuttalainojen termiinit (alle vuosi)	0,0	8,5	-21,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0
Rahoitukselliset riskit	3,3	-1,7	2,2	0,3	0,1	0,0	0,1	0,3

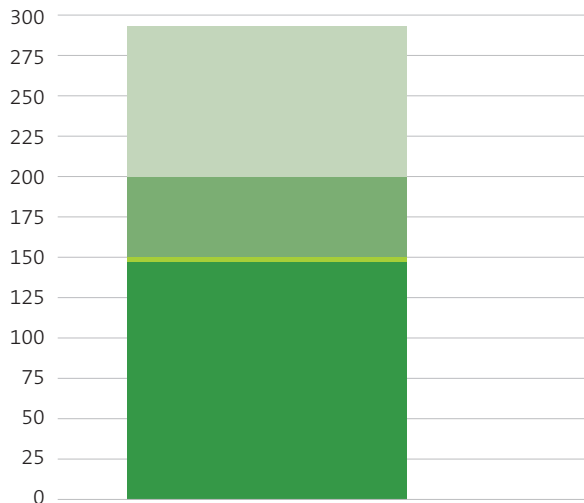
Kuvaus: Taulukko erittelee valuuttaherkkyyssanalyysitaulukon 5.5.7 laskelmissa käytetyt erät transaktioriskien ja rahoituksellisten riskien osalta.

Likviditeetti- ja maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että konsernin rahoitusvarat ja lisärahoitusmahdollisuudet eivät kattaisi liiketoiminnan tulevia tarpeita. Poliittikan mukaisesti rahoitusosasto pyrkii ylläpitämään hyvän maksuvalmiuden kaikissa olosuhteissa ja tasolla, jolla turvataan johdon strateginen

toimintavapaus. Konsernin maksuvalmius muodostuu rahoitusvaroista, nostamattomista luotoista, tililimiiteistä ja ei sitovasta yritystodistusohjelmasta. Vaihtoehtoisten sijoitusten rahastoihin tai osakerahastoihin tehtyjä sijoituksia ei lueta likvideihin rahoitusvaroihin. Varainhankinnan riskiä hajautetaan hankkimalla rahoitusta eri lähteistä.

5.5.9 Konsernin maksuvalmius (milj. euroa)

Yritystodistusohjelma (ei sitova)

Luottolimiitti (sitova)

Lyhytaikaiset sijoitukset

Kassavarat

Maksuvalmiusreserviin kuuluu kassavarojen ja lyhytaikaisten sijoitusten lisäksi tilikauden 2017 aikana solmittu 50 miljoonan euron arvoinen sitova luottolimiittisopimus (revolving credit facility) sekä jo olemassa ollut 90 miljoonan euron suuruinen yritystodistusohjelma (ei sitova). Sitova luottolimiitti ja yritystodistusohjelma eivät olleet käytössä tilinpäätöshetkellä

5.5.10 Rahoitusvelkojen erääntymisjakauma 2017

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 vuotta	yli 2 vuotta
Pankkilainat	-45,7	0,0	-11,4	0,0	-11,4	-22,9	0,0
Pankkilainojen korot	-0,7	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,0
Rahoitusleasingit	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Ostovelat	-27,0	-27,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-73,5	-27,1	-11,6	-0,1	-11,6	-23,1	0,0

Valuuttajohdannaisten erääntymisjakauma on esitetty taulukossa 5.4.4 ja vertailuvuosi taulukossa 5.4.5.

5.5.11 Rahoitusvelkojen erääntymisjakauma 2016

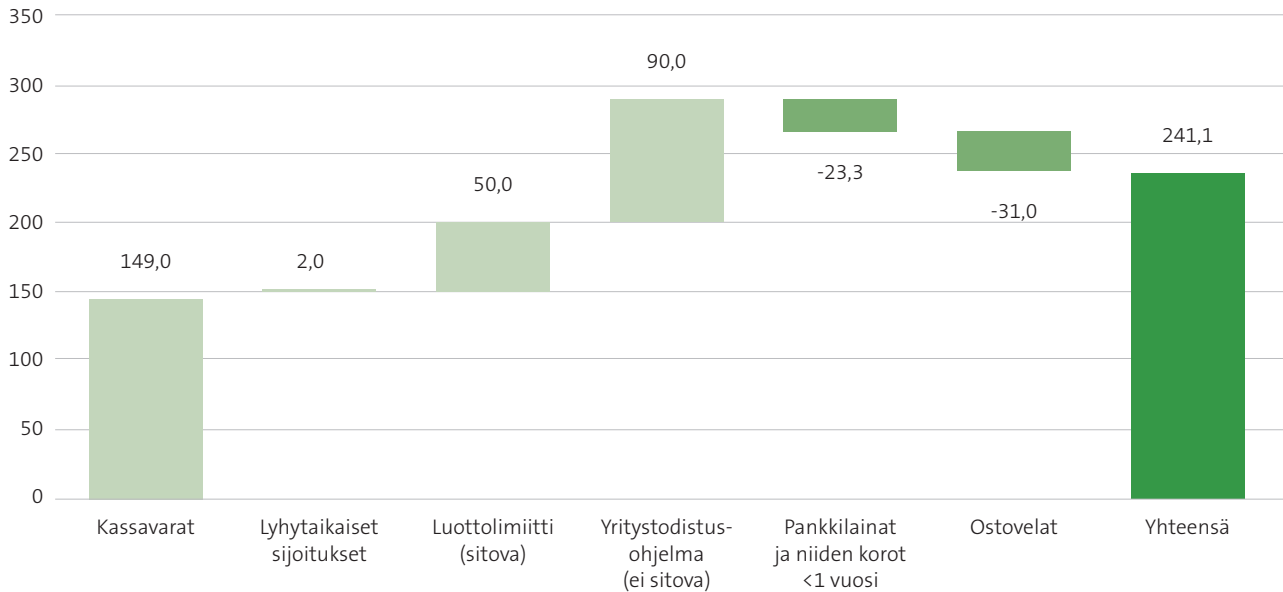
(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 vuotta	yli 2 vuotta
Pankkilainat	-88,2	-19,7	-11,4	0,0	-11,4	-22,9	-22,9
Pankkilainojen korot	-1,6	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,5	-0,2
Rahoitusleasingit	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Ostovelat	-35,8	-35,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-125,9	-55,8	-11,7	-0,2	-11,6	-23,5	-23,1

5.5.12 Annettujen takaussopimusten erääntymisjakauma

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	1-2 vuotta	yli 2 vuotta
Annetut takaukset	-7,3	-7,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Yllä olevassa taulukossa esitetään emoyhtiön tytäryhtiöiden puolesta antamat takaukset. Ne on sisällytetty aikaisimpaan ajanjaksoon, jona takauksen perusteella voidaan vaatia maksua. Konserni ei pidä niiden toteutumista todennäköisenä ja siksi niitä ei ole sisällytetty lyhyen aikavälin likviditeettitaulukkoon 5.5.13. Konsernin likviditeetti on kuitenkin hyvä myös siinä tapauksessa, että annetut takaussopimukset huomioidaan osana laskelmaa.

5.5.13 Lyhyen aikavälin likviditeetti (milj. euroa)

Kuvaus: Taulukko kuvaa konsernin lyhyen aikavälin likviditeettiasemaa. Taulukosta on jätetty huomioimatta valuuttajohdannaiset (taulukko 5.4.4), rahoitusleasingvelat (taulukko 5.5.11) sekä annetut takaussopimukset (taulukko 5.5.12). Yhdessä edellä mainittujen erien merkitys on noin -7,8 miljoonaa euroa. Myös nämä erät huomioiden konsernin likviditeetti on hyvällä tasolla.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten vaikutusta konsernin nettorahoituskuluihin ja -tuottoihin sekä eri korkosijoitusten ja korkojohdannaisten markkina-arvoihin seuraavan 12 kuukauden aikana. Korkoriskiä hallitaan ohjaamalla luottosalkun ja korkosijoitusten rakennetta ja duraatiota politiikan sallimissa rajoissa tavoitteena mahdollisimman alhaiset rahoituskulut ja korkeat rahoitustuotot. Korkoprofilin muokkauksessa välineinä voidaan käyttää koronvaihtosopimuksia

sekä korkotermeineitä ja -optioita. Konsernilla on tällä hetkellä vain valuuttatermeineitä, joiden nimellisarvot on esitetty taulukossa 5.4.1 ja käyvät arvot taulukossa 5.3.1. Vuonna 2014 nostetun 80 miljoonan euron suuruisen pankkilainan korko on kiinteä. Lainassa on kytketty korkojohdannainen, jossa sekä korkokatto että -lattia ovat tasolla 0,4 % ja niiden lisäksi maksetaan 0,8 % marginaalia. Lainanlyhennyksiä maksetaan kaksi kertaa vuodessa ja laina erääntyy vuonna 2019. Pankkilaina on esitetty taulukossa 5.3.7.

5.5.14 Kassavirran korkoherkkyysanalyysi

	Tuloslaskelma		Oma pääoma, veroton	
	+100 korkopistettä	-100 korkopistettä	+100 korkopistettä	-100 korkopistettä
Ulkoiset lainat	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut vaihtuvakorkoiset instrumentit	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassavirran herkkyys, netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Kuvaus: Pyörityksestä johtuen yllä olevassa taulukossa ei näy arvoja.

Luotto- ja vastapuoliriski

Vastapuoliriski

Vastapuoliriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sopimusosapuoli ei kykene täyttämään tai ei halua täyttää omaa velvoitettaan. Raisio altistuu vastapuoliriskille liiketoimintojen oston ja myynnin kautta sekä rahoitusosaston sijoittaessa varoja rahoitusmarkkinoille ja operoidessa johdannaisinstrumenteilla. Tulosityksiköt ovat vastuussa ostoon ja myyntiin liittyvästä vastapuoliriskistä. Rahoitusosasto vastaa tekemiinsä sijoituksiin, lainasaamisiin ja johdannaisopimuksiin liittyvästä vastapuoliriskistä. Tämän riskin hallinnassa keskeisenä keinona on huolellinen, hyvän luottokelpoisuuden omaavien vastapuolien valinta.

Sijoitustoiminta

Rahoitusvarojen sijoittamista on säännelty konsernin rahoituspolitiikassa tehtävän sijoituksen määrän, maturiteetin ja vastapuolten osalta. Maturiteetiltaan lyhyt- ja pitkäaikaisen suorien korkosijoitusten lisäksi varoja voidaan sijoittaa korkorahastoihin, vaihtoehtoisten sijoitusten rahastoihin sekä osakkeisiin ja osakerahastoihin. Vastapuolina voivat lähtökohtaisesti olla Euroopan rahaliiton jäsenvaltiot, suuret suomalaiset kunnat ja niiden yhteenliittymät, Suomessa yrityspankkitoimintaa harjoittavat rahalaitokset sekä Euroopan rahaliiton jäsenvaltioissa rekisteröidyt yritykset, joilla on hyvä

luottoluokitus. Tilipäätöshetkellä konsernin rahoitusvaroista 2,0 miljoonaa euroa (vertailuvuonna 36,0 milj. euroa) oli sijoitettu suomalaisiin yritys- ja sijoitustodistuksiin.

Myynnin luottoriski

Tulosityksiköt tekevät itsenäisesti vastapuolirisktiin liittyviä päätöksiä, kuten päättävät asiakkaaksi hyväksymisen kriteereistä, sovellettavista myyntiehtoista ja vaadittavista vakuuksista, samoin kuin ne vastaavat myyntisaamisten luottoriskistä. Konsernin talousfunktio seuraa myyntisaamisten ikäjakamaa viikoittain. Myyntisaamisia voidaan turvata myös luottovakuutuksilla. Konsernin jatkuvissa liiketoiminoissa Raisioagrolla on käytössään luottovakuutus.

Konserni toimii päivittäistavarakauppamarkkinoilla ja sen luottoriskikertymät johtuvat kyseisten markkinoiden rakenteesta. Merkittävä osa konsernin tuloksesta syntyy Benecoliiketoiminnasta ja erityisesti Iso-Britanniasta. Siellä suurin osa myyntituloista saadaan muutamilta merkittävimmiltä päivittäistavarakauppaketjuilta. Samoin myös Suomen elintarvikeliiketoiminnan myynnistä suurin osa menee suurimmille suomalaisille päivittäistavarakauppaketjuille. Konserni ei kuitenkaan ole havainnut isoimpien asiakkaidensa luottokelpoisuuden heikkenemistä Iso-Britanniassa tai Suomessa. Markkinarakenteen aiheuttamat luottoriskikertymät on tiedostettu ja ne huomioidaan osana konsernin päätöksentekoa.

5.5.15 Luottotappiot

	Tilikauden lopun saatavat	Aikaisempien vuosien luottotappiot suhteessa saataviin	Laskennallinen minimi luotto- tappiovaraus	Tehty luottotappio- varaus
Kaikki saatavat yhteensä	31,4	0,4 %	0,1	0,4
Erääntyneet saatavat yhteensä	5,9	2,1 %	0,1	0,4
Yli 60 päivää sitten erääntyneet saatavat	0,6	19,2 %	0,1	0,4

Kuvaus: Taulukossa on verrattu edellisten kolmen tilikauden toteutuneita luottotappioita suhteessa kunkin tilikauden alun saataviin. Vertailuluvuissa ei ole huomioitu myydyin makeisliiketoiminnan lukuja. Vertailun tuloksena on saatu laskennallinen minimi luottotappiovaraus, joka perustuu edellä mainittuun historiatietoon. Tämä laskentatapa on toteutettu 1.1.2018 voimaan tulevan IFRS 9 standardin vaatimusten mukaisesti. Tilikauden 2017 lopussa laskennallinen minimi luottotappiovaraus on 0,1 miljoonaa euroa.

Konsernin ohjeistuksena on kirjata luottotappioiksi kaikki yli 60 päivää sitten erääntyneet saatavat. Tarvittaessa johto voi kuitenkin käyttää harkintaansa ja kirjata yli 60 sitten erääntyneiden saatavien osalta vain epävarmoiksi katsomansa erät. Luottotappiovarauksen tulee kuitenkin aina ylittää yllä olevan taulukon mukainen minimi luottotappiovaraus. Yli 60 päivää sitten erääntyneistä 0,6 miljoonasta eurosta noin puolet ovat Raisioagron saatavia ja puolet Brändien saatavia. Samoin myös 0,4 miljoonan euron luottotappiovarauksista noin puolet on kirjattu Raisioagrolle ja puolet Brändeille.

6 Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot

Sisältö

Tämä liitetieto sisältää jatkuvien toimintojen tuloveroihin ja laskennallisiin veroihin liittyvät liitetiedot.

6.1 Tuloverot

Laadintaperiaatteet

Konsernin verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisen veron muutoksesta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät laajaan tuloslaskelmaan tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös verovaikutus kirjataan vastaaviin eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Konserni vähentää kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat toisistaan siinä tapauksessa, että konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kirjatut erät toisistaan.

Tuloverot

(Milj. euroa)	2017	2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-10,8	-4,2
Edellisten tilikausien verot	0,1	0,1
Laskennalliset verot	-2,0	-0,8
Yhteensä	-12,7	-5,0

Vuonna 2017 tilikauden voittoon perustuva vero oli 12,7 (5,0) miljoonaa euroa ja efektiivinen verokanta 23,3 %. Vuoden 2017 efektiivistä verokantaa nosti Benemilk-liiketoimintaan liittyvä käyttöomaisuuden arvonalennus, josta ei kirjattu verosaamista.

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20 % (20 % vuonna 2016) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

(Milj. euroa)	2017	2016
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-10,9	-2,4
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavan verokannan vaikutus	-0,4	-0,2
Verokannan muutos	0,0	0,6
Verovapaat tuotot	0,1	0,2
Vähennyskelvottomat kulut	-0,1	-3,2
Tilikauden tappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista	-1,6	-0,2
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden verosaamisen käyttö	0,1	0,3
Aiemmin kirjaamattomia muita verosaamisia		0,1
Aiemmin kirjattujen verovelkojen poisto	0,0	
Aiemmin kirjattujen verosaamisten oikaisu	-0,7	-0,2
Ylimääräiset verovähennykset	0,2	0,5
Verot aikaisemmilta vuosilta	0,7	-0,1
Muut erät	0,0	-0,4
Yhteensä	-12,7	-5,0

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Konserni on verotuksen kohteena useassa eri maassa ja tuloverojen laskentaan liittyy runsaasti arvioita ja harkintaa. Veroina kirjatut määrät vastaavat tämänhetkistä käsitystä ja nykyisten verolakien tulkintaa. Johto arvio säännöllisesti verolaskelmissa tehtyjä kannanottoja tilanteissa, joissa verosäännökset ovat tulkinnanvaraisia.

Benemilk-liiketoiminnan käyttöomaisuuden arvonalentumisesta 7,5 miljoonaa eurosta eikä Benemilkin vuoden 2017 tappiosta 0,5 miljoonaa euroa ei kirjattu laskennallista verosaamista, koska Benemilk-innovaation kansainväliseen kaupallistamiseen ja suojaamiseen sijoitettuihin varoihin ei voida enää katsoa liittyvän merkittäviä tulonodotuksia.

Tuloverovelat

(Milj. euroa)	2017	2016
Tuloverovelka	3,0	0,4
Laskennallinen nettoverovelka	3,0	0,4

Vuoden 2017 tuloverovelat liittyvät Brändit segmentin Ison-Britannian liiketoimintaan.

6.2 Laskennalliset verot

Laadintaperiaatteet

Laskennalliset verot lasketaan varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista siltä osin kuin on todennäköistä, että ne pystytään hyödyntämään tulevaisuudessa kertyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoista, varauksista, johdannaisopimusten arvostamisista käypään arvoon sekä liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuksista. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa.

Laskennallisten verojen muutokset

Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2017

(Milj. euroa)	1.1.2017	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Muuntoerot	Ostetut/ myydyt liiketoiminnot	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:						
Varaukset	0,9	-0,1		0,0	-0,1	0,8
Vahvistetut verotukselliset tappiot	0,8	-0,7			-0,1	0,0
Verotuksessa vähentämättä jätetyt poistot	1,5	-0,2		0,0	0,1	1,3
Muut erät	2,2	-1,6	0,0	0,0	-0,1	0,6
Yhteensä	5,4	-2,6	0,0	0,0	-0,2	2,7
Laskennalliset verovelat:						
Kertyneet poistoerot	3,2	0,8		0,0	-2,1	1,9
Myytavissa olevat sijoitukset	0,3		0,0			0,3
Johdannaisopimukset	-0,1		0,1			0,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	3,3	-1,6		-0,1		1,7
Muut erät	1,5	-0,2	0,0	0,0	0,0	1,3
Yhteensä	8,2	-1,0	0,1	-0,1	-2,1	5,1

Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2016

(Milj. euroa)	1.1.2016	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Muuntoerot	Ostetut/ myydyt liiketoiminnot	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset:						
Varaukset	0,9	0,0		0,0		0,9
Vahvistetut verotukselliset tappiot	0,5	0,3		0,0		0,8
Verotuksessa vähentämättä jätetyt poistot	1,7	-0,2		0,0		1,5
Muut erät	2,6	-0,2	0,0	-0,2		2,2
Yhteensä	5,7	-0,1	0,0	-0,2	0,0	5,4
Laskennalliset verovelat:						
Kertyneet poistoerot	3,1	0,3		-0,2		3,2
Myytavissa olevat sijoitukset	0,4		-0,1			0,3
Johdannaisopimukset	0,1	0,7	-0,9			-0,1
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	5,4	-1,4		-0,7		3,3
Muut erät	1,8	0,2		-0,1	-0,5	1,5
Yhteensä	10,9	-0,2	-1,0	-1,0	-0,5	8,2

Laskennallisia verosaamisia kirjatessa johdolta vaaditaan harkintaa sen suhteen, pystytäänkö saamiset todennäköisesti hyödyntämään tai käyttämään laskennallisia verovelkoja vastaan ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä.

Myöhemmin käytettäviä verotuksellisia tappioita vastaan laskennallista verosaamista on kirjattu sen verran kuin sitä todennäköisesti pystytään hyödyntämään tulevaisuudessa kertyvien voittojen perusteella. Konsernilla on kertyneitä tappioita yhteensä 45,0 milj. euroa (31.12.2016: 55,5 milj. euroa). Suurin osa vanhenee viittä vuotta pidemmän ajan kuluessa. Kertyneiden tappioiden kasvu johtuu pääasiassa Benemilk-liiketoiminnan käyttöomaisuuden arvonalennuspoistosta.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun on olemassa laillisesti toimeenpantava oikeus kuitata ja milloin laskennalliset verot liittyvät samaan veronsaajaan.

Laskennallinen nettoverovelka

Konsernitaseen netottomalla määritellyt summat ovat seuraavat:

(Milj. euroa)	2017	2016
Laskennalliset verosaamiset	2,7	5,4
Laskennalliset verovelat	5,1	8,2
Laskennallinen nettoverovelka	2,4	2,8

Ulkomaisten tytäryritysten jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa.

6.3 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

(Milj. euroa)	Ennen veroja	Vero vaikutus	Verojen jälkeen
Vuosi 2017			
Nettosijoituksen suojaus	0,0	0,0	0,0
Myytavissa olevat rahoitusvarat	-0,2	0,0	-0,1
Rahavirran suojaus	0,5	-0,1	0,4
Muuntoerot	-5,2	0,0	-5,2
	-4,9	-0,1	-5,0
Vuosi 2016			
Nettosijoituksen suojaus	-3,7	0,7	-2,9
Myytavissa olevat rahoitusvarat	-0,3	0,1	-0,2
Rahavirran suojaus	-1,0	0,2	-0,8
Muuntoerot	-25,5	0,0	-25,5
	-30,4	1,0	-29,4

7 Omapääoma

Sisältö

Tämä liite sisältää liitetiedot osakepääomasta ja omanpääoman rahastoista, muuntoerot, tiedot omista osakkeista, tiedot osingonjaosta ja liitetiedon jatkuvan toiminnon osakekohtaisesta tuloksesta.

7.1 Omapääoma ja oman pääoman rahastot

Emoyrityksen osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti:

(Milj. euroa)	1000 kpl	Osakepääoma	Omat osakkeet
31.12.2015			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	32 740	5,5	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	132 409	22,3	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 767		-20,0
Yhteensä	157 169	27,8	-20,4
Kantaosakkeita vaihdettu vaihto-osakkeiksi	57		
Omien osakkeiden luovutus, vaihto-osakkeet	-305		-0,6
31.12.2016			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	32 683	5,5	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	132 466	22,3	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 462		-19,4
Yhteensä	157 474	27,8	-19,8
Kantaosakkeita vaihdettu vaihto-osakkeiksi	179		
Omien osakkeiden palautuminen, vaihto-osakkeet	166		
Omien osakkeiden luovutus, vaihto-osakkeet	-11		0,0
31.12.2017			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	32 504	5,5	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	132 645	22,3	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 617		-19,4
Yhteensä	157 319	27,8	-19,8

Muuntoerot

(Milj. euroa)	2017	2016
Muuntoerot 1.1.	-13,1	14,2
Muuntoeron muutos	-5,4	-27,2
Muuntoerot 31.12.	-18,5	-13,1

Muuntoerot-rahasto sisältää itsenäisten ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös itsenäisiin ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettositousten suojauksista syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät muuntoeroihin silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

Muut rahastot

(Milj. euroa)	2017	2016
Muut rahastot:		
Käyvän arvon rahasto	1,2	1,3
Suojausrahasto	-2,8	-3,2
Muut rahastot yhteensä	-1,6	-1,9

Muut rahastot sisältävät käyvän arvon rahaston myytävissä oleville rahoitusvaroille ja suojausrahaston, mikä sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien kertyneet käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

Omat osakkeet

Huhtikuussa 2017 Raisio Oyj:lle on siirtynyt arvo-osuusjärjestelmän erityistililtä 166 400 kappaletta vaihto-osakkeita, jotka oli varattu ja tarkoitettu sulautumisvastikkeen suorittamiseen Raision Margariini Oy:n osakkeenomistajille. Oikeus sulautumisvastikkeen saamiseen on vanhentunut syyskuussa 2000.

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 617 327 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta, jotka on hankittu vuosina 2005 - 2012 yhtiökokoukselta saatujen valtuuksien nojalla tai saatu tytäryhteisön sulautumisessa elokuussa 2014 tai ovat siirtyneet yhtiölle, koska oikeus sulautumisvastikkeeseen on vanhentunut.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

7.2 Osingot

Laadintaperiaatteet

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon maksettavaksi.

Osingot

Vuonna 2017 osinkoa jaettiin 0,17 euroa osakkeelta eli yhteensä 26,8 miljoonaa euroa (vuonna 2016 0,16 euroa osakkeelta eli yhteensä 25,1 miljoonaa euroa).

Tilinpäätöspäivän jälkeen emoyrityksen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,17 euroa osakkeelta eli yhteensä 28,1 miljoonaa euroa.

7.3 Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos

(Milj. euroa)	2017	2016
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, jatkuvat toiminnot (milj. euroa)	41,8	9,7
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, lopetetut toiminnot (milj. euroa)	-59,2	9,3
Laimentamaton osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	157 362 837	157 383 524
Osakepalkkioista johtuva laimennus	526 577	666 332
Laimennettu osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	157 889 414	158 049 856
Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot (euroa/osake)	-0,38	0,06
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot (euroa/osake)	-0,38	0,06

Laimentamaton osakekohtainen tulos on laskettu jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimennettavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuntamisesta johtuva laimentava vaikutus.

8 Osakkeet ja omistajat

Sisältö

Tämä liite sisältää osakkeisiin ja omistajiin liittyvät liitetiedot ja osakekohtaiset tunnusluvut ja niiden laskentakaavat.

8.1 Osakkeet ja omistajat

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Raision markkina-arvo vuoden 2017 lopussa oli 634,2 miljoonaa euroa. Osakkeiden kokonaisvaihto ylsi lähes 127,4 miljoonaan euroon. Vaihto-osakkeen päätöskurssi 31.12.2017 oli 3,84 euroa ja kantaosakkeen 3,84 euroa. Hallitus esittää 0,17 euron osingon maksamista kevään 2018 yhtiökokoukselle.

Osakepääoma ja osakelajit

Raisio Oyj:n täysin maksettu osakepääoma on 27 776 072,91 euroa, joka 31.12.2017 jakaantui 32 503 637 kantaosakkeeseen (sarja K) ja 132 645 393 vaihto-osakkeeseen (sarja V). Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Kantaosakkeiden osuus osakekannasta oli 19,7 % ja äänimäärästä 83,0 % ja vaihto-osakkeiden vastaavasti 80,3 % ja 17,0 % (31.12.2017). Yhtiön vähimmäispääoma on 25 000 000 euroa ja enimmäispääoma 100 000 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakepääoma ei ole muuttunut vuoden 2017 aikana. Yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeeseen oikeuttavia arvopapereita ei ole.

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:n (jäljempänä: Pörssi) ylläpitämällä markkinapaikalla järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä toimialaluokassa kulutustavarat ja alatoimialaluokassa elintarvikkeet. Vaihto-osakkeet noteerataan keski suurten yhtiöiden ryhmässä ja kantaosakkeet Pre-listalla. Vaihto-osakkeen pörssitunnus on RAIIV ja ISIN-koodi FI 0009002943 sekä kantaosakkeen vastaavasti RAIKV ja FI 0009800395. Yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään.

Vaihto-osakkeilla ja kantaosakkeilla on samat oikeudet yhtiön pääomaan ja voitonjakoon. Kantaosake tuottaa yhtiökokouksessa 20 ääntä ja vaihto-osake yhden äänen. Yhtiökokouksessa kenenkään osakkeenomistajan osakkeilla ei saa äänestää suuremmalla kuin kymmenesosalla siellä edustettujen osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä.

Kantaosakkeen hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan hallituksen suostumus. Suostumus tarvitaan siinäkin tapauksessa, että luovutuksensaajalla jo on hänelle rekisteröityjä kantaosakkeita. Suostumus on annettava, jos osakkeen saaja on maanviljelystä päätoimisesti harjoittava luonnollinen henkilö. Mikäli suostumusta ei anneta, hallituksen on muunnettava luovutettu kantaosake vaihto-osakkeeksi.

Hallitus voi myös pyynnöstä muuntaa kantaosakkeita vaihto-osakkeiksi sekä pyynnöstä antaa ennakkotiedon siitä, tullaanko hakijalle antamaan suostumus kantaosakkeiden hankintaan vai ei. Vuoden 2017 aikana yhteensä 179 454 kantaosaketta muunnettiin vaihto-osakkeiksi. Arvo-osuusjärjestelmässä kantaosakkeet, joiden osalta suostumuskäsittely on kesken tai joille ei ole haettu suostumusta, ovat ns. odotusluettelossa kunnes ne joko myönnetyn suostumuksen perusteella kirjataan osakasluetteloon kantaosakkeina

tai luovutetaan edelleen tai on muunnettu vaihto-osakkeiksi. Odotusluettelossa oli 8,4 miljoonaa kantaosaketta 31.12.2017.

Omistusrakenne

Raisio Oyj:llä oli vuoden 2017 lopussa 38 532 rekisteröityä osakkeenomistajaa (31.12.2016: 39 332).

Ulkomaalaisten omistus yhtiön osakekannasta oli vuonna 2017 ylimmillään 21,9 prosenttia, alimmillaan 15,4 prosenttia ja sen lopussa 21,9 prosenttia (31.12.2016: 15,3 %).

Arvo-osuusjärjestelmään on siirtämättä 0,1 prosenttia vaihto-osakkeista ja 1,8 prosenttia kantaosakkeista.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, hallintoneuvoston jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt omistivat 31.12.2017 kantaosakkeita 640 685 kappaletta ja vaihto-osakkeita 429 922 kappaletta. Tämä on yhteensä 0,7 prosenttia kaikista osakkeista ja 1,7 prosenttia kokonaisuäänimäärästä.

Osakassopimukset

Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä sopimuksia.

Liputusilmoitukset

Vuoden 2017 aikana yhtiölle ei tehty arvopaperimarkkinain 9 luvussa tarkoitettuja ilmoituksia huomattavista omistus- ja ääniosuuksista.

Osinkopolitiikka ja osinko

Raision tavoitteena on tuottaa lisäarvoa kaikille osakkeenomistajilleen kehittämällä liiketoimintaansa ja parantamalla sen kannattavuutta sekä noudattamalla pitkäjänteistä osinkopolitiikkaa. Tavoitteena on jakaa vuosittain osinkona puolet jatkuvasta liiketoiminnasta syntyvästä osakekohtaisesta tuloksesta edellyttäen, ettei osingonmaksu vaaranna yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Maaliskuussa 2017 varsinainen yhtiökokous päätti 0,17 euron määräisen osingon maksamisesta osakkeelta ja tämä osinko maksettiin osakkeenomistajille 3.4.2017; ei kuitenkaan yhtiön hallussa olleille osakkeille. Hallitus esittää kevään 2018 varsinaiselle yhtiökokoukselle 0,17 euron suuruisen osingon maksamista kultakin osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä on 23.3.2018 ja osingon maksupäivä 5.4.2018.

Kaupankäynti Pörssissä Raision osakkeilla 2017

V-osakkeen ylin hinta oli 3,88 euroa, alin 3,31 euroa ja keski kurssi 3,57 euroa. Vuoden lopussa V-osakkeen hinta oli 3,84 euroa. V-osakkeita vaihdettiin yhteensä 34,4 miljoonaa kappaletta (39,5 milj. kpl vuonna 2016) eli noin 26 prosenttia V-osakkeiden kokonaismäärästä. Vaihdon arvo oli 122,8 miljoonaa euroa (152,2 milj. euroa).

K-osakkeen ylin hinta oli 3,86 euroa, alin 3,31 euroa ja keski kurssi 3,59 euroa. Vuoden lopussa K-osakkeen hinta oli 3,84 euroa. K-osakkeen vaihto oli 1,3 miljoonaa osaketta (1,2 milj. kpl) ja vaihdon arvo oli 4,6 miljoonaa euroa (4,6 milj. euroa).

Osakekannan markkina-arvo oli vuoden 2017 lopussa 634,2 miljoonaa euroa (598,7 milj. euroa) ja ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita 604,1 miljoonaa euroa (571,3 milj. euroa).

Omat osakkeet

Huhtikuussa 2017 Raisio Oyj:lle on siirtynyt arvo-osuusjärjestelmän erityistililtä 166 400 kappaletta vaihto-osakkeita, jotka oli varattu ja tarkoitettu sulautumisvastikkeen suorittamiseen Raision Margariini Oy:n osakkeenomistajille. Oikeus sulautumisvastikkeen saamiseen on vanhentunut syyskuussa 2000.

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 617 327 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta, jotka on hankittu vuosina 2005 - 2012 yhtiökokoukselta saatujen valtuuksien nojalla tai saatu tytäryhteisön sulautumisessa elokuussa 2014 tai ovat siirtyneet yhtiölle, koska oikeus sulautumisvastikkeeseen on vanhentunut. Raisio Oyj:n hallussa olevien vaihto-osakkeiden määrä on 5,7 prosenttia vaihto-osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä ja kantaosakkeiden vastaavasti 0,7 prosenttia; yhteensä näiden omistus vastaa 4,7 prosenttia koko osakekannasta ja 1,5 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä. Muilla konserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole Raisio Oyj:n osakkeita. Yhtiölle tai sen tytäryhteisölle kuuluvalla osakkeella ei voi osallistua yhtiökokoukseen.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö s.r. omistaa 150 510 kappaletta kantaosakkeita, mikä on 0,46 prosenttia kantaosakkeista ja niiden tuottamista äänistä ja vastaavasti 0,09 prosenttia koko osakekannasta ja 0,38 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Omien osakkeiden hankinnat ja luovutukset

Hallituksella on vuoden 2017 yhtiökokouksen myöntämä valtuus hankkia ja/tai ottaa pantiksi enintään 5 000 000 vaihto-osaketta ja 1 250 000 kantaosaketta. Valtuutus on voimassa 30.4.2018 asti ja sen nojalla hankittavissa ja/tai pantiksi otettavissa olevien omien osakkeiden määrä on 3,8 prosenttia osakekannasta ja 3,8 prosenttia osakekannan tuottamasta äänimäärästä.

Osakkeet voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, käytettäväksi yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa sekä osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen luovutettaviksi tai mitätöitäviksi.

Hallitus on oikeutettu hankkimaan omia osakkeita muussa kuin osakelajien mukaisessa suhteessa ja päättämään osakkeiden hankkimisjärjestyksestä. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistusten suhteessa.

Hallitus ei tilikauden aikana ole käyttänyt valtuuttaan omien osakkeiden hankintaan tai pantiksi ottamiseen. Hallitus ei myöskään tilikauden aikana ole hankkinut tai ottanut pantiksi osakkeita vuoden 2016 yhtiökokouksen myöntämän ja 23.3.2017 lakanneen valtuuden nojalla.

Tilikauden aikana on luovutettu 11 235 kappaletta vaihto-osakkeita hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille osana heille tehtäviensä hoitamisesta suoritettavaa palkkiota vuoden 2017 yhtiökokouksen tekemän päätöksen perusteella. Hallituksen palkkiona luovutettujen vaihto-osakkeiden arvo luovutushetkellä oli yhteensä 41 333 euroa.

Osakeyhtiölain nojalla hallituksella on myös oikeus mitätöidä kaikki yhtiön hallussa olevat omat osakkeet. Osakkeita ei ole mitätöity tilikauden aikana.

Osakeantivaltuudet

Vuoden 2017 yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeanneista luovuttamalla kaikki yhtiön hallussa olevat ja mahdollisesti hankittavat omat osakkeet, yhteensä enintään 14 000 000 osaketta, joista enintään 1 460 000 voi olla kantaosakkeita sekä antamalla maksua vastaan yhteensä enintään 20 000 000 uutta vaihto-osaketta.

Valtuuden nojalla luovutettavissa olevien yhtiön hallussa 31.12.2017 olevien omien osakkeiden määrä on 4,7 prosenttia osakekannasta ja 1,5 prosenttia osakekannan tuottamasta äänimäärästä. Valtuuden nojalla liikkeeseen laskettavissa olevien uusien osakkeiden määrä puolestaan on 12,1 prosenttia osakekannasta ja 2,6 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Hallitus on valtuutettu päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan ja uusia osakkeita annetaan.

Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta ja uusien osakkeiden antamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajilla on etuoikeus yhtiön osakkeisiin, jos poikkeamiseen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Yhtiön pääomarakenteen kehittämistä, yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamista tai toteuttamista sekä osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamista voidaan pitää yhtiön kannalta painavana taloudellisena syynä.

Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta myös Nasdaq Helsinki Oy:n (Pörssi) järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä varojen hankkimiseksi investointien ja mahdollisten yritysostojen rahoittamiseen.

Osakkeet voidaan luovuttaa myös muuta kuin rahavastiketta vastaan, kuittausta vastaan tai muutoin tietyin ehdoin.

Osakeantivaltuutukset ovat voimassa enintään 23.3.2022 asti.

Hallitus ei tilikauden aikana ole käyttänyt vuoden 2017 osakeantivaltuuttaan.

8.2 Hallintomalli

8.2.1 Yhtiökokous ja ylin johto

Yhtiökokous on ylin yhtiön asioista päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous kokoontuu vuosittain huhtikuun loppuun mennessä päättämään sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä tilintarkastajien valinnasta ja heidän palkkioistaan. Ylimääräisiä yhtiökokouksia voidaan pitää asioiden niin vaatiessa.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä, joiden toimikausi alkaa valinnan tehneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy lähinnä seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa sekä antaa yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.

Yhtiön hallintoneuvoston jäsenet, joita on vähintään 15 ja enintään 25, valitsee henkilöstöryhmien edustajia lukuun ottamatta yhtiökokous toimikaudeksi, joka alkaa valinnan tekävästä yhtiökokouksesta ja päättyy kolmannen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kolmannes jäsenistä on erovuorossa vuosittain. Hallintoneuvostoon kuuluu myös kolme Rasion Suomessa toimivan henkilöstön muodostamien henkilöstöryhmien valitsemaa edustajaa, joiden toimikausi on noin kolme vuotta.

Niin hallituksen kuin hallintoneuvoston jäsenten valinnan suorittava organisi voi milloin tahansa tehdä uuden valintapäätöksen ja jäsenen tai kaikkien jäsenten tehtävä voi siten päättyä myös kesken toimikauden.

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä sen asettamien tavoitteiden mukaisesti (yleistoimivalta) sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan nimittää ja vapauttaa tehtävistään hallitus. Toimitusjohtaja valitaan tehtävänsä toistaiseksi.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Pääsääntöisesti yhtiöjärjestyksen muuttaminen edellyttää, että muutosehdotusta kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista. Yhtiöjärjestyksen 6., 7., 8., 9. ja 18. pykälän muuttamiseksi tarvitaan kuitenkin kahdessa peräkkäisessä vähintään 20 päivän väliajalla pidetyssä yhtiökokouksessa kolmen neljäsosan enemmistöllä annetuista äänistä ja edustetuista osakkeista tehty päätös. Tietyissä asioissa osakeyhtiölaki edellyttää osakelajikohtaista äänestystä ja osakkeenomistajan suostumusta.

Yhtiöjärjestyksestä ei ole muutettu eikä ole esitetty muutettavaksi vuoden 2017 aikana.

8.3 Tietoja Raisio Oyj:n osakkeista ja osakkeenomistajista

25 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2017

Osakkeenomistajat						
25 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2017 osakasluettelon mukaan						
	Sarja K	Sarja V	Yhteensä	%	Ääniä	%
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.	3 733 980	199 000	3 932 980	2,38	74 878 600	9,57
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma		3 567 159	3 567 159	2,16	3 567 159	0,46
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen		3 199 172	3 199 172	1,94	3 199 172	0,41
Niemistö Kari		2 840 000	2 840 000	1,72	2 840 000	0,36
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo		2 396 000	2 396 000	1,45	2 396 000	0,31
Relander Pär-Gustaf		1 855 068	1 855 068	1,12	1 855 068	0,24
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas		1 804 079	1 804 079	1,09	1 804 079	0,23
Valtion Eläkerahasto		1 300 000	1 300 000	0,79	1 300 000	0,17
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi		1 087 964	1 087 964	0,66	1 087 964	0,14
Maa- ja Vesitekniikan Tuki ry.		1 000 000	1 000 000	0,61	1 000 000	0,13
Etra Invest Oy Ab		1 000 000	1 000 000	0,61	1 000 000	0,13
Laakkonen Mikko		826 823	826 823	0,50	826 823	0,11
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera		818 400	818 400	0,50	818 400	0,10
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.	772 500		772 500	0,47	15 450 000	1,97
Brotherus Ilkka	42 540	709 500	752 040	0,46	1 560 300	0,20
Langh Hans	679 980		679 980	0,41	13 599 600	1,74
OP-Henkivakuutus Oy		675 907	675 907	0,41	675 907	0,09
Keskitien Tukisäätiö	100 000	500 000	600 000	0,36	2 500 000	0,32
Haavisto Maija	393 120	195 099	588 219	0,36	8 057 499	1,03
Haavisto Heikki	574 374		574 374	0,35	11 487 480	1,47
Haavisto Erkki	364 940	146 684	511 624	0,31	7 445 484	0,95
Sijoitusrahasto Nordea Suomi		497 418	497 418	0,30	497 418	0,06
Myllymäki Erkki	370 820	73 580	444 400	0,27	7 489 980	0,96
Maataloustuottajain V-S:n liiton tukirahasto	424 980	16 940	441 920	0,27	8 516 540	1,09
Erikoissijoitusrahasto Visio Allocator		434 000	434 000	0,26	434 000	0,06

Ulkomaalaisten omistuksessa hallintarekisteröidyt mukaan lukien oli yhteensä 36 195 388 osaketta, joka on 21,9 % koko osakemäärästä ja 27,3 % vaihto-osakkeista. Yhtiön omassa omistuksessa oli yhteensä 7 830 023 osaketta, joka on 4,7 % koko osakemäärästä.

Osakkeiden ja äänimäärän jakautuminen sarjoittain 31.12.2017

	Osakkeiden lukumäärä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Vaihto-osakkeet	132 645 393	80,32	16,95
Kantaosakkeet	32 503 637	19,68	83,05
Yhteensä	165 149 030	100,00	100,00

Omistajaryhmittäin

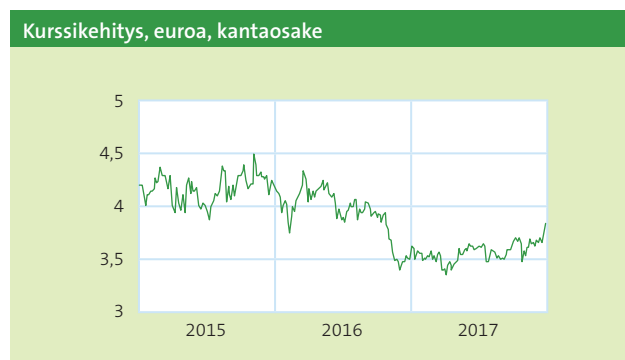
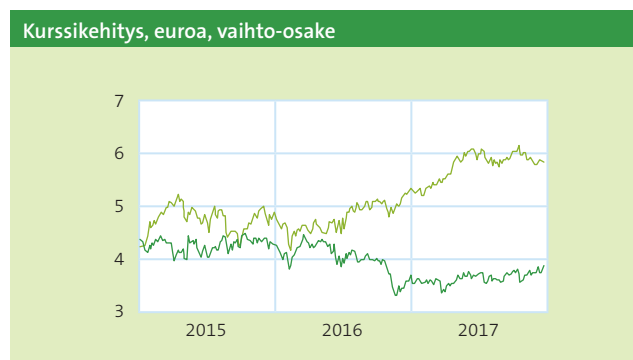
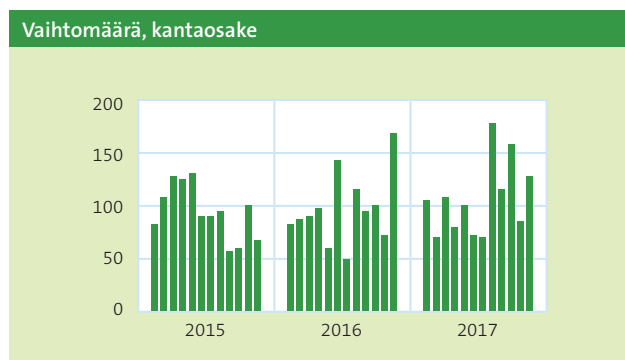
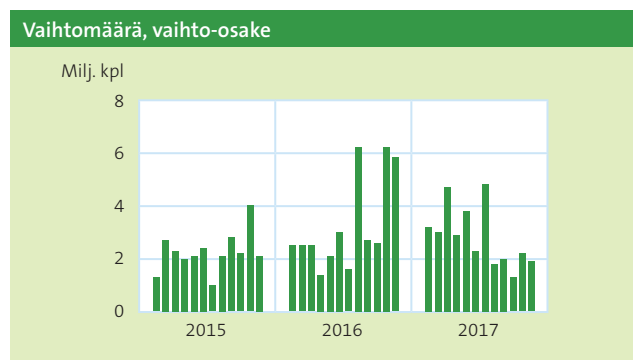
Omistajat 31.12.2017	%
Kotitaloudet	48,2
Ulkomaiset omistajat ²⁾	21,9
Yritykset ³⁾	8,5
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset ¹⁾	2,6
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	5,1
Odotusluettelolla ja yhteistilillä	5,6
Julkisyhteisöt	8,1

¹⁾ ilman hallintarekisteröityjä²⁾ sisältää hallintarekisteröidyt³⁾ sisältää yhtiön omistamat omat osakkeet

Omistettujen osakkeiden mukaan

Osakeomistuksen jakautuminen 31.12.2017								
Osakkeita	Vaihto-osakkeet				Kantaosakkeet			
	Omistajia		Osakkeita		Omistajia		Osakkeita	
kpl	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–1 000	25 043	68,5	10 825 916	8,2	2 888	58,0	1 008 736	3,1
1 001–5 000	9 330	25,5	21 603 141	16,3	1 338	26,9	3 187 663	9,8
5 001–10 000	1 363	3,7	10 050 063	7,6	386	7,8	2 774 941	8,5
10 001–25 000	577	1,6	8 851 116	6,7	254	5,1	3 980 261	12,3
25 001–50 000	143	0,4	5 072 571	3,8	71	1,4	2 294 165	7,1
50 001–	98	0,3	76 064 116	57,3	39	0,8	10 270 684	31,6
odotusluettelossa			0	0,0			8 394 907	25,8
yhteistilillä			178 470	0,1			592 280	1,8
yhteensä	36 554	100,0	132 645 393	100,0	4 976	100,0	32 503 637	100,0

Raisio Oyj:llä oli rekisteröityjä osakkeenomistajia 31.12.2017 yhteensä 38 532.

— Raisio V-osake — OMX Helsinki GI

— Keskikurssi

8.4 Osakekohtaiset tunnusluvut

	2017	2016	2015
Tulos per osake, jatkuvat toiminnot, euroa ¹⁾	0,27	0,06	0,22 ⁴⁾
Tulos per osake, lopetetut toiminnot, euroa ¹⁾	-0,38	0,06	
Liiketoiminnan rahavirta/osake, euroa ^{1) 3)}	0,29	0,30	0,41
Oma pääoma per osake, euroa ¹⁾	1,68	1,99	2,23
Osinko per osake, euroa	0,17 ²⁾	0,17	0,16
Osinko per tulos, %		283,3	72,7
Efektiivinen osinkotuotto, %			
Vaihto-osakkeet	4,4	4,8	3,8
Kantaosakkeet	4,4	4,4	3,8
P/E-luku			
Vaihto-osakkeet	14,2	59,5	19,3
Kantaosakkeet	14,2	64,2	19,3
Oikaistu keskimurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	3,57	3,85	4,24
Kantaosakkeet	3,59	3,93	4,17
Oikaistu alin kurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	3,31	3,23	3,89
Kantaosakkeet	3,31	3,27	3,81
Oikaistu ylin kurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	3,88	4,45	4,50
Kantaosakkeet	3,86	4,34	4,50
Oikaistu kurssi 31.12., euroa			
Vaihto-osakkeet	3,84	3,57	4,24
Kantaosakkeet	3,84	3,85	4,24
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	480,1	446,3	528,5
Kantaosakkeet	124,0	125,0	137,9
Yhteensä	604,1	571,3	666,4
Osakkeiden vaihto, milj. euroa			
Vaihto-osakkeet	122,8	152,2	115,3
Kantaosakkeet	4,6	4,6	4,8
Yhteensä	127,4	156,8	120,0
Vaihdettu määrä			
Vaihto-osakkeet, 1 000 kpl	34 410	39 524	27 215
% kokonaismäärästä	25,9	29,8	20,6
Kantaosakkeet, 1 000 kpl	1 280	1 167	1 142
% kokonaismäärästä	3,9	3,6	3,5
Osakkeiden keskimääräinen oikaistu lukumäärä, 1 000 kpl ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	124 927	124 898	124 428
Kantaosakkeet	34 436	32 486	32 735
Yhteensä	157 363	157 384	157 163
Osakkeiden oikaistu lukumäärä 31.12., 1 000 kpl ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	125 028	125 004	124 641
Kantaosakkeet	32 291	32 470	32 528
Yhteensä	157 319	157 474	157 169

¹⁾ Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia omia osakkeita

²⁾ Hallituksen ehdotuksen mukaisesti 0,17 euroa osakkeelta

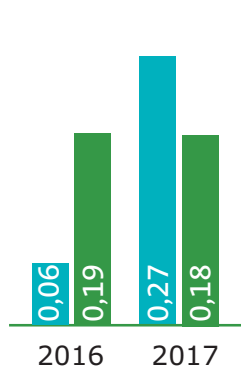
³⁾ Liiketoiminnan rahavirta per osake sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

⁴⁾ Tulos per osake sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot. Vuotta 2015 ei ole jaettu jatkuvaan ja lopetettuun toimintoon, koska konsernin rakenne oli erilainen.

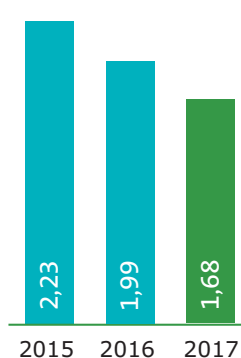
Osakekohtaisten tunnuslukujen laskentakaavat

Tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Liiketoiminnan rahavirta per osake	Liiketoiminnan rahavirta Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Oma pääoma per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.	
Osinko per osake	Tilikaudelta jaettu osinko Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	
Osinko per tulos %	Osakekohtainen osinko Osakekohtainen tulos	x 100
Efektiiivinen osinkotuotto %	Osakeantioikaistu osinko osaketta kohti Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi	x 100
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi Osakekohtainen tulos	
Osakekannan markkina-arvo	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi x osakkeiden lukumäärä 31.12. ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita	

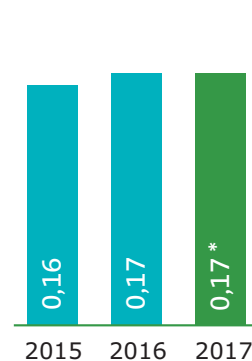
**Tulos/osake
EPS (€)**

**Oma pääoma/osake
(€)**

**Osinko/osake
(€)**

* hallituksen osinkoesitys

■ Tulos/osake EPS
■ Vertailukelpoinen tulos/osake EPS

9 Henkilöstö ja lähipiiri

Sisältö

Henkilöstö ja lähipiiri -osuuteen on koottu henkilöstöä ja lähipiiriä koskevat jatkuvien toimintojen liitetiedot.

9.1 Työsuhde-etuudet

Laadintaperiaatteet

Työsuhde-etuuksiin sisältyvät lyhytaikaiset työsuhde-etuudet, irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet sekä työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet.

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät mm. palkat ja luontaisedut, vuosilomat ja bonukset. Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet tarkoittavat etuuksia, jotka syntyvät irtisanomisesta sekä työsuorituksesta.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkeistä ja muista työsuhteen jälkeen maksettavista etuuksista. Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi ja etuuspohjaisiksi. Konsernilla on vain maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa maksuja erillisille yksiköille. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta maksaa lisämaksuja, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia säännöstöjä. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkevakuutusyhtiöissä. Konsernin ulkomaiset eläkejärjestelyt samoin kuin Suomen TyEL-järjestelmä ovat maksupohjaisia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee. Konsernilla ei ole etuuspohjaisia järjestelmiä.

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

(Milj. euroa)	2017	2016
Palkat	22,3	30,5
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	1,1	0,8
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	3,8	3,7
Osakeperusteiset palkkiot	0,2	-0,2
Muut henkilösivukulut	1,5	1,8
Yhteensä	28,9	36,7

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin (henkilö)

(Milj. euroa)	2017	2016
Brändit	248	453
Raisioagro	105	107
Yhteiset toiminnot	62	59
Yhteensä	415	619

9.2 Osakeperusteiset maksut

Laadintaperiaatteet

Osakepalkkiojärjestelmien perusteella myönnettävät osakeket arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan työsuhde-etuuksista aiheutuviksi kuluiksi tasaisesti oikeuden ansainta- ja sitouttamisjakson aikana. Järjestelmissä suoritettavan rahan määrä arvioidaan kunkin tilinpäätöshetken osakekurssin mukaan ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti työsuhde-etuuksista aiheutuviksi kuluiksi myöntämispäivästä siihen asti, kun ansaintajakso tai sitä pidempi sitouttamisjakso päättyy. Osakkeina suoritettava osuus kirjataan omaan pääomaan ja rahana suoritettava osuus vieraaseen pääomaan. Osakepalkkiojärjestelmän perusteella tapahtuvat maksut suoritetaan aiemmin emoyhtiölle hankittuina omina osakkeina, käteisvaroina tai niiden yhdistelmänä.

Osakeperusteiset maksut

Raisio-konsernilla oli 31.12.2017 voimassa kolme Raisio Oyj:n hallituksen päättämää konsernin johtoon kuuluville ja nimeytyille avainhenkilöille suunnattua osakepalkkiojärjestelmää, järjestelmä 2015 - 2017, järjestelmä 2016 - 2018 ja järjestelmä 2017 - 2019. Jokaisessa osakepalkkiojärjestelmässä sen ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään 1 000 000 Raisio Oyj:n vaihto-osakkeen arvoa sisältäen siis myös rahana maksettavan osuuden.

Jokaisessa osakepalkkiojärjestelmässä ansaintajakso on pituudeltaan kolme vuotta. Raisio Oyj:n hallitus päättää kunkin ansaintajakson ansaintakriteerit, kohderyhmän ja osakepalkkion enimmäismäärät osallistujakohtaisesti. Järjestelmän ansaintakriteerien saavuttamisen perusteella suoritettavan palkkion ja luovutettavien Raisio Oyj:n vaihto-osakkeiden määrän päättää hallitus ansaintajakson päättymistä seuraavan vuoden alussa.

Kaikissa neljässä järjestelmässä mahdollinen palkkio kultakin ansaintajaksolta perustuu yhtiön osakkeen kokonaistuottoon (TSR). Tämän lisäksi palkkion maksaminen edellyttää kumulatiivisen konsernin tulostavoitteen (EBT) saavuttamista vastaavalla jaksolla. Mahdolliset palkkiot maksetaan osittain yhtiön vaihto-osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella on tarkoitus kattaa palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluontoisia maksuja. Mikäli henkilön työ- tai toimeksianto päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Hallitus suosittaa, että järjestelmän kohderyhmään kuuluvat avainhenkilöt omistaisivat merkittävän osan kaikista järjestelmän perusteella saamistaan osakkeista niin kauan, kunnes heidän osakeomistustensa arvo vastaisi heidän puolen vuoden bruttopalkkaansa.

Ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella ei 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella suoritettu palkkiota eikä siten luovutettu osakkeita, koska järjestelmässä asetetut ansaintakriteerit eivät täyttyneet.

Yhtiökokousten päätöksen perusteella hallituksen jäsenille on maksettu heidän palkkiostaan 20 % luovuttamalla heille yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Vuosien 2009 - 2016 aikana osakkeita on luovutettu yhteensä 99 888 kappaletta ja vuonna 2017 yhteensä 11 235 kappaletta.

Osakeperusteiset maksut:

Osakekannustinjärjestelmä (Milj. euroa)	2014–2016	2015–2017	2016–2018	2017–2019
Alkuperäinen osakemäärä, kpl	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Alkuperäinen myöntämispäivä	13.01.2014	19.01.2015	15.01.2016	16.3.2017
Toteutuspäivä	30.04.2017	30.04.2018	30.04.2019	30.04.2020
Oikeuden syntymisjakso, vuosia	3,3	3,3	3,3	3,1
Jäljellä oleva syntymisjakso, vuosia	0,0	0,3	1,3	2,3
Henkilömäärä kauden lopussa	0	15	17	28
Maksutapa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa

Muutokset vuonna 2017	2014–2016 kappaletta	2015–2017 kappaletta	2016–2018 kappaletta	2017–2019 kappaletta
1.1.2017				
Osakemäärä raportointikauden alussa	625 000	665 000	735 000	0
Varalla raportointikauden alussa	375 000	335 000	265 000	0
Muutokset raportointikaudella				
Myönnetty	0	0	0	940 000
Peruuntuneet	160 000	315 000	320 000	215 000
Toteutuneet	0	0	0	0
Rauenneet	1 000 000	0	0	0
31.12.2017				
Osakemäärä raportointikauden lopussa	0	350 000	415 000	725 000
Varalla raportointikauden lopussa	0	650 000	585 000	275 000

Käyvän arvon määrittely

Osakkeina maksettavan osuuden käypä arvo on määritetty myöntämispäivänä ja jaksotettu toteutuspäivään asti. Rahoitusosuuden käypä arvo määritetään jokaisena raportointipäivänä kunnes mahdollinen palkkio on maksettu. Siten velan määrä muuttuu Raision osakehinnan muuttuessa.

Kaudella myönnettyjen osakepalkkiojärjestelmien laskennassa käytetyt parametrit:

(Milj. euroa)	2017	2016
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	3,58	3,94
Osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	3,84	3,57
Osakkeen kurssinousuoletus, p.a.	8,0 %	8,0 %
Oletetut osingot ennen palkkion maksua, euroa	0,67	0,59
Diskonttokorko	6,7 %	6,0 %
Eräntyminen, vuosia	3,0	3,3

Osakkeina ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia maksuja sisältyy työsuhde-etuuksiin johtuviin kustannuksiin.

(Milj. euroa)	2017	2016
Osakkeina suoritettut/suoritettavat	0,0	0,4
Rahana suoritettut/suoritettavat	0,2	-0,2
	0,2	0,2
Rahana suoritettavien osakeperusteisten järjestelyjen velat	0,8	0,6

9.3 Lähipiiri

9.3.1 Liiketoimet lähipiirin kanssa

(Milj. euroa)	2017	2016
Myynti osakkuusyrityksille	0,0	0,0
Ostot osakkuusyrityksiltä	0,1	0,1
Myynti johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,3	0,4
Ostot johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	1,0	1,6
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	0,0	0,0
Velat osakkuusyrityksille	0,0	0,0
Velat johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,1	0,2

Myyntit osakkuusyrityksille sekä johtoon kuuluville avainhenkilöille tapahtuvat käypään markkinahintaan.

9.3.2 Johdon työsuhde-etuudet

(Milj. euroa)	2017	2016
Palkat ja palkkiot	2,0	1,8
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut korvaukset	1,0	0,4
Osakeperusteiset etuudet	0,4	0,9
Yhteensä	3,4	3,1
Hallintoneuvoston jäsenet:	0,0	0,0
Hallituksen jäsenet:	0,3	0,2
Toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä:		
Toimitusjohtaja	1,5	1,0
Muu johtoryhmä	1,5	1,8
Yhteensä	3,0	2,8

9.3.3 Eläke- ja muut etuudet

Toimitusjohtajalla ja johtoryhmän jäsenillä on oikeus ja velvollisuus siirtää eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.

Toimitusjohtajan johtajasopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta molemmin puolin. Mikäli yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan, toimitusjohtajalla on oikeus irtisanomisajan palkan lisäksi korvaukseen, mikä vastaa hänen 12 kuukauden palkkaansa.

Toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet kuuluvat Raisio-konsernin johdon ryhmäeläkevakuutuksen piiriin. Vakuutus on maksuperusteinen säästövakuutus ja siinä on vapaakirjaoikeus. Maksu on 15 – 20 % perusvuosipalkasta.

Ryhmäeläkevakuutuksen kulut vuonna 2017 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa. Ryhmäeläkevakuutuksen kulut vuonna 2016 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,1 miljoonaa euroa, yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Pakollisen eläkevakuutuksen kulut vuonna 2017 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa. Pakollisen eläkevakuutuksen kulut vuonna 2016 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa.

10 Muut liitetiedot

10.1 Muut liitetiedot

Sisältö

Muut liitetiedot osio sisältää jatkuvien liiketoimien liitetiedot muista tuotoista ja kuluista, varauksista, täsmäytyslaskelmat ja talodellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja niiden laskentaavat.

10.1.1 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan muina tuottoina ja kuluina esitetään jatkuviin toimintoihin liittyvät omaisuuden myyntivoitot ja – tappiot, muut kuin varsinaisen suoritemyyntiin liittyvät tuotot, kuten vuokratuotot.

Muut liiketoiminnan tuotot ja kulut

(Milj. euroa)	2017	2016
Valmisteveron palautukset	0,0	0,5
Eläkerahaston ylijäämän palautukset	0,7	0,0
Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	28,1	0,1
Myyntivoitot ja -tappiot arvopapereista	0,0	0,4
Myyntivoitot ja -tappiot tytäryhtiöosakkeista	0,0	-0,4
Vahingonkorvaukset	0,0	0,1
Muut liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	0,1	-0,1
Yhteensä	28,9	0,7
Tilintarkastajien palkkiot:		
Tilintarkastus	0,2	0,2
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palvelut	0,1	0,0
Yhteensä	0,3	0,3

Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuuden myyntivoitot ja – tappiot erä sisältää Southallin kiinteistön luovutuksen myyntivoittoa 28,0 miljoonaa euroa.

10.1.2 Varaukset

Laadintaperiaatteet

Varaukset kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetken rahan aika-arvosta ja velvoitteeseen liittyvästä riskistä. Varausten määrä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot: järjestelyä koskeva liiketoiminta, pääasialliset toimipaikat, joihin järjestely vaikuttaa, niiden henkilöiden toimipaikkojen sijainti, työtehtävät ja arvioitu lukumäärä, jolle tullaan suorittamaan korvauksia työsuhteen päättymisestä, toteutuvat menot ja suunnitelman toimeenpano-aika.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Käytöstä poistamista ja alkuperäiseen tilaan palauttamista koskevista velvoitteista kirjataan varaus silloin, kun konsernilla on ympäristölainsäädännön ja konsernin ympäristövastuuperiaatteiden perusteella velvoite, joka liittyy tuotantolaitoksen käytöstä poistamiseen, ympäristövahingon korjaamiseen tai laitteiston paikasta toiseen siirtämiseen.

Varaukset

(Milj. euroa)	2017	2016
Varaukset 1.1.	2,6	2,1
Muuntoerot	0,0	0,0
Luovutetut yhtiöt	-0,1	0,0
Varausten lisäykset	1,1	0,5
Käytetyt varaukset	-0,4	0,0
Varaukset 31.12.	3,2	2,6
Pitkäaikaiset varaukset	1,1	0,2
Lyhytaikaiset varaukset	2,1	2,4
Yhteensä	3,2	2,6

Pitkäaikaisten varausten lisäys liittyy lopetettuun toimintoon liittyvään myyntisaamisten takausvaraukseen. Lyhytaikaiset varaukset liittyvät Raisioagro-segmenttiin. Varaukseen liittyvä asia on saatu päätökseen tilinpäätöksen jälkeen. Varauksen määrä oli riittävä.

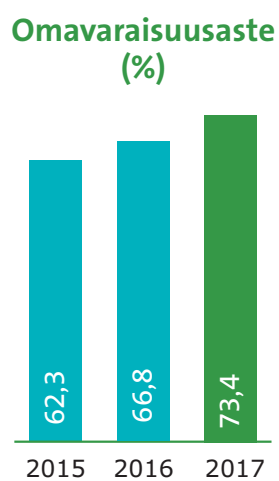
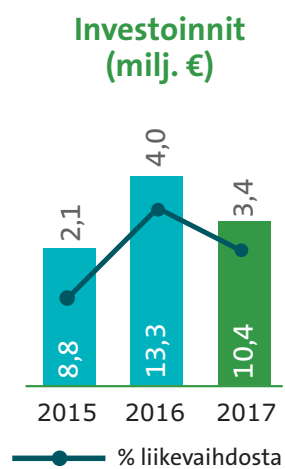
10.2 Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2017	2016	2015
Tulos ja kannattavuus			
Liikevaihto, milj. euroa	306,8	336,6	416,4
muutos, %	-8,8	-19,2	5,7
Kansainvälinen liikevaihto, milj.euroa	157,2	180,2	241,5
% liikevaihdosta	51,2	53,5	58,0
Käyttökate, milj. euroa	71,8	41,1	63,6 ¹⁾
% liikevaihdosta	23,4	12,2	12,2
Poistot ja arvonalennukset, milj. euroa	15,9	24,3	21,1 ¹⁾
Liiketulos, milj. euroa	55,9	16,8	42,4 ¹⁾
% liikevaihdosta	18,2	5,0	8,1
Tulos ennen veroja	54,5	14,7	39,9 ¹⁾
% liikevaihdosta	17,8	4,4	7,6
Oman pääoman tuotto, %	14,5	2,9	10,4 ¹⁾
Sijoitetun pääoman tuotto, %	15,6	3,8	9,2 ¹⁾
Rahoitus ja taloudellinen asema			
Oma pääoma, milj. euroa	264,0	313,2	350,0
Korollinen rahoitusvelka, milj. euroa	45,9	88,6	110,1
Korollinen nettorahoitusvelka, milj. euroa	-105,1	26,7	42,2
Taseen loppusumma, milj. euroa	361,3	470,0	563,6
Omavaraisuusaste, %	73,4	66,8	62,3
Nettovelkaantumisaste, %	-39,8	8,5	12,1
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa	45,1 ²⁾	47,6 ²⁾	65,0 ²⁾
Muut tunnusluvut			
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	10,4	13,3	8,8
% liikevaihdosta	3,4	4,0	2,1
Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa	3,4	3,4	5,4
% liikevaihdosta	1,1	1,0	1,3
Henkilökunnan määrä, keskimäärin	415	619	904

1) Tunnusluvut esitetty jatkuvien toimintojen ja lopetettujen toimintojen osalta.

Tunnuslukuja ei ole oikaistu, koska konsernin rakenne oli hyvin erilainen vuonna 2015.

2) Tunnusluku sisältää lopetettujen toimintojen rahavirran

Taloudellisen kehityksen tunnuslukujen laskentakaavat

Tulos per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
------------------------	--

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen kaavat

Oman pääoman tuotto % (ROE)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja - tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto %, (ROI)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Omavaraisuusaste %	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Korolliset nettorahoitusvelat	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat likvidit rahoitusvarat
Nettovelkaantumisaste %	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Vertailukelpoinen tulos per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Liiketoiminnan rahavirta per osake	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Oma pääoma per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$
Vertailukelpoinen liikevaihto	Liikevaihto +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liiketulos	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liiketulos, %	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liiketulos}}{\text{Vertailukelpoinen liikevaihto}}$
Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät + poistot ja arvonalennukset
Osakekannan markkina-arvo	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi x osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita

10.3 Täsmäytyslaskelmat

10.3.1 Rahavirtalaskelmaan liittyvät täsmäytyslaskelmat

Liiketoimintojen rahavirtojen oikaisu

(Milj. euroa)	2017	2016
Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa:		
Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumiset	36,5	16,1
Vaihto-omaisuuden arvonalentumiset	0,7	1,9
Tytäryhtiöosakkeiden luovutustappiot	38,4	0,3
Muut tuotot ja kulut, joihin ei sisälly maksua	0,0	0,0
Käyttöomaisuus myyntivoitot ja -tappiot	-28,1	-0,6
Osakepalkkiokulut	0,0	0,4
Muut	-0,3	0,2
Oikaisu yhteensä rahavirtalaskelmalla	47,3	18,3

Investoinnin rahavirran käyttöomaisuuden hankinnat ja luovutukset

(Milj. euroa)	2017	2016
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä	15,9	18,3
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista (ostovelkojen muutos)	0,7	-0,8
Rahoitusleasingvelalla tai muulla korottomalla velalla rahoitetut investoinnit	0,0	-0,2
Käyttöomaisuushankinnoista kassamaksuilla rahoitetut	-16,6	17,3
Käyttöomaisuuden luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa	28,1	0,1
Myytavissä olevien rahoitusvarojen luovutusvoitto ja -tappio		0,4
Poistuneen omaisuuden tasearvo	11,2	0,1
Käyttöomaisuusmyynneistä saatu vastike rahavirtalaskelmalla	39,3	0,7

Myytyjen tytäryhtiöiden nettovarot

(Milj. euroa)	2017	2016
Luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa ilman myynnille kohdistettuja kuluja	-36,5	-0,3
Pitkäaikaiset varat	116,4	
Vaihto-omaisuus	11,8	2,3
Saamiset	17,5	7,1
Rahavarat sis. Lainasaamiset (group cash pool)	-12,6	0,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	2,3	0,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	17,5	6,8
Myyty nettovarallisuus yhteensä	113,3	2,6
Myyntihinta	76,8	2,2
Luovutustulot rahavirtalaskelmalla oikaistuna luovutushetken rahoilla	89,4	2,2

Rahavirtalaskelman rahavarat

(Milj. euroa)	2017	2016
Myytavissä olevat rahavarat	2,0	36,0
Rahavarat	149,0	25,9
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus	151,0	61,9

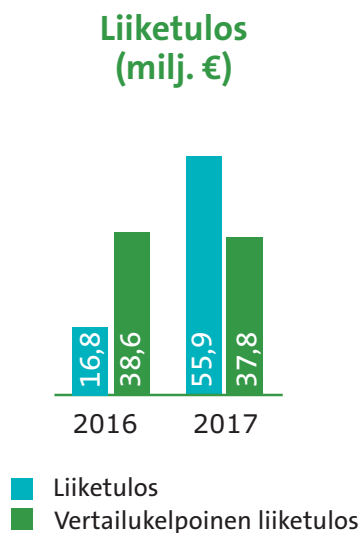
Täsmäytyslaskelma rahoitustoimintaan liittyvistä veloista

(Milj. euroa)	2016	Rahavirrat	Ei rahavirtavaikutteiset muutokset			2017
			Valuutta- termiinit	Kurssi- muutokset	Käyvän arvon muutokset	
Pitkäaikaiset velat	88,4	-42,6			-0,1	45,7
Lyhytaikaiset velat	0,0		0,0			0,0
Leasingvelat	0,21	-0,1				0,1
Pitkäaikaisten velkojen suojaamiseen käytetyt varat / velat	-0,6	0,8	0,4		-0,5	0,0
Kokonaisvelat rahoitustoiminnoista	88,0	-41,9	0,5	0,0	-0,6	45,9

10.3.2 Liiketuloksen täsmäytyslaskelmat

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät (Milj. euroa)	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Vertailukelpoinen liike-tulos	37,8	8,1	45,9	38,6	12,1	50,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät						
+ myyntivoitot	28,0		28,0	-0,3		-0,3
- luovutustappiot		-38,4	-38,4			
- arvonalentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	-7,8	-28,7*	-36,5	-16,1		-16,1
- arvonalentumiset vaihto-omaisuus	-0,7		-0,7	-2,2		-2,2
+/- rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	-1,3	-0,1	-1,5	-2,2		-2,2
+/- muut erät	-0,1		-0,1	-1,0		-1,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	18,1	-67,3	-49,1	-21,8	0,0	-21,8
Liiketulos	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät (Milj. euroa)	2017			2016		
	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä	Jatkuvat	Lopetetut	Yhteensä
Vertailukelpoinen käyttökate	45,9	11,1	57,0	46,8	15,2	62,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät						
+ /- poistot ja arvonalentumiset	7,8	28,7	36,5	16,1		16,1
+/- liike-tulokseen vaikuttavat erät	18,1	-67,3	-49,1	-21,8		-21,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	25,9	-38,5	-12,5	-5,7	0,0	-5,7
Käyttökate	71,8	-27,4	44,4	41,1	15,2	56,3
+ /- arvonalentumiset	-8,0	-28,7	-36,7	-16,1		-16,1
+/- poistot	-7,9	-3,0	-10,9	-8,2	-3,0	-11,3
Liiketulos	55,9	-59,2	-3,2	16,8	12,1	28,9

11 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

(euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
LIKEVAIHTO		2 257 506,36	2 279 421,05
Liiketoiminnan muut tuotot		65 207,38	133,89
Materiaalit ja palvelut	1	-4 831,29	-29 171,98
Henkilöstökulut	2	-5 455 850,60	-4 332 910,95
Poistot ja arvonalentumiset	3	-54 716,20	-60 502,35
Liiketoiminnan muut kulut	4	-2 971 530,77	-3 345 022,32
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		-6 164 215,12	-5 488 052,66
Rahoitustuotot ja -kulut	5	-27 630 325,76	-4 548 335,83
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSIIRTOJA JA VEROJA		-33 794 540,88	-10 036 388,49
Tilinpäätössiirot	6.	+20 078 129,99	+24 710 237,34
Tuloverot	7.	-2 393 726,36	-2 974 712,05
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		-16 110 137,25	11 699 136,80

Emoyhtiön tase

(euroa)	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	8	44 297,57	43 166,20
Aineelliset hyödykkeet	8	404 470,77	534 514,09
Osuudet saman konsernin yrityksistä	9	324 718 684,45	350 642 210,05
Muut sijoitukset	9	1 873 127,28	65 532 192,59
		327 040 580,07	416 752 082,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	10	0,00	13 985,14
Saamiset	11	45 986 739,30	71 180 911,05
Rahoitusarvopaperit	12	1 999 655,61	35 846 259,99
Rahat ja pankkisaamiset		143 589 648,92	17 508 098,96
		191 576 043,83	124 549 255,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ		518 616 623,90	541 301 338,07
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	13		
Osakepääoma		27 776 072,91	27 776 072,91
Ylikurssirahasto		2 908 045,06	2 908 045,06
Vararahasto		88 586 879,98	88 586 879,98
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		18 661 145,47	18 661 145,47
Edellisten tilikausien voitto		83 269 900,94	98 202 369,18
Tilikauden voitto		-16 110 137,25	11 699 136,80
		205 091 907,11	247 833 649,40
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	14	10 351,72	23 481,71
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	15	22 857 142,85	45 714 285,71
Lyhytaikainen vieras pääoma	16	290 657 222,22	247 729 921,25
		313 514 365,07	293 444 206,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		518 616 623,90	541 301 338,07

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

(1000 e)	2017	2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-33 794	-10 036
Oikaisut liikevoittoon:		
Suunitelman mukaiset poistot	55	60
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	1 652	-2 976
Muut tuotot ja kulut, joihin ei sisälly maksua	21	1 287
Rahoitustuotot ja -kulut	25 978	7 525
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-6 088	-4 140
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	-1 004	-144
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	+14	+4
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	+1 151	-2 192
	161	-2 332
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-5 927	-6 472
Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-1 793	-2 089
Saadut osingot	8	4
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	1 556	2 455
Maksetut välittömät verot	-2 050	-4 172
	-8 206	-10 274
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-8 206	-10 274
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-8	-21
Aineellisten ja aineettomien hyöd. luovutustulot	105	0
Investoinnit osakkuusyritysosakkeisiin	-17	0
Myönnettyt lainat	0	-2 500
Lainasaamisten takaisinmaksut	54 076	5 000
	54 156	2 479
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	54 156	2 479
Rahavirta investointien jälkeen	45 950	-7 795
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut rahoituserät netto	759	6 201
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-42 766	-18 429
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	+61 910	+32 632
Lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	+28 289	-30 067
Saadut ja maksetut konserniavustukset	24 710	31 150
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-26 617	-24 996
	46 285	-3 509
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	46 285	-3 509
Rahavarojen muutos	92 235	-11 304
Rahavarat tilikauden alussa	53 354	64 658
Rahavarat tilikauden lopussa	145 589	53 354

Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomessa voimassa olevia kirjanpito- ja osakeyhtiölain säännöksiä. Tilinpäätös on laadittu euroissa.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttöönottokaudesta alkaen.

Poistoajat ovat:

- rakennukset ja rakennelmat 10–25 vuotta
- koneet ja laitteet 4–10 vuotta
- aineettomat oikeudet 5–10 vuotta
- muut pitkävaikutteiset menot 5–20 vuotta.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä pienhankinnat (alle 850 euroa) on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi.

Myyntivoitot ja -tappiot määritetään vertaamalla myyntituottoa kirjanpitoarvoon, ja myyntivoitot ja -tappiot sisällytetään tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoa tai sitä alemman käypään arvoon.

Saatavien ja velkojen arvostaminen

Saatavat on arvostettu hankintamenoonsa tai hankintamenoa alemman todennäköiseen arvoonsa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön henkilöstön lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna. Yhtiön toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus siirtyä eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.

Varaukset

Varaukset kirjataan, kun yhtiöllä on tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollisuus saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuus-eräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun yhtiö on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta.

Liikevaihto

Liikevaihtona esitetään tuotemyynnin lisäksi tuotot emoyhtiön konserniyhtiöille tuottamasta palvelutoiminnasta.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina ovat esitetty omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyynniin liittyvät tuotot.

Maksettavat osingot

Yhtiön maksamat osingot kirjataan sille kaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon maksettavaksi.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirrot koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista sekä poistoeron muutoksesta.

Tuloverot

Yhtiön tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut tilikauden verot sekä aikaisempien tilikausien verot. Tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään täysimääräisenä taseessa, eikä niihin sisältyvää verovelkaa ole käsitelty velkana. Laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivänä noteerattujen keskikursien mukaan. Toteutuneet kurssierot samoin kuin saamisten ja velkojen arvostamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot on käsitelty myyntien ja ostojen oikaisuerinä ja rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot on esitetty rahoituksen tuotoissa ja kuluissa.

Ulkomaanrahan määräisten lainojen arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Johdannaisopimukset

Riskienhallintapolitiikkansa mukaisesti yhtiö käyttää johdannaisia valuutta- ja korkoriskeiltä suojautumiseen. Valuuttajohdannaisia käytetään suojaamaan valuuttamääräisiä saamia ja velkoja ja tulevia kaupallisia rahavirtoja. Niistä syntyvät realisoituneet kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Yhtiön korolliset lainat on suojattu markkinakorkojen muutoksilta kytketyillä korkojohdannaisilla. Koronvaihtosopimuksia eikä niiden realisoitumatonta voittoa tai tappiota ole merkitty taseeseen. Lainasopimusten jaksotetut korot kirjataan rahoituskuluihin. Yhtiöllä ei ole muita korkojohdannaisia.

Omat osakkeet

Omien osakkeiden hankinta siihen liittyvine menoineen on esitetty yhtiön tilinpäätöksessä voittovarojen vähennyksenä. Omien osakkeiden luovutukset on esitetty voittovarojen lisäyksenä lukuun ottamatta suunnatussa osakeannissa luovutettuja omia osakkeita, joiden merkintähinta on merkitty sijoitetun vapaan oma pääoman rahastoon ja joiden hankintameno esitetään edelleen voittovaroissa.

Rahavirtalaskelma

Tilikauden aikaiset rahavirrat esitetään jaoteltuina liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen.

Emoyhtiön tuloslaskelman liitetiedot

(euroa)	2017	2016
1. MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 772,48	19 499,22
Varaston muutos	1 058,81	4 672,76
	4 831,29	24 171,98
Ulkopuoliset palvelut	0,00	5 000,00
Yhteensä	4 831,29	29 171,98
2. HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	4 344 148,69	3 374 157,49
Eläkekulut	754 528,55	621 899,39
Muut henkilösivukulut	357 173,36	336 854,07
Yhteensä	5 455 850,60	4 332 910,95
JOHDON PALKAT JA PALKKIOT		
Maksuperuste		
Toimitusjohtaja	1 471 322,60	1 733 309,41
Hallituksen jäsenet	282 000,00	210 600,00
Hallintoneuvosto	43 500,00	45 650,00
EMOYHTIÖN PALVELUKSESSA OLI TILIKAUDEN AIKANA KESKIMÄÄRIN		
Toimihenkilöt	39	39
LÄHIPIIRIVASTUUT		
Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset		
Emoyhtiön toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus siirtyä eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.		
3. POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	54 716,20	60 502,35
4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT		
Tilintarkastajan palkkiot:		
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	105 902,84	35 028,33
Todistukset ja lausunnot	0,00	21 784,20
Muut palvelut	46 970,30	0,00
	152 873,14	56 812,53

(euroa)	2017	2016
5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Osinkotuotot		
Omistusyhteisyrittäyksiltä	7 700,00	3 850,00
Yhteensä	7 700,00	3 850,00
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	461 020,99	683 638,46
Tuotot pitkäaikaisista sijoituksista yhteensä	468 720,99	687 488,46
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	332 622,75	270 407,79
Muilta	743 130,93	1 560 783,62
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	1 075 753,68	1 831 191,41
Rahoitustuotot yhteensä	1 544 474,67	2 518 679,87
Kurssierot		
Saman konsernin yritykset	1 021 888,34	-17 547 631,59
Muut	-469 759,65	14 898 054,77
Kurssierot yhteensä	552 128,69	-2 649 576,82
Sijoitusten arvonalennukset		
Pitkäaikaisten sijoitusten arvonalentumiset	-25 923 525,60	0,00
Yhteensä	-25 923 525,60	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-1 268 050,51	-673 990,35
Muille	-2 535 353,01	-3 743 448,53
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-3 803 403,52	-4 417 438,88
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-27 630 325,76	-4 548 335,83
6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT		
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	13 129,99	237,34
Saadut konserniavustukset	20 065 000,00	24 710 000,00
Yhteensä	20 078 129,99	24 710 237,34
7. TULOVEROT		
Tuloverot tilinpäätössiiirroista	-4 013 000,00	-4 942 000,00
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	1 619 273,64	1 963 431,64
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,00	3 856,31
Yhteensä	-2 393 726,36	-2 974 712,05

Emoyhtiön taseen liitetiedot

8. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2017

(euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutt. menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	157 248,14	24 512,64	181 760,78
Lisäykset 1.1.–31.12.	7 606,00		7 606,00
Hankintameno 31.12.	164 854,14	24 512,64	189 366,78
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	114 081,94	24 512,64	138 594,58
Tilikauden poisto	6 474,63		6 474,63
Kertyneet poistot 31.12.	120 556,57	24 512,64	145 069,21
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	44 297,57	0,00	44 297,57
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	43 166,20	0,00	43 166,20

8. AINEELLISET HYÖDYKKEET 2017

(euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	91 000,00	749 818,82	289 173,31	260 527,76	1 390 519,89
Vähennykset 1.1.-31.12.			210 273,63		210 273,63
Hankintameno 31.12.	91 000,00	749 818,82	78 899,68	260 527,76	1 180 246,26
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,00	685 338,50	170 667,30	0,00	856 005,80
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			128 471,88		128 471,88
Tilikauden poisto		11 537,31	36 704,26		48 241,57
Kertyneet poistot 31.12.	0,00	696 875,81	78 899,68	0,00	775 775,49
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	91 000,00	52 943,01	0,00	260 527,76	404 470,77
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	91 000,00	64 480,32	118 506,01	260 527,76	534 514,09
Tuotannollisten koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.2017			0,00		
31.12.2016			0,00		

9. SIIJOITUKSET 2017

(euroa)	Konserni- yri- tysten osakkeet	Omistus- yhteysyri- tyksen osakkeet	Muut osakkeet	Saamiset konserni- yri- tykset	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	350 642 210,05	30 694,30	25 498,29	65 476 000,00	416 174 402,64
Lisäykset 1.1.–31.12.		16 934,69			16 934,69
Vähennykset 1.1.–31.12.	25 923 525,60			63 676 000,00	89 599 525,60
Hankintameno 31.12.	324 718 684,45	47 628,99	25 498,29	1 800 000,00	326 591 811,73
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	324 718 684,45	47 628,99	25 498,29	1 800 000,00	326 591 811,73
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	350 642 210,05	30 694,30	25 498,29	65 476 000,00	416 174 402,64

OSAKKEET JA OSUUDET 2017

	Konsernin omistus- osuus, %	Emoyhtiön omistus- osuus, %
KONSERNIYRITYKSET		
Raisio Finance NV, Belgia	100,00	99,99
Raisionkaaren Teollisuuspuisto Oy, Raisio	100,00	50,00
Raisio UK Limited, Englanti	100,00	100,00
Glisten Limited, Englanti	100,00	0,00
Ravintoraisio Oy, Raisio	100,00	100,00
Raisioagro Oy, Raisio	100,00	100,00
Nordic Feed Innovations Oy, Turku	76,00	76,00
OSAKKUUSYRITYKSET		
Vihervakka Oy, Pöytyä	39,40	39,40

10. VAIHTO-OMAISUUS

(euroa)	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	0,00	6 532,21
Valmiit tuotteet/tavarat	0,00	7 452,93
	0,00	13 985,14

11. SAAMISET

(euroa)	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pääomalainasaamiset	9 800 000,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	9 800 000,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	25,38	0,00
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	1 168 189,66	92 965,57
Lainasaamiset	14 290 411,82	42 579 584,11
Muut saamiset	20 093 645,35	24 784 685,69
Siirtosaamiset	446 199,67	1 486 614,66
	35 998 446,50	68 943 850,03
Muut saamiset	23 269,13	30 301,34
Siirtosaamiset	164 998,29	2 206 759,68
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	36 186 739,30	71 180 911,05

Siirtosaamisiin sisältyy liiketoimintaan liittyvien kulujen ja tuottojen sekä rahoituserien jaksoituksia.

12. RAHOITUSARVOPAPERIT

(euroa)	2017	2016
Jälleenhankintahinta	2 000 632,37	35 970 657,88
Kirjanpitoarvo	1 999 655,61	35 846 259,99
Erotus	976,76	124 397,89

13. OMA PÄÄOMA

(euroa)	2017	2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	27 776 072,91	27 776 072,91
Osakepääoma 31.12.	27 776 072,91	27 776 072,91
Ylikurssirahasto 1.1.	2 908 045,06	2 908 045,06
Ylikurssirahasto 31.12.	2 908 045,06	2 908 045,06
Vararahasto 1.1.	88 586 879,98	88 586 879,98
Vararahasto 31.12.	88 586 879,98	88 586 879,98
Sidottu oma pääoma yhteensä	119 270 997,95	119 270 997,95
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	18 661 145,47	18 661 145,47
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	18 661 145,47	18 661 145,47
Voittovarot 1.1.	109 901 505,98	121 974 221,10
Osingonjako	-26 770 609,24	-25 147 052,32
Nostamattomat osingot	97 671,60	91 300,80
Omien osakkeiden luovutus	41 332,60	1 283 899,60
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	83 269 900,94	98 202 369,18
Tilikauden tulos	-16 110 137,25	11 699 136,80
Vapaa oma pääoma yhteensä	85 820 909,16	128 562 651,45
Oma pääoma yhteensä	205 091 907,11	247 833 649,40
Omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	85 820 909,16	128 562 651,45

Yhtiön osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti:

	2017	2016
	kpl 1000 euroa	kpl 1000 euroa
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	32 503 637 5 467	32 683 091 5 497
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	132 645 393 22 309	132 465 939 22 279
Yhteensä	165 149 030 27 776	165 149 030 27 776

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet:

	2017	2016
	kpl Hankintameno 1000 euroa	kpl Hankintameno 1000 euroa
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	212 696 416	212 696 416
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	7 617 327 36 679	7 462 162 36 701
Yhteensä	7 830 023 37 095	7 674 858 37 117

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöshetkellä oli 30.067 teuroa (vuonna 2016 luovutushinta oli 27.459 teuroa).

14. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tilinpäätössiirtojen kertymä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

VIERAS PÄÄOMA

15. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

(euroa)	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	22 857 142,85	45 714 285,71
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	22 857 142,85	45 714 285,71

16. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

(euroa)	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	22 857 142,86	42 566 783,36
Ostovelat	1 295 512,12	678 979,52
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	206 949,11	72 908,67
Muut velat	264 261 705,89	201 604 626,53
Siirtovelat	4 600,60	77 789,63
	264 473 255,60	201 755 324,83
Muut velat	883 923,20	1 825 236,89
Siirtovelat	1 147 388,44	903 596,65
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	290 657 222,22	247 729 921,25
Siirtovelkoihin sisältyy liiketoiminnan kulujen, rahoituserien ja verojen jaksotuksia.		
Korottomat velat		
Lyhytaikaiset	3 538 373,47	3 558 511,36

Emoyhtiön muut liitetiedot

ANNETUT VAKUUKSET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT

(euroa)	2017	2016
TASEeseen sisällyttämättömät VASTUUSITOUMUKSET JA VASTUUT:		
Leasingvastuut		
Leasing sopimuksista maksamatta olevat määrät		
Alkaneella tilikaudella maksettavat	93 000,00	68 000,00
Myöhemmin maksettavat	116 000,00	38 000,00
Yhteensä	209 000,00	106 000,00
Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehtoihin liittyviä vastuita.		
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta		
Takaukset	33 077 000,00	40 420 000,00

JOHDANNAISSOPIMUKSET:

(euroa)	2016	2015
Johdannais sopimuksia käytetään yhtiössä suojaustarkoitukseen. Alempana ilmoitetut johdannais sopimusten kohde-etuuden arvot kuvaavat suojaustoimien laajuutta. Johdannais sopimusten käyvät arvot kertovat minkälainen tulos johdannais aseman sulkemisesta olisi syntynyt tilinpäätöspäivän markkinahinnoilla.		
Valuuttatermiinit:		
Käypä arvo	191 722,27	595 000,00
Kohde-etuuden arvo	82 121 533,00	190 344 000,00

Valuuttatermiinien kohde-etuuden arvona on ilmoitettu avointen termiinisopimusten summa muutettuna euroiksi tilinpäätös-
päivän kurssilla.

MUUT VASTUUT

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Yhtiö on sitoutunut pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään. Järjestelmän tarkoituksena on tukea yhtiön pitkän aikavälin tavoit-
teiden saavuttamista ja toimia osake pohjaisena kannustinjärjestelmänä yhtiön ylimmälle johdolle sekä sitouttaa osallistujat
työskentelemään pitkäjänteisesti yhtiön menestyksen eteen.

Tulevien vuosien järjestelmistä kirjaamaton kulu:

	2015-2017	2016-2018	2017-2019
Myöntämis päivä	19.1.2015	15.1.2016	16.3.2017
Toteutus päivä	30.4.2018	30.4.2019	30.4.2020
Osakemäärä raportointikauden lopussa	350 000	415 000	725 000
Varalla raportointikauden lopussa	650 000	585 000	275 000
Maksutapa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.2017 mukaan ovat 85.820.909,16 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voittovaroista jaetaan osinkoa 0,17 euroa osaketta kohden

yhteensä	28 075 335,10 euroa
ja että voittovaratilille jätetään	57 745 574,06 euroa

Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osingonjaon täsmäytyspäivänä 23.3.2018. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 5.4.2018.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Raisiossa 12. helmikuuta 2018

Matti Perkonoja	Michael Ramm-Schmidt
Erkki Haavisto	Ilkka Mäkelä
Leena Niemistö	Ann-Christine Sundell
Pekka Kuusniemi <i>toimitusjohtaja</i>	

Tilintarkastuskertomus

Raisio Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Raisio Oyj:n (y-tunnus 0664032-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedo merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa

tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 10.1.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski

**Liikearvon ja tavaramerkkien arvostaminen (47 milj. euroa ja 37 milj. euroa) ja makeisliiketoiminnan myynti
(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot 4.1.3-5)**

- Konserni on laajentanut toimintaansa yrityshankinnoilla ja ostamalla tavaramerkkejä, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvän liikearvon ja tavaramerkkien määrä on merkittävä. Näistä ei kirjata poistoja, vaan ne testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain.
- Konserni on tilikauden aikana myynyt makeisliiketoimintansa, joka yksittäisenä tapahtumana on vaikuttanut olennaisesti konsernin liikearvojen ja tavaramerkkien tasearvoon.
- Arvonalentumistestaus perustuu diskontattuihin rahavirta-ennusteisiin. Näiden taustalla olevien keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa, joka koskee mm. liikevaihdon kasvua, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista ja tasearvojen merkittävydestä johtuen näiden erien arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme tarkastaneet makeisliiketoiminnan myyntiin liittyvät tapahtumat ja tilinpäätöksessä siitä annetun informaation.
- Olemme arvioineet keskeisiä arvonalentumistestauksissa käytettyjä oletuksia, kuten liikevaihdon kasvu ja kannattavuus, suhteessa emoyhtiön hallituksen hyväksymiin budjetteihin ja omiin näkemyksiimme.
- Tarkastukseen on osallistunut arvonmäärittelyn asiantuntijoi- tamme, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta ja verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.
- Lisäksi olemme arvioineet tehtyjen arvonalentumiskirjausten ja makeisliiketoiminnan myynnin tilinpäätöskäsittelyä sekä liikearvoa ja tavaramerkkejä koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

**Myyntituottojen ja myyntisaamisten oikeellisuus (403 milj. euroa ja 31 milj. euroa)
(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetiedot 2.2.1, 3.1 ja 5.3.2-3)**

- Myyntituottoihin liittyvä konsernin tietojärjestelmäympäristö on monimutkainen koostuen useista eri tietojärjestelmistä. Järjestelmien kautta käsiteltävien myyntitapahtumien lukumäärä on suuri, ja konserni myy paljon erilaisia tuotteita, joiden laskutushinnat vaihtelevat tilikauden aikana.
- Myyntitapahtumien suuren lukumäärän johdosta myyntituottojen ja myyntisaamisten oikeellisuus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet merkittävässä konserniyhtiöissä myyntituottojen kirjaamisen kannalta relevantteja tietojärjestelmiä ja niihin liittyvien yleisten tietojärjestelmäkontrollien toimivuutta.
- Olemme testanneet mm. myyntitapahtumien laskutukseen, rekisteröimiseen ja tulouttamiseen liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta.
- Olemme testanneet konsernin merkittävien yhtiöiden laskutusaineiston oikeellisuutta vertaamalla yhtiöiden laskutusinformaatiota ulkopuolisiin vahvistuksiin.

**Vaihto-omaisuuden oikeellisuus ja arvostaminen (31 milj. euroa)
(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 4.4)**

- Konserni arvostaa vaihto-omaisuuden hankintamenoa tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat mm. arvoltaan alentuneen vaihto-omaisuuden määrittelyä sekä nettorealisointiarvon määrittämistä.
- Konsernin vaihto-omaisuuden seuranta tapahtuu useissa eri tietojärjestelmissä.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista sekä hintavaihteluista johtuen vaihto-omaisuuden oikeellisuus ja arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet merkittävien konserniyhtiöiden vaihto-omaisuuden kannalta relevantteja tietojärjestelmiä ja niihin liittyvien yleisten tietojärjestelmäkontrollien toimivuutta.
- Olemme testanneet vaihto-omaisuuden määrien oikeellisuuteen ja arvostamiseen liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta sekä suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä vaihto-omaisuuden arvostamisen oikeellisuuden arvioimiseksi.
- Olemme osallistuneet vaihto-omaisuuden inventaareihin merkittävässä konserniyhtiöissä.

**Konserniyhtyrösten osakkeiden arvostaminen emoyhtiön erillistilinpäätöksessä (325 milj. euroa)
(Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 9)**

- Tytäryhtiöosakkeet muodostavat merkittävän tase-erän emoyhtiön erillistilinpäätöksessä.
- Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentumista testataan liikearvon testaamisen yhteydessä. Mahdolliset viitteet konsernin liikearvon tai muiden omaisuuserien arvon alentumisesta saattavat vaikuttaa myös emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvoon.
- Testauksessa käytettäviin rahavirta-ennusteisiin liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvojen merkittävydestä johtuen tytäryhtiöosakkeiden arvostaminen on tilin-tarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme tilinpäätöksen yhteydessä analysoineet tytäryhtiöosakkeiden arvostamisen asianmukaisuutta vertaamalla osakkeiden kirjanpitoarvoja konsernin tilikauden 2017 liikearvon arvonalentumistestauksen tuloksiin.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviin tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 23.3.2016 alkaen yhtäjaksoisesti 2 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen

kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Raisiossa 12.2.2018

Esa Kailiala
KHT

Kimmo Antonen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa perehtynyt tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä tilintarkastuskertomukseen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2017.

Hallintoneuvosto puoltaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käytöstä.

Raisiossa 15. helmikuuta 2018

Hallintoneuvoston puolesta

Paavo Myllymäki
puheenjohtaja

Raisio Oyj – Raisonkaari 55 - PL 101 – 21201 Raisio

Puh. (02) 443 2111 – Faksi (02) 443 2315

Y-tunnus 0664032-4 – Kotipaikka Raisio

www.raisio.com

<https://vuosikatsaus2017.raisio.com>